شهامت

دیارلسم کال، څلورمه، پرلپسې ۸۴مه ګڼه،
جمادی الأولی ۱۴۴۲هـ ق، دیسمبر ۲۰۲۰م

د مرموزو وژنو او د کابل ښار دننه
د غلاوو او چور طراح څوک دی؟

د افغانستان اسلامي امارت د مرستیال
خلیفه صاحب الحاج ملا سراج الدین (حقاني)
لځوا را خلاص شویو مجاهدو اسیرانو ته ارزښتناکه وینا

- هنوز فرصت تغییر است
- د کابل رژیم عسکر؛ ولې وسلې او مهمات پلوري !!
- په کابل کې موډلینګ پر افغاني کلچر ناروا تیری
- جهاد عشقی، بهانه‌ای دیگری برای شکنجهٔ مسلمانان هند
- د مشورې شرعي اهمیت او حیثیت!
- د جارح خنجر او زما قلم

د یونیسیف او طالبانو
د معاهدې اهمیت او څرنګوالی!

له نومیالی شاعرې حنیفه زاهد سره مرکه

آه! هغه د علوم په اسمان کې ځلاند ستوری
«مفتي زرولي خان رحمه الله» هم د مداره پرېوت!

شهامت

علمي، کلتوري او اسلامي مجله

دیارلسم کال، څلورمه، پرلپسې۴مه ګڼه، جمادی الأولی۱۴۴۲هق، دیسمبر۲۰۲۰م

لړلیك

کڼه	عنوان	مخ
۱	سرلیکنه	۱
۲	اسیرانو مجاهدینو ته د خلیفه صاحب ملا سراج الدین حقاني لخوا وینا	۲
۳	د کابل رژیم عسکر : ولې وسلې او مهمات پلوري!!	۵
٤	چې خندونه زېړوي خواب یې څه دی؟!	٦
٥	د یونسیف او طالبانو دمعاهدې اهمیت او څرنګوالی	۷
٦	آه! یو بل ځلانده ستوری مفتي زورلي خان رح هم له مداره پرېوت!	۱۱
۷	څو خبرې د اداري نظام په اړه	۱۴
۸	اجیرجنګیالي به ولې نه وژل کېږي ؟	۱٦
۹	هنوز فرصت تغییر است	۱۸
۱۰	د اسلامي شریعت پېژندګلوي او دهغه ځانګړتیاوې	۲۰
۱۱	هند د افغاني مقدساتو او ارزښتونو توهین د یو پلان له مخې کوي	۲۵
۱۲	په کابل کې موډلینګ پر افغاني کلچر ناروا تېری	۲٦
۱۳	د جارح خنجر او زما قلم	۲۷
۱٤	د څلورو شهیدانو ورور شهید میر اکبر خان کامران	۲۸
۱٥	د مشورې شرعي اهمیت او حیثیت!	۳۴
۱٦	د مدرسو په تعلیمي نصاب کې کوم تکي باید په پام کې ونیول شي	۳٥
۱۷	ګلوریني پاڼې	۳۸
۱۸	قرباني توطئه ها چیست او کیست ؟	۴۰
۱۹	له ماشومتوبه تر شاعرۍ ...له شاعرې حنیفه زاهد سره مرکه	۴۲
۲۰	پټې بوختیاوې	۴٦
۲۱	فکري جګړه... داصل استعماري دورې اووه ګوني مراحل	۴۸
۲۲	دایراني ساینسپوه وژنه ، موخې او متوقع خطرونه	٥٦
۲۳	د اسلامي امارت قیام؛ شرعي فریضه ده !	٦۲
۲۴	د جارح خنجر او زما قلم... څو ارزښتمن پیغامونه !!	٦۳
۲٥	جهاد عشقی، بهانه ای دیگری برای شکنجه ی مسلمانان هند	٦۴
۲٦	د اسلام د اقتصادي نظام راتلونکی	٦۷
۲۷	د شهامت دارالافتاء	۷۲

دامتیاز خاوند :

دافغانستان اسلامي امارت
دفرهنګي چارو کمیسیون

مسؤل مدیر :

ابو ظهیر

کتنپلاوی :

لطیف عزم
حسن " علوي" بلال "وحید"
نعیم " صافی " عابد مجاهد
قاري حبیب

بیه :

یوه ګڼه ۳٥ افغانۍ او ٦۰
کلدارې په پاکستان کې

تخنیکي مسؤل :

تخنیکي څانګه

یادونه

شهامت له سرمقالې پرته دنورو
لیکنو مسؤلیت په غاړه نه اخلي.

ادرس : کابل کارته پروان عقب سینمای بهارستان برېښنالیک : Sham.shahamat@yahoo.com

بسم الله الرحمن الرحيم

سرمقاله

د مرموزو وژنو او د کابل ښار دننه د غلاوو او چور طراح څوک دی؟

هو! د اشرف غني او امر الله صالح ترمنځ د واک د ويش پر سر د معاملې په ترڅ کې چې له کله نه صالح ته د ارګ د لومړۍ مرستيالۍ سربېره د کابل ښار دننه د امنيت ساتلو په نوم د بې امنيتۍ او بې ثباتۍ خورولو ذمه وارۍ ورسپارل شوې او بيا يې په اړه نوموړي دسهارنيو ناستو لړۍ پيل کړې، ورسره هم مهاله د کابل ښار دننه او بيرون ولايتونو کې د مرموزو هدفي وژنو بدمرغه لړۍ هم په چټکۍ سره پيل او په په لنده موده کې په لوی شمير خبريالان، سياستوال او مخور شخصيتونه په مرموز ډول وژل شوي دي.

دسهارنيو ناستو بل بدمرغه محصول په مرموزو وژنو علاوه کابل ښار دغلو او لوټمارو منګولو ته سپارل هم دي، چې له امله يې هيڅ ورځ داسې نه تيرېږي چې پکې د غلو او لوټمارو لخوا د چورو چپاول پيښې نه رامنځته کېږي، دکومو له امله چې ښاريان ځانونه خوندي نه بولي او په سخت ډار او ورخطايۍ کې مبتلی دي؛ ښکاره ده چې د غلا کوونکو او شوکمارو مسلطه مافيا کوچنۍ او معمولي مافيا نه ده چې يوڅوک يې د شړنه ځان خوندي کړای شي د رسنيو په وينا: هغه دومره قوي اوځواکمنه ده چې دپوليسو په رينجرو کې سپاره ګرځي او د خلکو په کورونو او هټيو باندې په رڼا ورځ ډاکې غورځوي ترې موټر، پيسې او نور ګرانبيه توکي غلا کوي، په دې لړ کې تازه پېښه يې هغه وه چې څو ورځې دمخه د ولسي جرګې د يوتن وکيل په موټر رينجر کې د سپرو کسانو په ډزو سره د هغه څو تنه ساتونکو ټپيان او موټر يې وتښتو ل شو، نو د ولسي جرګې د وکيل په سويه شخص نه چې موټر تښتول کېږي، د نورو خلکو دامنيت به څه حال وي؟

اوپوښتنه داده چې آخر دومره زړور غله څوک دي چې په رڼا ورځ خلک تښتوي، موټرتښتوي او څوک يې مخنيوی نه شي کولی او يا د مرموزو وژنو بربنډ قاتلان څنګه په اسانۍ سره خلک په نښه کوي، بيا روغ رمټ ځانونه له صحنې وباسي؟ جوته ده چې د دواړو ترشا د ارګ دننه ناسته مافيا لاس لري او هغه په دغه ډول جنايتونو کې ښکېل او دخيل ده، چې هدف يې ترې د ګډوډيو په زياتولو اوخورولو سره د خپل ګرغيړن واک موده غځول او د سولې لپاره د نوېو راټوکيدلو هيلو وژل دي.

د کتونکو په اند د موجوده نا امنيو او وژنو تر شا مستقيماً له ارګ نه لومړی مرستيال صالح لاس لري او هغه يې په لويه کې طراح او سرخيل دی اود هغه ترڅارلاندې دموجوده نا امنيو چارې رهبري کېږي.

دهغوی په اند چې دنا امنيو خورولوڅخه د صالح موخې دوه دي: يو داچې هغه غواړي په ټوله کې د مرموزو وژنو د پړې ګوته دافغانستان اسلامي امارت ته ونيسي او ورڅخه د پروپاګند او او ناوړه تبليغاتو د يوې وسيلې په توګه ترې کار واخلي، څوپه نړيواله سطحه داسلامي امارت سوليبز موقف او دريځ ته زيان واړوي، همدا راز اسلامي امارت ته د خپلو جنايتونو په منسوبولو سره څه کوي چې د ولس او امارت ترمنځ بې باوري او دښمني پيدا کړي، خو ښکاره ده چې هر باشعوره انسان پوهيږي چې دافغانستان اسلامي امارت په ښکاره او څو ځله د دغسې وژنوڅخه خپل برأت اعلان کړی او دغه ډول پيښې يې جنايتونه ګڼلي دي او هم يې په کلکه غندلي دي او بالمقابل يې د کابل کوډاکي رژيم ته د پړې ګوته نيولې ده او هغه يې د ولس پرضد د روانو نه بښونکو ناخوالو او جنايتونومسؤل ګرځولی دی.

دوهمه موخه يې داده چې هغه (صالح) هرهغه څوک وژني چې په افغانستان کې د سولې تأمينولو لپاره کار کوي او هم هر هغه څوک له منځه وړل غواړي چې هغه د ارګ د روان سياست سره اختلاف ولري او همدا راز هغه خبريالان او ژورنالستان وژني کوم چې د اوسني رژيم د کمزوريو او ظلمونو په باب راپورونه خپروي او د کابل رژيم د جنايتونو څخه پرده پورته کوي. چې په دې لړکې دارګ مافيا دومره فعاله او متوجه ده چې د رژيم دنيمګړتياوو ښکاره کولو په مورد کې پخپلو واليانو اوچارواکو هم بريک نه نيسي. اوپه هغوی کې که چيرې يو نيم رښتيا وويي نو هغه سملاسي له دندې څخه ګوښه کوي او شړي يې، لکه تازه چې يې د کندهار والي حيات الله حيات په دې جرم معزول کړ چې هغه وويل د پوليسو اويا سلنه کسان تښتيدلي دي او يواځې ديرش سلنه پاته دي او دکندهار ولايت زياتې سيمې دطالبانو لاس ته ورغلي دي، له دې توضيحاتو څوساعته وروسته سملاسي هغه ته يې بستره ورګول کړه اودولايت نه يې وشاړه.

نو حاصل دا چې کابل رژيم د سختې روحي ورخطايۍ او اضطراب ښکار دی او غواړي د خپلو ټولو شکستونو غچ د ملت او خلکو نه د دغسې جنايتونو په ډيرولو سره واخلي او د همدې لپاره يې د مرموزو وژنو روانه بدمرغه لړۍ پيل کړې ده، څو خپل سياسي مخالفين وځپي او د کابل ښار په خلکو د ليوانو (غلو) رمو ورخوشي کولو څخه يې موخه دا ده چې ولس پرې وداري او خپل رعب او دبدبه پر هغوی کينوي څو دا جرئت ونلري چې هغوی د دوی لخوا دروانو وحشتونو اوظلمونوپخلاف پورته شي او يا دي د دوی دناروا وو په خلاف د بغاوت جسارت وکړي، پکار ده چې نړيواله ټولنه اوحقوق بشر سازمانونه دکابل رژيم دچارواکو روان نه بښونکي جنايتونه اوظلمونه وڅيړي او پرضد يې غبرګون وښيي اوهم دې ورڅخه هرمرو د روانو مرموزو وژنو او چورچپاول عاملين وغواړي او محاکمه دې کړي.

د افغانستان اسلامي امارت د مرستيال

خليفه صاحب الحاج ملا سراج الدين (حقاني)

لخوا را خلاص شويو اسيرانو مجاهدينو ته ارزښتناکه وينا

درنو لوستونکو!

د افغانستان د اسلامي امارت مرستيال محترم خليفه صاحب سراج الدين (حقاني) د بگرام، پلچرخي او د کابل اداري له نورو زندانونو څخه را خلاص کړل شويو اسيرو مجاهدينو ته يوه ارزښتناکه وينا کړې، چې لوستلو ته يې ستاسي پام راګرځوو. (اداره)

نحمده ونصلي على رسوله الكريم

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم (ولا تهنوا و لاتحزنوا وأنتم الأعلون إن كنتم مؤمنين) الآية.

زما ډيرو درنو او قدرمنو ورونو!

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته!

عزتمنو ورونو! زمونږ او ستاسي اړيکې او ورورولي د ايمان او عقيدې پر اساس ده، نه د ماديـاتو او شخصي-منافعو پر اساس.

تاسو د الله د دين د حاکميت لپاره ډيرې ستونزې پر خان منلي او په ډيرو سختو شرائطو کې مو د خپل قيمتي عمر ډير کلونه د زندان د تورو تمبو شاته تير کړي.

په زندانونو کې چې څه هم پر تاسي تير شوي، د هغو به درته الله تعالى اجرونه او عوض درکوي. ان شاء الله.. ان الله لا يضيع اجر المحسنين.

محترمو ورونو!

د الله تعالى د دين د حاکميت په لاره کې تولو مجاهدينو سخت تکاليف ګاللي. د جهاد په پيل کې په وطن، کور، کلي حتى په ټوله نړۍ کې څوک داسې نه و چې د مجاهدينو ملاتړ وکړي , تر دې چې ما ډير داسې خلک وليدل؛ چې جهاد به يې له اور سره لوبې کول بلل، هغوى مجاهدينو ته نږدې کيدل د ځان په زيان ګڼل، هغوى به ويل چې مجاهدين به دې مقاومت او مبارزه کې نشي بريالي کيداى، له همدې وجې به يې له مجاهدينو څخه فاصله نيوله.

خو موږ د خداى د دين د حاکميت لپاره راپورته شو، په داسې حال کې چې د الله له نصرت پرته مو بل نه څوک د مرستې و او نه مو هم له چا د مرستې طمعه لرله.

موږ د الله تعالى پر دې قول چې ((نصرمن الله وفتح قريب)) دى، پوره ايمان او يقين درلود، په همدې ايمان او يقين مو د متجاوز دښمن په مقابل کې جهاد پيل کړ،

هماغه و چې الله تعالی مو مرسته وکړه او پر هماغه مغرور دښمن یې غالب کړو.

نن اسلامي امارت له دې امله چې د الله پر دین یې غیرت کړی، پر خپلو دښمنانو او مخالفینو بریالی دی. الحمد لله چې دا غلبه او بریالیتوب یې د الله تعالی له دین سره د وفادارۍ نتیجه ده.

له الله تعالی څخه د دې سوال کوو چې د اسلامي امارت په وړاندې د دښمن ټولې جوړې کړې دسیسې شنډې او بې اغیزې کړي.

قدرمنو ورونو!

زما هیله او آرزو دا وه، چې ستاسي د لیدو لپاره ستاسي هر یوه کور او کلي ته درسم، له تاسي سره ووینم، ستاسي خپلوانو او کورنیو ته ستاسي د راخلاصون مبارکي ووایم او ستاسي په کلیو او کورونو کې د الله تعالی د دین د دفاع په لاره کې د شهید شویو مجاهدینو ارواګانو ته دعاوې او کورنیو ته یې تسلیت ورکړم.

خو زمونږ شرائط او حالات تاسي ته هم معلوم دي چې زمونږ ډیرې هیلې یې ناشونې کړې.

دلته چې مونږ له کومو ورونو سره ولیدل، که څه هم چې هغوی به یو محدود شمیر وي، خو هیله مند یم چې همدا ورونه به هغو نورو ټولو راخلاص کړل شویو اسیرانو ته زمونږ نیکې هیلې او سلامونه ورسوي، کوم چې له مونږ سره په دې مجلس کې ورته د ګډون فرصت نه دی میسر شوی.

هیله مند یو چې د شرائطو په برابریدو به له هغوي ټولو سره په مناسب فرصت کې وګورو، د خپل توان په اندازه به د هغوی اړتیاوو ته رسیدګي وکړای شو او هغوی ته به د زندان له سختو کړاوونو څخه د راخلاصیدو مبارکي ووایو .

قدرمنو ورونو! ستاسي خلاصون له امریکایانو سره د شوي تړون له مخې تر سره شوی، د همدې تړون د محتویاتو له مخې به نور ټول د امارت مربوط بندیان هم را خلاصیږي.

د ټولو بندیانو خلاصون د تړون د ټولو مندرجاتو د عملي کیدو په لاره کې یو عملي ګام دی، چې د بین الافغاني مذاکراتو په ترڅ کې پیل شوي بهیر ته د پرمختګ زمینه سازي کوي.

اسلامي امارت ژمن دی چې د مذاکراتي بهیر د پرمختګ لپاره له خپل لوري د دوحې تړون ټول مندرجات عملي کړي.

که امریکایان او د هغوی په تعقیب د کابل اداره هم په ورته ډول د تړون عملي کیدو او د بین الافغاني مذاکراتو په ترڅ کې پیل شوي بهیر ته ژمنتیا وښیي، زه هیله مند یم چې د افغانستان د معضلې د هوارۍ لپاره پیل شوی مزل به ډیر ژر هدف ته ورسیږي.

محترمو ورونو! اسلامي امارت زمونږ او ستاسي ټولو مشترک کور دی، مونږ او تاسي ټول په دې کور کې د ایمان او عقیدې پراساس راټول شوي یو، ټول یو هدف لرو او هغه ته د رسیدو په لاره کې ټولو پر ځان ډیرې کړاوونه تیر کړي.

اسلامي امارت پر اسیرانو خاص اهتمام لري، د هغوي لپاره یې ځانګړی کمیسیون ایجاد کړی، همدا راز یې د جهاد د شهیدانو ، د هغوی د کورنیو ، زخمیانو، معیوبینو او یتیمانو لپاره ځانګړې تشکیلات تأسیس کړي، په خپلو محدودو امکاناتو د هغوي د اړتیاوو د پوره کولو هڅې کوي، د شهیدانو د یتیمانو د روزنې لپاره یې خاصې مدرسې او دارالایتامونه جوړ کړي، له تاسي سره به هم ستاسي د اړتیاوو په پوره کولو کې حتی الوسع کوښښ کوي.

مونږ ته ستاسي د اړتياوو په اړه ستاسي وړانديزونه را رسيدلي، مونږ پر هغوی جدي غور کوو. اسلامي امارت د هر څه لپاره خپل اصول او مقررات لري ، دغه مقررات د مستحقينو د محروميت په خاطر نه؛ بلکې هر حقدار ته د حق رسولو په غرض وضع کړي.

مونږ ستاسي او د شهيدانو د کورنيو، کونډو او يتيمانو او ټولو مجاهدينو د ضروري اړتياوو د پوره کولو لپاره خپل ټول توان کاروو.

ستاسي مطالبات مونږ ته رسيدلي، مونږ هغه تر غور لاندې نيولي، مونږ غواړو هغه ټول توحيد او د اسلامي امارت له مشرتابه امير المؤمنين شيخ هبة الله اخندزاده صاحب(حفظه الله) صاحب سره شريک کړو.

تاسو چې هره غوښتنه لرئ هغه د خپل اړوند کميسون له لارې د امارت مشرتابه ته ولېږئ.

له متفرقو لارو د څه ليږلو هڅه مه کوئ!

> اسلامي امارت د ټولو هغو محبوسو ورونو په اړه هم جدي غور کوي چې لا هم د دښمن په محبسونو کې بنديان دي، هغوی يې هيڅکله هير نه؛ بلکې ژر راخلاصول يې په خپلو لومړيتوبونو کې دي.

زندان د مجاهد لپاره له کړاونو ډک آزموينځای دی.

په هغه کې انسان له هر څه مايوسه، خو صرف د الله تعالى مرستې ته سترګې په لاره وي.

په زندانونو کې ډېر صابر مجاهدين شته، چې د زندان ټول کړاوونه او مشکلات په پوره صبر او حوصله مندي تيروي ، هغه صبر چې د الله د رضا سبب ګرځي.

خو ځيني کسان داسې هم وي، چې د انساني عجز له مخې د زندان له کړاونو څخه بې صبري او ګيلې کوي، دا ګيلې او بې صبري له دې ماسيوا چې د الله د نارضايتي لامل شي، بله هيڅ ګټه نه لري.

تاسو کوښښ وکړئ! لکه څومره چې مو د زندان په سختو کړاوونو او شکنجو صبر کړی، همدومره نور هم د ژوند پر مشکلاتو صبر وکړئ.

تاسي يقينا چې د لوی عزم څښتنان ياستئ!

ستاسي د همدې لوی عزم او ثبات برکت دی، چې نن د مجاهدينو لويه بريا نصيب شوې.

ستاسي همدا آزادي ستاسي د خپل همت او ثبات محصول ده.

تاسو دې الله تعالى په خپلو ټولو شرعي آرمانونو کې نور هم موفق او بريالي لري.

الله تعالى دې زمونږ نورو هغو ورونو ته هم د آزادي نعمت ور نصيب کړي چې لا هم د اسارت د تورو تمبو شاته پراته دي.

تاسو او هغوي چې د اسلام د حاکميت لپاره يې شکنجې او کړاوونه پر ځان منلي، دا به مو که خدای کول د دُنيوي او اخروي نجات لامل کيږي. ان شاء الله لېرې نه ده چې زمونږ پاتې محبوس ورونه به هم حتما يوه ورځ دغه ډول زمونږ او ستاسي په منځ کې وي او له اسارت څخه به يې د نجات نعمت په برخه شوی وي.

الله تعالى جل جلاله فرمايي:

إِن يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ (۱۴۰) ال عمران

والسلام عليکم ورحمت الله وبرکاته

کابل رژیم عسکر؛ ولې وسلې او مهمات پلوري !!

م ـ مبصر

په افغانستان کې د امریکا د لګښتلو پیسو د څار ادارې د روان ۲۰۲۰ز کال د دسمبر میاشت په راپور کې ویلي چې امریکايي پوځ د کابل ادارې ځواکونو ته د سپارل شویو نظامي وسایلو لیستونه نه لري، نه یې هم لازمه څارنه کولای شي او نه هم خبر دي چې د دوی لخوا د کابل ادارې عسکرو ته ورکړل شوې وسلې استعمالیږي او که نه.

سیګار همداراز د راپور په یوه برخه کې لیکلي د کابل ادارې خواکونو د امنیتي انتقال د مشترکې قوماندانۍ په نوم د اشغالګرو قوتونو مرکز ته ویلي، د شپې هغه ۴۸ دوربینونه چې دوی په ۲۰۱۹ز کال کې له امریکا غوښتي وو اوس ټول ضایع شوي: ۱۹ نیول شوي او پاتې ۲۹ نور یا ورک، تخریب یا ویجاړ شوي دي.

د سیګار دا راپور نه یوازې د کابل ادارې د ځواکونو بلکې د نړۍ د تر ټولو ځواکمنو او په اصطلاح منظمو پوځونو ناتواني او بېکفایتي هم څرګندوي. د کابل ادارې د ځواکونو بېکفایتي په دې کې ده چې په یوه کال کې یې، په خپل اعتراف، د پرمختللې ټکنالوجۍ ورکړل شوي خاص وسایل ټول بایللي دي – او اشغالګر قوتونه په دې بېکفایته بلل کېدای شي چې نه له خپل ځانه او نه هم د خپلو ماتحتو اجیرانو له حاله خبر دي.

په تېرو نږدې شلو کلونو جګړه کې ثابته شوه چې د کابل ادارې فاسدو او بېکفایته ځواکونو ته د اشغالګرو لخوا د ورکړل شویو وسلو او وسایلو یوه زیاته برخه د فساد ښکار شوې ده. عسکر له مرمیو نیولې بیا د خپلو موټرونو تر تیلو پورې هر څه، د خپل ایمان په څېر، د یو څو روپیو په بدل کې پلوري. د کابل رژیم د نورو ادارو ترڅنګ د نظامي ځواکونو مالي او اخلاقي فساد هم د دې رژیم حیثیت په نړیواله کچه له صفر سره ضرب کړی دی.

د فساد ترڅنګ د دې اجیرو ځواکونو بېکفایتي تر دې حده پورې ده چې حتی خپل باداران هم باور پرې نه لري، په هره پالیسۍ کې د دوی د مورال ساتلو برخه په پام کې نیول کیږي؛ سره له دې چې بهرنیو ملاتړو د خپلو اهدافو پوره کولو لپاره په تېرو شلو کلونو کې لسګونه ملیارده ډالر پرې لګولي، خو بیا هم یقیني نه دي چې د دوی له مرستې پرته به ځان وساتلای شي.

د کابل ادارې بهرني ملاتړ کوونکي باید ویوهیږي چې که په دې اداره او په فساد کې په غرق پوځ یې هر څومره نورې پیسې هم ولګوي، د تېرو شلو کلونو د مصارفو په شان به دا هم باد وړي. د دې رژیم او بېکفایته ځواکونو په ملاتړ به پردي څو ورځې خپل اهداف وساتي، خو هیڅکله به دا د خپل ولس د اقدارو پر ضد ولاړ خلک پر دې مسلمانه ټولنه د تل لپاره حاکم نه کړي، ان شاءالله.

چې خنډونه زېږوي ځواب يې څه دی!؟

○ عابد

هېڅ داسې يوه ورځ نه وي چې په يوه ګردي مېز کې دې يو شنونکی په دې ونه غږېږي چې د کابل اداره په سر کې يې اشرف غني د سولې په وړاندې خنډونه ايجادوي او همدا ارګ مېشتي او د اشرف غني ځانګړی ټيم دی، چې ټوله هڅه يې د سولې د راتلو په وړاندې د ستونزو ايجادول دي او بالاخره دا خبره اوس دومره کره شوې چې هيچاته پکې شک نه پيدا کيږي، تردې چې دده د ادارې خارجي حليفان هم اوس په همدې عقيده دي .

هسې خو هم په اداره کې دننه داسې څوک نه پيدا کيږي چې سره له ډېرو برابرو شرايطو او حالاتو هم په ده کودتا وکړي او يا يې له يوې بلې لارې قدرت ته خاتمه ورکړي او شايد تر ډېره يې عامل هم دا وي چې د دوی په زړونو خو لا اوس هم د خارجي يرغلګرو د (احسان او وېرې) اثر پروت دی، ځکه نو د ملت لپاره نه؛ بلکې قدرت ته د خپل ځان د رسولو لپاره هم داسې اقدام ته زړه نه شي ښه کولای .

په دغسې حالاتو کې دې طالبان ولې جګړه تېزه نکړي؟ ترڅو به دغه فساد، وحشت، ظلم، بې ديني او ناوړينونه روان وي ؟ که يوڅوک ووايي: چې جګړه پخپله ناوړين دی، نو قطع نظر له دې چې ووايو جهاد د ظلم د مخنيوي او د حق د اثبات لپاره روا شوی، اخر ترڅو به لاس تر زنې ناست يو او دغه ناروا به په مونږ حاکمه وي. همدا چاره هم د منلو ده، سوله ييزې هڅې، نرمي او واقعيتونه خو د قدرت لېوني مينې ترې هېر کړي او نه يې مني، نو څه به کيږي ؟

دغه حاکمه مافيايي کړی چې نه ملي او نه بين المللي سوله ييزې لارې چارې مني، نو چاره به يې څه وي؟ د قدرت په دوام خو يې په هيواد کې روان ناوړين دی؛ چې يواځې د پلازمېنې وضعيت يې په دومره بد حالت کې دی چې اطراف او د ولايتونو حال يې له خلکو هېر کړی دی. په ټوله نړۍ کې چې د يوه هيواد وضعيت دغسې يوه حالت ته ورسيږي حتماً يو څوک د حکومت له منځه يا له حکومته بهر راپورته کيږي او په يوه ډول دغه حالت ته خاتمه ورکوي.

طالبان چې اوس په هيواد کې د حکومت په وړاندې تر حکومته ډېر واکمن دي، اوس يې هم ډېره حوصله کړې چې د سولې د روان بهير د منتج کېدو په پار يې لاس نيولی دی، خو چې مقابل کې يې حکومت خنډونه ايجادوي او نتيجې ته يې نه پرېږدي؛ په کار ده چې نور ورته ونه ګوري او ولس له دغه ناوړينه راوباسي.

چې ولس بېزاره وي، عسکر په جوپو جوپو طالبانو ته تسليمېږي او پاته عسکر يې د معاشاتو په تاخير يرغمل کړي وي، نور به نو کوم داسې دليل پاته وي چې د دوام جواز يې وبلل شي. زه وايم په حکومت کې هر با احساسه او دردمن کس بايد د ولس خوا ونيسي او نور د ظلم د دې مافيايي کړی له منګولو ځخه ځان وباسي، د حق لوری ونيسي۔ او د رښتوني اسلامي نظام د حاکميت لپاره دې خپل وس وکړي.

د اوربند چيغې هيڅکله د معاضلې د حل لپاره نه بلکې د همدې فاسد نظام د دوام لپاره دي چې غواړي د خپلې بقا لپاره خپل شيطاني پلانونه په حوصله او کراره جوړ او پلي کړي، هيڅ د عقل څښتن د يوه داسې اوربند د منلو جواز نه ورکوي چې د اصلي ستونزې د حل په ځای ستونزې لا پېچلې او ډېرې کړي.

که له مؤثرو سياسي څېرو راپاته شي او هغوی په دې ستونزمنو حالاتو کې کوم عملي اقدام نشي کولای، هغوی چې د قلم څښتنان دي؛ بايد په دې حساسو شرايطو کې د خپل قلم حق ادا کړي او حق ووايي، واقعيتونه او حقايق خلکو ته روښانه کړي، که بيا هم تهديدونه ورته متوجه وي، داسې نورې چارې هم شته چې له تهديدونو په څنګ خپل قلم له اختناقه وساتي او واقعيتونه لکه څرنګه دي؛ هغسې خلکوته ورسوي، د ظلم او استبداد په وړاندې چپ پاته نه شي، نن چې هيواد له اشغاله په وتو دی او د خپلواکۍ په لوري ګامزن دی، هيڅ د احساس، بيدار ضمير او خپلواک وجدان څښتن ته نه ښايي په دغسې نازکو حالاتو کې بې پروا پاته شي او د له منځه تلونکو غلامانو له وروستيو پټکو او ګوابښوونو ونه وېرېږي.

د یونیسیف او طالبانو د معاهدې اهمیت او څرنګوالی...!!

لیکنه : موسی فرهاد

د ماشومانو د ملاتړ نړیوال صندوق (یونیسف اداره) وایي؛ چې لـه طالبانو سره یې یـو داسې کمساری سند لاسلیک کړی، چې له مخې به یې یونیسیف د طالبانو تر ولکې لاندې سیمو کې نژدې ۴زره ابتدایي ښوونیز مراکز جوړوي.

همدارنګه دغه سازمان به د طالبانو تر واک لاندې ساحو کې څه د پاسه ۲۰۰ صحي مراکزو او کلینکونو د مالي سپوټ چارې پخپله غاړه اخلي.

پورتني دواړه توافقات هم د طالبانو او هم د ملګرو ملتونو د یادو ادارو له لوري رسماً تائید شوي دي.

ددې پرمختیا په رابطه د یونیسیف او طالبانو ترمنځ لومړنی جلسې د قطر هېواد پلازمېنه دوحه کې پیل شوې وې، خو پرلیسې څو ناستې یې بیا په افغانستان کې دننه ترسره کړې، ۵میاشتې وړاندې دواړه اړخونه پخپلو کې اصولي توافق ته سره رسیدلي وو، چې بالآخره یې د تېر نومبر میاشتې پر ۲٦مه نېټه د هلمند په سنګین ولسوالۍ کې ترمنځ (د لرې پرتو سیمو لپاره کاري پلان) ترنامه لاندې دا سند لاسلیک شو.

د یونیسف د عامه اړیکو مشره سمانتا مورت وایي؛ له تېرې فرورۍ میاشتې راهیسې یې په دوحه کې له طالبانو سره په دې اړه خبرې رواني وې، چې په وینا یې بالآخره یو ښه توافق ته سره ورسیدلو.

یونیسیف ویلي: د دې هوکړې له مخې به د طالبانو تر واک لاندې سیمو کې تر ۴۰۰۰ پورې لومړني ښوونځي او ټولګي فعاله کړي چې نژدې ۱۵۰۰۰۰یونیم لک پورې ماشومان، نجونې او هلکان به پکې درس وایي.

د توافقنامې جزیات:

د اسلامي امارت د پوهنې او عالي تحصیلاتو د کمیسون د خارجي ارتباط د څانګې مسئول (ښاغلی مولوي عبدالحکیم همت) که څه هم د دوی او د یونیسیف ترمنځ د لاسلیک شوي سند په اړه ټول جزیات یې د یو تعهد له مخې له موږ سره شریک نکړل، خو څو مهم ټکي یې په دې ډول راته یاد کړل:

۱ - په تړون کې یونیسیف له موږ سره ژمنه کړې چې د ۴زرو ښوونځیو بودیجه، نصاب، مدیریت او نورو مربوطه چارو کې به د کابل اداري هیڅ ډول رول نه وي.

۲ – د ښوونکو معاشات به له هغو لارو څخه نه وي، له کومو لارو چې د کابل حکومتي چارواکو ته د فساد لاس رسی ممکن کوي، بلکې یونیسیف به یې د اسلامي امارت د پوهنې کمیسیون د چارواکو سره په همغږۍ د خپلو خاصو معتمدینو په وسیله ښوونکو او ښوونځیو ته رسوي.

۳ – دا ښوونځي به لومړی په دیارلس ولایتونو کې پیلیږي، وروسته به نورو ولایاتو ته هم غځیږي، چې د ولایت انتخاب به د یونیسیف او د ولسوالیو او کلیو انتخاب به د امارت لخوا په همآهنګۍ سره کیږي.

۴ – له یونیسیف سره دا کاري پلان ۵ میاشتې وړاندې په ۲۲ مادو کې، له ټولو جزیاتو او کلیاتو سره ترتیب شوی، البته لاسلیک یې د تېر نومبر پر ۲۶مه نېټه په سنګین کې وشو.

۵ - دېته که څه هم د تعلیمي ټولګیو نوم کارول کیږي، خو په حقیقت کې دا ټولګي نه بلکې ښوونځي دي، ځکه چې دا به ارتقا کوي، یعني لومړی کال به لومړی ښوونځی بیا دویم او بیا دریم حتی تر شپږم ټولګي پورې به دوام کوي.

۶ – هغه ټولګي چې ودانۍ ونلري، هغه به په جوماتونو د خلکو په کورونو او ځینو نورو مناسبو ځایونو کې پیلیږي، خو د یونیسیف لخوا د دې لپاره ودانۍ جوړول هم په پام کې شته چې ورو ورو به له امارت سره په همغږۍ ترسره کیږي.

۷ - د تعلیم په برخه کې د نور پرمختګ لپاره د اسلامي امارت استازي له نورو بېلابېلو موسساتو او هېوادونو سره هم په جریان کې دي، ممکن ډېر ژر له نورو بشري مرستندویانو سره هم دا شان یو توافق ته ورسیږو؛ چې د هېواد د بچیانو د تعلیم، صحت او نورو اړینو خدماتو په برخه کې د نړیوالو همکاري راجلب کړو.

صحي کلینیکونه:

لکه مخکې چې یادونه وشوه طالبانو له یونیسیف سره د ښوونځیو د توافق ترڅنګ د صحت په برخه کې هم یو سند لاسلیک کړی چې د طالبانو تر واک لاندې ساحو کې خصوصاً جنوب غرب حوزه کې به د ملګرو ملتونو دغه سازمان (یونیسیف) د څه باندې دوه سوه کلینیکونو بودیجه، د ډاکټرانو معاشات، درمل او نور د اړتیا وړ توکې تهیه کوي.

د اسلامي امارت د صحت کمیسیون مشر ښاغلی حاجي عبدالله خان صاحب وایي: د یونیسیف خیریه ټولنې زموږ سره یو ډېر ارزښتناک تعهد کړی دی، چې د افغانستان د جنګ ځپلي او بېچاره ولس لپاره یو ډېر مهم چوپړ بلل کیږي.

د نوموړي په وینا دوی د خپلو جلساتو او اړیکو په نتیجه کې له یونیسیف خیریه ټولنې سره دې موافقې ته رسیدلي؛ چې اسلامي امارت به پخپلو ساحو کې د یونیسیف لپاره د امنیت او کارکولو شرایط برابروي؛ ترڅو یونیسیف اداره لومړی په ۵ ولایاتو لکه: (کندهار، هلمند، ارزګان، زابل او دایکندي) کې د دوه سوه روغتیایي کلینیکونو د مالي چارو سمبالښت په غاړه واخلي، ترڅو عام خلک ورڅخه مستفید شي.

په وینا یې په دې کلینیکونو کې به د نارینه اېم ډي ډاکټرانو ترڅنګ زنانه قابله ګانې، او نور روغتیایي عمله

مقررېږي، چې په هر کلينيک به د اړتيا سره سم له ۵ تر لسو پورې کارکوونکي ولري، او معاشات به يې يونيسيف اجرا کوي.

نوموړي وايي: چې دا چاره سر له اوسه له ارزګان ولايت څخه پيل شوې، چې نورو ولاياتو کې به هم ژر ترژره عملي شي، ترڅو عام هېوادوال ورڅخه مستفيد شي.

د ترون سياسي ارزښت او د کابل رژيم اندېښنه:

دغه ترون د هېواد په اوسني جنګ ځپلي حالت کې خورا ستر پرمختګ بلل کيږي، دا ځکه چې په افغانستان کې د جنګ جګړو نه علاوه د يو صالح حکومت نه شتون ميليونونه ماشومان له زده کړو بې برخې کړي دي، حتی ژوند يې له تهديد سره مخ دی.

نو داسې يوه کارنامه چې طالبان وتوانېدل، د ملګرو ملتونو غونډې نړيوالې ادارې اعتماد يې خپل کړ او په پايله کې يې د يو ډېر مهم توافق له طريقه د هيواد د بچيانو لپاره د زده کړې او صحت يوه اندازه زمينه مساعده کړه؛ رښتيا هم چې يوه ستره پرمختيا بلل کيږي.

د کابل رژيم اندېښنه:

بي بي سي د کابل د پوهنې وزارت د چارواکو په حواله ليکلي؛ چې د طالبانو او د يونيسيف ترمنځ له شوي ترونه خبر نه دي او په اړه يې اندېښمن دي، د بي بي سي په وينا د کابل چارواکو له يونيسف ادارې نه غوښتنه کړې، ترڅو په دې اړه جزيات ورسره شريک کړي.

که څه هم د جنګ ځپلي افغان ولس لپاره پورتنی توافقنامه يو ښه زيری دی، خو د کابل رژيم لپاره به د تشويش وړ ځکه وي چې:

۱ – د کابل رژيم پرځای مستقيماً له طالبانو سره داسې کمساری ترون لاسليک کول ثابتوي؛ چې د کابل رژيم د نړيوالو بشري مرستو په مديريت کې په کامل ډول بې اعتباره دی. نړيوالو ته بالآخره څرګنده شوې، چې د تېرو شلو کلونو په دوران کې د افغان ماشومانو د تعليم په برخه کې د دوی لخوا شوې مرستې ټولې د کابل ادارې په دفترونو کې ضايع شوې دي.

۲ - په دې کار سره مالومه شوه، چې طالبان توانيدلي، ترڅو نړيوالو ته ځان د افغانستان د يو اصلي مسئول واکمن په حيث ور وپيژني او په دې برخه کې پر ځان د نړيوالو سياسي باور پياوړی کړي.

۳ – د مالوماتو په آساس د ۴زره عصري ټولګيو ترڅنګ يونيسيف د ديني مدارسو په برخه کې هم له طالبانو سره د مرستې ژمنې کړې دي، له دې نه څرګنديږي؛ چې طالبانو هغوی په دې قانع کړي چې د افغانستان مسلمانه ټولنه چې عصري او ديني دواړو زده کړو ته اړتيا لري؛ امارت د دې دواړو برخو پالنې ته يو شان او پوره ژمنتيا لري.

٤ – هغه سيمې چې د مجاهدينو تر کنټرول لاندې وي، د کابل حکومت به همېشه کوشش کاوه، چې په قصدي ډول په دغو سيمو کې د تعليم، صحت او نورو پرمختياوو مخه په يو نه يو شکل ډب کړي او هغه بوديجه چې د مرستندويه ادارو لخوا به ورته ورکول کېده؛ هغه به هم چارواکو پخپلو منځو کې حيف و ميل کوله او له دې نه به يې بيا د طالبانو پرضد تبليغاتي استفاده کوله؛ چې ګويا طالبان ښوونيز او پرمختيايي کارونو ته اجازه نه ورکوي.

له يونيسيف سره دغې معاهدې د حکومت دا پلان هم خُنثا کړ، نور به د تعليم او د صحت په برخه کې د مرستندويانو بوديجه د کابل حکومت ته نه ځي، بلکې يونيسيف اداره به يې پخپله مستقيماً د طالبانو سره په همغږې تعليمي او صحي کارکوونکو ته د يو ځانګړي پروسيجر له مخې رسوي.

۵ – تر دې وړاندې ، تقريباً له يوې لسيزې راهيسې د طالبانو او د ملګرو ملتونو د روغتيايي سازمان، (ICRC) او يو شمېر نورو بشري ادارو ترمنځ همغږي موجوده وه، چون له هغوی سره د طالبانو چال چلن ښه اوسېدلی، له فساده خالي

د یو مسئول جهت په حیث یې ورسره تعامل کړی. څکه خو ملګري ملتونه یو قدم نور هم وړاندې ورته راغلل، په داسې حال کې چې د کابل حکومت یې بای پاس کړ او له دوی سره یې د ۴زره ښوونیزو، او ۲سوه روغتیایي مراکزو د جوړولو مهم سند لاسلیک کړ.

۶ – د کابل حکومت د پوهنې وزارت په دې وروستیو کې اعلان وکړ، چې په لرې پرتو سیمو کې به تر درېیم ټولګي پورې ښوونځي لغوه کړي، او ماشومان دې په جوماتونو کې سبقونه ووايي.

د خلکو اټکل دا دی، چې په دې کار سره حکومت غوښتل چې د طالبانو او یونیسیف ترمنځ دغه کېدونکې معاهده ختمه کړي، یونیسیف ته یې وانمود کوله؛ چې تاسو د ښوونځیو جوړولو سند له طالبانو سره مه لاسلیک کوئ، بلکې دغه بودیجه مستقیماً د دوی وزارت ته ورکړئ، چې دوی یې بیا په جوماتونو کې د ماشومانو د سبقونو په نامه حیف و میل کړي، حالانکه په جوماتونو کې د ماشومانو مدیریت خو هسې هم د حکومت د وس خبره نه وه، او نه د طالبانو په سیمه کې دوی د دې توان درلودی.

یاد وزارت وروسته بل اعلان د اسلامي تعلیماتو معینیت ختمولو وکړ، دوی وویل: پرځای به یې یو بورډ رامنځته کوي، چې هغه به پر قومونو او مسلکونو ویشلی وي.

په دې کار سره هم اټکل دا دی، چې دوی غوښتل؛ د دې نوښت په مټ د نړیوالو توجه جلب کړي او هغه څه چې له طالبانو سره په سند کې ذکر شوي، چې د ۴زره ښوونځیو ترڅنګ به له دیني مدارسو سره هم د اړتیا وړ مرستې ترسره کیږي؛ د دې تکي مخه ونیسي او د یونیسیف د معاهدې رخ بدل کړي.

بهر حال لکه مخکې چې مو یادونه وکړه، د ملګرو ملتونو د نړیوال سازمان یونیسیف سره د طالبانو دا توافقنامه که په سیاسي لحاظ د طالبانو لپاره اهمیت لري، خو په بشري لحاظ د جنګ ځپلي عام ولس لپاره تر هر څه زیات ارزښت لري.

د لسګونو زرو ماشومانو د تعلیم او د روغتیایي آسانتیاوو ترلاسه کولو ترڅنګ به زرګونو هیوادوالو ته د کار او معاش زمینه هم مساعده شي.

امید دی چې دواړه اړخونه (طالبان+یونیسیف) دغه کاري پلان په بریالیتوب سره مدیریت کړای شي او په راتلونکې کې د لا نورو بشري خدماتو لپاره له یو بل سره همکاري جاري وساتي.

پای ....!

آه! هغه د علومو په اسمان کې ځلاند ستوری
«مفتي زرولي خان رحمه الله» هم د مداره پرېوت!

بشیر

په ښوونځي کې یوه ورځ استاد د ټولګي د شاګردانو نه د راتلونکي ژوند په باب د هغوی د خوبونو او د هغوی د عزایمو او ارادو په باب پوښتنې کولې، لومړی یې یو هلک پورته کړ او هغه نه یې وپوښتل: وایه په راتلونکي کې له خانه څه جوړوې؟ هغه وویل: زه غواړم چې ډاکټر جوړ شم ... بیا یې دوهم هلک پورته کړ او هغه ته یې وویل: څه جوړېدل غواړې؟ هغه وویل غواړم قانوندان شم ... اوبیا یې د درېیم هلک نه وپوښتل: بچیه وایه ته څه غواړې؟ هغه وویل: زه غواړم چې د ديني عالم او امام جوړشم!

د درېیم هلک په ځواب د هغه ځو ته ټولګیوال حیران شول چې دومره لایق کس په دې پرمختللي عصرـ کې له خانه فقط ديني عالم او ملا جوړول غواړي؟

وخت تېرېده، څه وخت وروسته هغه ټولګي نه هلکان فارغ شول، د ښوونځي هغه لایق او فایق شاګرد ریښتیا د خپل کړي هوډ سره سم د د يني علومو د حصول لار ونیوه او پخپل کلي کې یې د څو نومیالیو علماوو ته کیناست او تر څلورمې درجې پورې کتابونه یې ترې ولوستل، د هغه وروسته د نورو لوړو درجو د لوستلو لپاره مسافرشو او د څو کلو د نه، دننه یې ټول مروج علوم او فنون یې بشپړ کړل او هم هلته یې د حدیثو لویه دوره وکړه، بیا یې په تخصص فی الفقه کې داخله وکړه، چې د بشپړولو وروسته یې د خپلو استادانو تر سیوري لاندې په تدریس، امامت او خطابت پیل وکړ، خو یواځې په تدریس، امامت او خطابت یې بسیا ونکړه؛ بلکې د وخت په تیرېدو د یوې شانداري مدرسې بنسټ هم کېښود، کومه چې د څوکلونو دننه په لویو مدرسو او جامعاتو کې شمارشوه او خپله یې هم نوم د وخت په شهیرو مفتیانو او لویو علماوو کې ځای شو، تردې چې یو وخت داسې هم راغی چې آن د هندوستان پاکستان، بنګال او افغانستان د ممتازو علماوو، محدثینو او فقهاوو سرخیل شو هو! تر دې چې هغه (هلک) وروسته علمي دنیا «په شیخ التفسیر و الحدیث، مفتي اعظم محمد زرولي خان» وپېژانده، څوک چې په یو وخت کې اعلی مفسر، بې جوړې محدث، با اعتماده فقیه، ثقه مؤرخ او قوي متکلم ګڼل کېده. نوموړی په ۱۹۵۳ ز کې د صوابي ولسوالی په جهانګیری کلي کې زیږیدلی و، د کورنۍ کسب یا پیشه یې باغباني او د هقاني وه، د نوموړي د قوله: چې والدې محترمې یې د جهانګیری خانخیل محلي مسجد د امام څخه د هغه مهال ټول مروج تعلیمي نصاب لوستی و او په فقهي او علمي مسایلو یې مکمل عبور لره.

لومړنی زده کړې یې د خپلې مور نه شروع کړې او په ناظره یې قرآن پاک د مولانا احسان الحق نه لوستی و، همدا راز د حنفي فقهې لومړني کتابونه او فارسیات یې د مولانا عبدالطیف نه لوستي وو، د هغه د وفات وروسته یې د دیوبند له فاضل مولانا عبد الحنان څخه یې تر د ریمې درجې

کتابونه ولوستل او ورسره هم مهال د ښوونځي د لسم ټولګي نه هم فارغ شو.

فرمایل یې: کوچنیوالي کې مور راته د جهانګیرۍ د اکابرو علماوو داسې واقعات او حالات بیانول، چې په اوریدو به یې زما د علم حاصلولو سره په رغبت او شوق کې زیاتوالی راته، په هغو علماوو کې مې درانه استادان هر یو مولانا لطف الله او مولانا عبد الحنان(دواړه د دارلعلوم دیوبند فاضلان وو) هم وو، مور به مې د دواړو نومونه په داسې شان او احترام سره یادول؛ تا به ویل چې د اسمان لاندې او د ځمکې په مخ بل ستر عزت اوشرف نشته، نو د دیوبندیت او د دیوبندي علماوو سره محبت او عقیدت یې په وینه او فطرت کې شامل و.

یقیناً وروسته په مفتي صیب مرحوم باندې هم د خپلې مور د نصایحو او ویناوو رنګ دومره غالب و چې د دیوبندي اکابرو علماوو او محدثینو سره یې د جنون ترحده عشق و، خصوصاً د مولانا سید محمد انورشاه کشمیري رح او شیخ الاسلام مولانا سید حسین احمد مدني رح سره زیات قلبي محبت و، د مولانا انورشاه کشمیري د نوم په یادیدو به یې ستوني بند شو او ژړغونی به شو او د همدې محبت په وجه یې پخپل یو سر خوی نوم هم انورشاه ایښی دی.

نوموړي فرمایل: پخپل کلي جهانګیرۍ کې مې تر دریمې درجې پورې د کتابونو ویلو وروسته غوښتل؛ کراچۍ ته لاړشم او هلته باقي کتابونه پوره کړم، نو یوځل د کشمیر یو تن سردار عبد القسوم خان په پینډۍ کې د مولانا مفتي محمود رَحِمَهُ ٱللَّٰهُ، مولانا محمد یوسف بنوري رَحِمَهُ ٱللَّٰهُ او غالباً د علامه شمس الحق افغانی رَحِمَهُ ٱللَّٰهُ سره په کشمیر کې د اسلامي نظام او اساسي قانون د نفاذ په اړه مشوره کوله او د دې لپاره یې هغوی ته بلنه ورکړې وه، زه چې خبر شوم هلته ورغلم او د مولانا محمد یوسف بنوري رَحِمَهُ ٱللَّٰهُ سره ومې ولیدل او ورته مې د هغه په جامعه کې د داخلې غوښتنه وکړه، مولانا بنوري راته وویل سمه ده، د شوال په لومړیو ورځو کې زموږ جامعې ته د داخلې لپاره راشه.

زه د شوال په لومړیو ورځو کې جامعې ته ورغلم خو کله چې جامعة العلوم الاسلامیه ته ورسیدم، مولانا بنوري داخلې بندې کړې وې، نو ما هغه ته د خپل استاد مولانا لطف الله لیک ورکړ، د لیک د لوستلو وروسته یې راته وفرمایل: وبښه! وبښه! ستا داخله خو په شعبان کې شوې ده او ستا داخله د همدې مدرسې مؤسس او لومړي مدرس مولانا لطف الله صاحب درکړې ده، دا دی واخله اووم د شوال ۱۹۷۳زکې په څلورمه درجه کې داخل شوې، بیا مې هلته کې څلور کاله تیرکړل او د مروجه علومو او فنونو لوستلو وروسته د جامعة العلوم الاسلامیه بنوري ټاون څخه فارغ شوم.

د فراغت وروسته د مدرسې د استادانو لخوا په خاصه توګه د استاد مولانا مفتي احمد الرحمان رَحِمَهُ ٱللَّٰهُ په حکم د مسجد چراغ الاسلام نه مسجد احسن ګلشن اقبال کراچۍ کې مې د امامت او خطابت فرایضو په اداء کولو شروع وکړه.

هم هلته مفتي صیب د خدای ورکړې فصاحت او بلاغت په برکت او د خپل وسیع علمیت په زور په عامو خلکو کې زیات محبوبیت او مقبولیت ترلاسه کړ او بیا یې د هغوی په مرسته او اعانت د «جامعه احسن العلوم» اساس کیښود. دا چې مفتي صیب پخپله د قوي حافظې او پراخې مطالعې خاوند و، نو ورته بې شمیره فقهي جزیات د عبارتونو سره یوځای په ژبه یاد و او بل یې په هیڅ دیني مسئله کې د تسامح او مصلحت نه کار نه اخیسته، همیش یې تور ته تور او سپین ته سپین ویل، د حق په احقاق او د با طل په ابطال کې یې د هیچا د ملامتیا پروا نه کوله، درس وتدریس، خطابت و امامت سره یې په ټولو باطلو او الحادي فرقو باندې تندریز ګذارونه هم کول او د هیڅ یوې باطلې فرقې یا ډلې لپاره یې د نرمښت نه کار نه اخیسته، په پوره جرئت او همت یې په هغوی علمي ردونه کول، په دې سره جامعه احسن العلوم د علومو په اسمان کې د یره ژر وځلیده او هم په مفتي صیب باندې د افغانستان، پاکستان او نورو هیوادونو څخه د طالبانو کتارونه ورمات شول. د احادیثو لویه دوره یې

په خاصه توګه د بخاري شريف درس يې د استاد المحدثين مولانا سليم الله خان رَحِمَهُ اللهُ نه وروسته مقبول ترين درس و، همدا راز په شعبان او رمضان کې د عظيم الشان قرآن د تفسير دوره يې تر ټولو مشهوره او مقبوله دوره وه، په وروستيو کلونو کې د انټرنيټي اسانتياؤ په راتلو سره يې تفسير دوره انلاين هم نشروله او په ټوله نړۍ کې ترې په زرګونو او لکونو علماوو، طالبانو او مسلمانانو استفاده کوله.

دمرحوم درس وتدريس د عجايباتو، معلوماتو او د نوادراتو يو شهکار درس و، د باريکو علمي مفاهيمو او اسرارو ښخه ډک درس و، د هري موقع او مهال سره مناسب يې په خداى ورکړي فصاحت و بلاغت سره د الفاظو، جملو او کلماتو په موزون انتخاب او استعمال کې بيساري ملکه او تجربه درلوده او د ژوند ترپايه يې خپل اظهار مافي ضمير په ډير زړه راښکونکي سليقه او انداز باندې کاوه، که زه ووايم چې ما تر اوسه په بل عالم کې د مرحوم هومره فصاحت و بلاغت او په راښکونکي سليقه او خوږه ژبه د خپل اظهار مافي ضمير کولو د صلاحيت نه برخمن شخص ندى ليدلى؛ نو باور وکړئ چې مبالغه به نه وي. پر دې علاوه يې په درس کې په يو وخت د پښتو، عربي، فارسي او اردو معنى خيز اشعار هم ويل، چې په اوريدو به يې اوريدونکو ورته خامخا داد ورکاوه، خصوصاً د پښتو د مشهورو شاعرانو لکه عبد الرحمان بابا، خوشال خان خټک او حافظ الپوري ديوانونه خو ورته په يادو ياد وو.

د سوچه اسلامي حرکتونو يې په کلکه ملاتړ کاوه او د کړو وړو حرکتونو سخت ناقد او مخالف و، د افغانستان د اسلامي امارت د پيل نه کلک حامي او ملاتړى و، د افغانستان د پخواني جهاد هم حامي و، د افغانستان د علماوو سره يې نږدې مناسبات وو، په خاصه توګه د دوه جهادونو د مخکښ رهبر الحاج مولوي جلال الدين حقاني صيب رح سره نږدې تعلقات لرل او کراچۍ ته د مرحوم حقاني صيب د سفر پر مهال به يې ټينګار دا و چې هغه بايد د خپل کوربتوب شرف دده مدرسې « جامعه احسن العلوم» ته ور وبښي.

کله چې امريکا په افغانستان يرغل وکړ او په افغاني علماوو او طالبانو باندې دومره بدې ورځې راغلې چې په پاکستاني مدارسو کې د افغاني طالبانو په داخلو بنديزونه ولګيدل، ليکن نوموړي د خپلې مدرسې دروازې پرې بندې نکړې. د يوطالب د خولې نکل دى؛ چې کله په ۲۰۰۱ زکې امريکا په افغانستان حمله وکړه او اسلامي امارت سقوط وکړ، ورسره په نړۍ کې هر ځاى مسلمانان د امارت په سقوط خفه وو، خو مولانا مفتي زرولي خان زيات خفه و او د راتلونکي کال لپاره د طالبانو د داخلې په فارم کې يې دا شرط زيات کړ، چې « زه به د افغانستان د اسلامي امارت ملګرى او حامي يم » لنډه دا چې مفتي زرولي خان رح د ډيرو اعلى صفاتو او لويو ځانګړتياوو څښتن عالم و، خو دا چې انسان دنيا ته د تل لپاره ندى راغلى، بلکې دنيا نه د کوچ کولو لپاره راغلى دى، نو دلته هيڅ ساکښ نه پاتې کيږي، يواځې د الله تعالى ذات به پاته وي، بالاخر د اخرت په لوى سفر روان شو او د روان ۲۰۲۰ زکال د دسمبر په ۷مه نيټه د کراچۍ په يو روغتون کې يې خپل روح حقيقي مالک ته وسپاره او د تل لپاره يې د نړۍ څخه سترګې پټې کړې، په پاى کې دعا کوو چې الله تعالى دې مرحوم مفتي صيب ته فردوس جنت نصيب کړي او الله تعالى دې د مرحوم ټول ديني خدمتونه او زحمتونه قبول کړي او بيرته پاته وارثانو او کورنۍ ته دې د جميل صبر توفيق ورکړي.

هو!

ستا د شايست ګلونه ډير دي

خولي مې تنګه ده کوم،کوم به ټولومه

روح يې ښاد !

څو خبرې د اداري نظام په اړه

اداره پـه لغـوي اعتبـار د اصـلاح، تـدبير او کوښښ پـه معناګانو استعماليږي او په اصطلاح کې اداره له تخطيط، تنظيم، توظيف، توجيه او مراقبت څخه عبارت هغو فعاليتونو تـه ويـل کيږي، چې د يوه کار د سم ترسره کېدلو لپاره ترسره کيږي.

د اداري په اصطلاحي تعريف کې راغلي پنځه قيود(تخطيط، تنظيم، توظيف، توجيه او مراقبت) هر يو اوږد تفصيل لري. د بيلګې په توګه د يوه کامياب مدير غوره صفات دا دي چې هغه د تخطيط پلان ګذارۍ او طرح ريزۍ استعداد ولري. د خپلو کارونو په اړه بايد پلان ولري او په پټو سترګو اقدامات و نکړي. تنظيم له نظم څخه اخيستل شوی چې بايد د نظم اصل ته معتقد وي. هره ټولنه د بقاء او بريا لپاره خپل خاص نظم ته ضرورت لري. عالم کبير يا کائنات په خاص نظم استوار دي. لمر، سپوږمۍ، ځمکه او ټول کائنات د الله تعالی لخوا د ورته ټاکل شوي نظم په مسير چليږي. عالم صغير يا انسان هم له بيلابيلو نظامونو څخه تشکيل شوی دی. عصبي نظام، تنفسي نظام، هاضمي نظام، تناسلي نظام وغيره وغيره... که چيرې دغه نظم مختل شي نو انسان ژوند له لاسه ورکوي. نو بناء په اداره او مديريت کې نظم اساسي ځای لري.

بل قيد توظيف دی، مدير بايد د وړ کسانو د توظيف او کار اهل کار ته د سپارلو وړتيا ولري. توجيه د سوق او کنترول په معنی راځي. مدير بايد له شته امکاناتو او پرسونل د کار اخيستلو توان ولري. کاري ځواک په سم لوري توجيه کړي له دې علاوه د کارونو عمومي مراقبت او څار د مدير يوه بله مهمه دنده ده چې بايد ويې لري.

د اداري نظام سابقه

اوسنی اداري نظم او علم الاداره يو له هغو پديدو څخه ده، چې زموږ دين اسلام په بشريت پيرزو کړی دی. له اسلام وړاندې د حکومتونو اداري نظامونه په (کيف ما اتفق) يا ګډوډ شکل و، اما د اسلام له راتګ سره د ژوند د نورو شعبو په شان د حکومت سازۍ او اداري نظام په برخه کې هم اساسي ابتکارات وشول.

رسول الله صلی الله عليه وسلم چې په مدينه منوره کې اسلامي حکومت تأسيس کړ، نو نبوي مسجد يې د خپل مقر په حيث تعين کړ. له نبوي مسجد څخه لکه څنګه چې د ديني دعوت کار اخيستل کيده، دغه راز د سفيرانو او واليانو ټاکل، د عاملينو انتخاب او د لښکرو ليږل هم له همدې ځايه کيدل. مدينې منورې ته چې کوم وفود راتلل، نبي عليه السلام ورسره همدلته ليدل او نبوي مسجد د اسلامي حکومت د رهبرۍ د مقام حيثيت خپل کړی و.

وروسته د راشده خلافت په دور کې اداري نظام نوره وده وکړه، عمر فاروق رضی الله عنه اسلامي قلمرو په ۱۱ واحدونو يا ولاياتو تقسيم کړ، چې مکه، مدينه، شام، جزيره، بصره کوفه، مصر، فلسطين، خراسان، اذربايجان او فارس هر يو جلا ولايت وبلل شو او محلي ادارات په کې جوړ شول. په هر ولايت کې له حاکم نه علاوه نور چارواکي هم رسما تعين کيدل، لکه کاتب، قاضي، کاتب الجيش، صاحب الخراج، صاحب الاحداث، محتسب او صاحب بيت المال... له دې علاوه د محاکمو، دارالافتاء، دارالحسبة، محابس، بريد، ضراب خانه او فوائد عامه په نوم مستقلې اداري په هر ولايت کې فعالې شوې. چې په دې سره حکومتداري او اداري نظم له مرکز څخه ټولو ولاياتو او محلي واکمنيو ته هم وغځيد. وروسته په اموي دور کې خصوصا د معاويه رضی الله عنه په زمانه کې اداره په معاصر پرمختللي شکل جوړه شوه. د خلافت په مقام کې د ديوان الخاتم په نوم ځانګړې اداره پرانيستل شوه چې د رسمي مکتوبونو د صدور، تسليمولو او ارشيف مسؤليت يې درلود او د اوسنيو اداراتو د اداري شعبې اړوند فعاليتونه يې ترسره کول.

دغه اداري نظم وروسته نه یوازې په اسلامي واکمنیو کې عام شو، بلکې په وروستیو پیړیو کې اروپایانو هم له مسلمانانو څخه کاپي کړ او خپل ادارات یې په همدې نظم برابر کړل. د تأسف ځای دا دی؛ چې ځینو ناخبرو ته اداري نظام د غربیانو ایجاد ښکاري او د نظم رعایت ورته یوه اجنبي پدیده ایسي- حال دا چې دا زموږ د اسلافو او پخوانیو صالحو حاکمانو میراث او ابتکار دی.

د اداري نظم مهمې ګټې

د اداري نظم رعایتول ډېرې ګټې لري، چې دلته یې څو ګټې د بېلګې په توګه یادوو.

هر مدیر او مسؤل د مافوق لخوا د اداري نظم په رعایت مکلف ګڼل کیږي. نو د اداري نظم اوله ګټه د اولو الامر د اوامرو امتثال او اطاعت دی. معلومه خبره ده چې ټول مسلمانان په اطاعت د اولوالامر مکلف دي او اطاعت نه یوازې عظیم ثواب او اخروي مرتبه لري؛ بلکې ډېرې دنیوي ګټې هم ورسره تړلې دي.

د اداري نظم په رعایت سره په کار کې مؤثریت پیدا کیږي. هغه اداري په خپلو کارونو او مسؤلیتونو کې بریالی وي، چې اداري نظم یې ښه رعایت کړی وي، بله دا چې د اداري نظم په رعایت سره شفافیت را منځته کیږي او د بدګوماني مخه نیول کیږي. ځکه د اداري نظم له امله هر څه واضح وي، د هر چا کارونه، مسؤلیتونه، حقوق او مکافات معلوم وي او هیڅ ابهام نه رامنځته کیږي.

د اداري نظام په واسطه د سوء استفادې او خیانت مخنیوی کیږي. اداري فسادګر، اختلاس کوونکي او خائنان د اداراتو له ګډوډۍ ناسمه استفاده کوي، لکه چې متل دی او خلک وایي (لیوه له خدایه باد او باران غواړي) کټ مټ همداسې فرصت طلب اشخاص د ګډوډۍ په انتظار وي او بیا له مبهم او مغشوش حالت ناروا شخصي- استفاده کوي. نو د داسې خیانتونو د مخنیوي لپاره د اداري نظام رعایت خورا مهم ګڼل کیږي.

دغه راز اداري نظم رعایتول د هرې ادارې د نیک نامۍ سبب ګرځي. منظمه اداره همیشه حساب او محاسبې ته آماده وي، له تفتیش او بازپرس څخه ویره نه لري، لکه وایي (از آنکه حساب پاک است از محاسبه چه باک) دوی هم له محاسبې ویره نلري او همیشه د هر څه په اړه خپل وضاحت وړاندې کولای شي.

د یو ښه مدیر مواصفات

د هیواد وتلي عالم او لیکوال مولوي عبد الباقي حقاني صاحب په خپل ارزښتمن کتاب (د اسلام سیاسي او اداري نظام) کې د اداري مسؤل یا مدیر ۶۰ مواصفات ذکر کړي دي. په نوروکتابونو کې هم د اداري کارمندانو او مسؤلینو ډېرې ځانګړې یادې شوې دي. دلته د مطلب حوصلې ته په پام سره د اداري مسؤل یا مدیر څخه مواصفات یادوو.

لومړی اداري مسؤل باید په خپل کار کې د نیت صفایي او اخلاص ولري. اخلاص د ټولو کارونو اساس دی. ځکه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي (انما الاعمال بالنیات) نو د دې لپاره چې کار، فعالیت، ستړې او ستوماني یې عبادت وګرځي او د الله تعالی په نزد د اجر مستحق شي باید هر کار د عبادت په نیت وکړي او فقط د الله تعالی رضا او د دین خدمت خپل نصب العین وګرځوي. له اخلاص سره سره تقوی یو بل مهم صفت دی چې اداري مسؤل یې باید ولري. په ټولو کارونو کې باید له الله تعالی څخه ووېرېږي، د نفس او هوی له خواهشاتو ځان وژغوري او د چا حق تلف نه کړي.

د اداري مسؤل لپاره دغه راز استعداد او په خپل کار کې مهارت هم ضرور دی. که یو څوک هر څومره ښه اخلاص او تقوی ولري خو که په ورسپارل شوي کار کې مهارت نه لري او بې وسه وي نو نتیجه یې صفر ده. ځکه هر کار په مهارت کیږي نو ځکه په کار ده چې هر مسؤل د خپل استعداد زیادت او ترقي ته متوجه واوسي، پرلپسې خپل مهارتونه زیات کړي خصوصا په هغه بخش په کومه برخه کې چې مسؤلت ورسپارل شوی وي.

له دې علاوه امانت داري، خپل کار تر ټولو مهم ګڼل، د اشخاصو پر ځای اصول او مقررات معتبر بلل یا د روابطو پر ځای ضوابطو ته ترجیح ورکول، په کارونو کې شفافیت، د نظم رعایت، د مشورې او نقد اوریدل او له کارمندانو سره د وروری او صمیمیت په چوکاټ کې تعلقات ساتل هغه څه دي چې د یوه بریالي او غوره اداري مسؤل ځانګړنې بلل کیږي.

اجیر جنګیالي به ولې نه وژل کیږي؟

لیکوال: ابو اسامه "تیازی"

د نړۍ تاریخي واقعات او پېښې دا په ګوته کوي، چې د جګړو په مشروعیت کې عقیدوي (ideological) اساساتو ستر رول لوبولی دی، پدې مانا چې ایډیالوژي د جګړې متحرکه قوه بلل کیږي . د منځنیو پېړیو په اوږدو کې په اروپا کې خوا او شا سل کاله مذهبي جګړې وشوې، چې د خورا سترو انساني زیانونو ترڅنګ اروپا په بېساري توګه ویجاړه شوه. یاده جګړه د یو دین" عیسویت" په اډانه کې د دوه مذهبونو کاتولیک او پروټستانټو ترمنځ وه . له هغو ورځو راپدېخوا، همدا ایډیالوژي ده چې دجګړو مشروعیت ته لار پرانیزي؛ په(۲۰۰۱) میلادي کال کې امریکا د خپلو لویو اهدافو د تحقق او لاسته راوړلو لپاره په افغانستان ناروا یرغل ترسره او د افغانستان ملي حاکمیت یې تر پښو لاندې کړ. د هغه وخت امریکایي ولسمشر بوش کولای شول، چې د همدې ناروا جګړې اعلان له سپینې ماڼۍ، پنټګان، او یا هم د یو بل مهم رسمي ارګان له مقره وکړي. خو ده د همدې کرغېړنې جګړې اعلان له یوې کلیسا وکړ او خپله جګړه یې صلیبي یاده کړه او په نړیواله کچه یې صلیبیان دې ناولې او نامشروع جګړې ته راوبلل چې صلیب ته منسوبو افرادو او دولتونو پکې په ډېره علاقه مندۍ ګډون وکړ. د انګلستان د شاهي کورنۍ غړو له امتیاز او معاش پرته زمونږ هیواد ته زمونږ د وژلو ځورولو او له منځه وړلو لپاره په ځانګړې عقیدوي روحیې سره راغلل؛ نو له همدې امله مونږ هم د خپل ستر اسلامي ایډیالوژیک مکلفیت له مخې د خپل دین له هدایاتو سره سم د منسوخ دین عیسویت له پیروانو سره په ډېره علاقه مندي د زده کړې لپاره نه هېرېدونکي درسونه ورکړل، چې ددوی نسلونو ته به دتل لپاره یاد وي.

د (۲۰۰۱)م کال له پیله تر(۲۰۱۴)م کاله پورې د افغانستان د مظلوم ولس په وړاندې جګړه د دوه لوریو صلیبي ائتلاف او یو شمېر مفاد پرستو هیوادونو ترڅنګ د یو شمېر اجیرو افغانانو له لوري په مشترک ډول ترسره کېده. د مثال په توګه؛ کله به چې په یو کلي چاپه وهل کېده او یا به د ولس په وړاندې نظامي عملیات ترسره کېدل، په مساویانه ډول به خارجي یرغلګر او داخلي اجیران سره یوځای تلل، نو له شک پرته چې دواړو لوریو ته مالي او ځاني زیانونه اوښتل. خو له (۲۰۱۴) م

کال وروسته چې غني د خپل ستر بادار امریکا سره امنیتي قرارداد لاسلیک کړ، نو هغه جګړه ایزه ونډه چې صلیبي یرغلګرو زمونږ د ولس په وړاندې لرله؛ هغه ددې امنیتي قرارداد په لاسلیک سره په اصطلاح افغان امنیتي ځواکونو ته په څرګند ډول ولېږدول شوه، پدې مانا چې اوس افغاني اجیران په بشپړه توګه د صلیب په قالب کې امریکايي جګړه د خپل ولس په وړاندې مخته وړي.

نن افغاني جنګي مزدوران د امریکايي جګړې نیابتي جګړه کوونکي دي. د غني امنیتي قرارداد له لاسلیک وړاندې د افغاني اجیرو ملېشو انساني زیانونه کم وو، خو اوس یې په طبعي ډول تلفات په مراتبو لوړ شوي ، کله چې په واضح ډول یوه ناروا او مطلقه پردۍ جګړه یو څوک خپله مخته وړي نو په طبعي ډول به هغه څوک وژل کیږي، چې جګړه کوي. نن سبا د کابل د مفسدې اداري ویاندویان چیغې وهي او ګیلې کوي چې طالبان مونږ وژني او امریکایان پرېږدي. ای د افغان په نوم د امریکا نیابتي جګړه ماره!

تلفات دې څکه زیات شوي، چې پخوا دې پنځوس سلنه ناروا جګړه د خپل ولس په وړاندې کوله اوس خو سل سلنه جګړه ته مخته وړې. که د خپلو مشر انو خبرې د زړه په غوږونو واورې؛ په زغرده وايي چې اوس توله جګړه مونږ کوو، کله چې جګړه ته کوې او وژل کیږې دې امریکايي؟

دا تاته څومره منطقي ښکارې؟ د خارجي یرغلګرو په تناسب ستا تلفات د افغانستان د اسلامي امارت له لورې د امریکايي اشغال د خاتمې د تړون په نتیجه کې نه دي لوړ شوي، بلکې د غني سره د امریکا امنیتي تړون و، چې ستاسې انساني وژنې یې لوړې کچې ته په بېساري توګه پورته کړې. په حقیقت کې ستا دنده دا وه، چې د خپل افغان ولس له خاورې، ناموس او ارزښتونو دې په مېړانه ساتنه کړې وای. خو تا د ډېرو کمو مادي امکاناتو د لاسته راوړلو په خاطر د صلیب په کفري صف کې د خپل وروړ په وړاندې ودرېدې، ته ښه پوهېدې چې لاره او مسیر دې سم نه دی؛ خو د یو څو ټکو د لاسته راوړنې په پار دې قبیح او بد عمل ته مخه کړه. زما سپارښتنه درته دا ده؛ چې په تېرو ناروا او جرمونو توبه وباسه او د افغانستان د اسلامي امارت له قواو سره د نورو همسنګرانو په څېر دې یو ځای شه، پدې کې دې نجات او خیر دی، له دې پرته به وژل کیږې او تاریخ به هم تا د صلیبي جګړې نیابتي جګړه مار معرفي کوي..

انعام‌الله قاری‌زاده

هنوز فرصت تغییر است

ضرب المثل مشهوریست که به شتر گفتند گردنت چرا کج است؟ شتر گفت: اما کجایم راست است؟

بلی، نظام کنونی کابل که بر اثر کج بودنِ هر عرصه‌ی حکومت‌داری‌اش به این حال و روز رسیده‌است، از طالبان می‌خواهد که بر روش خود بازنگری نمایند و مواقف اساسی‌شان را تغییر دهند. در حالی‌که پیکر خسته و شکسته‌ی خودش از همه بیش‌تر به این بازنگری و تغییر نیاز دارد. اما این شاید مشکل عمومی جامعه بشری امروزی‌ست که به‌جای تغییر دادن خود، به تغییر دادن دیگران علاقه‌مند می‌باشند.

عبدالحفیظ منصور، عضو سیکولار هیئت مذاکره کننده‌ی جهت‌های مقابل و همچنان سخنگویان و مشاوران دموکرات ارگ دریـن روزها از نیامدن تغییر در سیاست طالبان نالیده‌اند و گویا این را از موانع پیش‌رفت در پروسه صلح پنداشته‌اند. آن‌ها چنان وانمود می‌سازند گویا با وارد شدن به میز مذاکرات، فرصتی به طالبان داده اند تا تغییر بخورند و ذوب و جذب این نظام شوند. بلی، این نظام بوسیده و از کار مانده.

اما برای همگان مبرهن است که واقعیت چنین نیست. در واقعیت، طالبان ضمن توافق‌نامه دوحه، به مقامات اداره کابل و جهت‌های مختلف سیاسی فرصت داده‌اند که برای تعیین سرنوشتِ پسا اشغال شان بیایند با طالبان وارد گفت‌گو و مذاکره شوند، تا شاید در افغانستانِ آینده و اسلامی همچو سائر اتباع کشور، زندگی آرام و مطمئن داشته‌باشند.

این قربانی بزرگ طالبان و ارج‌گذاری آن‌ها به پروسه صلح بود که جهت‌های مختلف سیاسی را، که تقریبا همه‌ی شان مدت دو دهه در خدمت اشغال و اشغال‌گران بودند، به میز مذاکرات پذیرفتند و با آنان وارد مکالمه‌ی مستقیم شدند.

طالبان تا اکنون به‌جز اینکه خواستار نظام واقعی اسلامی هستند، هیچ‌گونه خط‌های‌سرخ نکشیده‌اند و جهت‌های مقابل را هم به این توصیه نموده‌اند که خط‌های‌سرخِ پیش از وقت، به‌جز بهانه‌گری در برابر روند صلح چیزی دیگری نیست. اما مقامات کابل که طالبان را به جمود فکری و تغییر ناپذیری متهم می‌کنند، حتی آماده نیستند از نام "جمهوریت" بگذرند. حال اینست که ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان به صراحت گفته است که عنوان مهم نیست، ما بر عنوان امارت پافشاری نداریم.

بلی، اگر خواست چهره‌های سیکولار همچو عبدالحفیظ منصور و امثال او اینست که طالبان برای سازگاری با آن‌ها و به‌هدف تقسیم قدرت، باید ارزش‌های دینی و ملی شان را زیرپا کنند، این در حقیقت وابسته ساختن پروسه صلح به امر محال است.

انجام نامثمر جهاد شوروی و همچنان متعهد نماندن احزاب آن دوره‌ی مبارزه به اهداف والای جهاد، درس‌های خوبی

برای طالبان داده‌است. طالبان آموخته‌اند که هرگز مسیر خود را تغییر ندهند و بر داعیه بر حق شان تا آخرین رمق حیات ایستادگی نمایند. زیرا آن‌های که مسیر شان را تغییر دادند، میدان را باختند و رسوا و روسیاهِ دنیا و آخرت شدند.

اگر بیاندیشیم، اصلا این بحث بی‌جاست که طالبان تغییر کرده‌اند یا خیر. هرگاه جهت مقابل با همه ناکامی‌های‌شان نیاز به تغییری نمی‌بینند، طالبان که موفقیت‌های انکارناپذیر و چشمگیری در سائر عرصه‌ها دارند، چرا باید تغییر کنند؟ هرگاه جهت‌های مقابل بر ارزش‌های وارداتی و دستاوردهای خیالی اصرار می‌ورزند، طالبان چرا باید بر ارزش‌های دینی و ملی شان ایستادگی نداشته‌باشند؟

پاسداری از تشخص و هویت دینی و ملی افغان‌ها از اهداف عمده‌ی مقاومت طالبان در برابر تهاجم نظامی و فرهنگی استعمار بود. استعمار غربی همه توانایی خود را با کاربرد همه ابزار مدرن تبلیغاتی برای مسخ کردن مشخصات و ویژگی‌های دینی و ملی جامعه مسلمان افغانی به خرج دادند، اما موفقیت چندانی نداشتند.

«دستاوردهای هجده و نزده ساله» که به خط‌سرخ سیکولاران و دموکراتان در مذاکرات بین‌الافغانی تبدیل شده، در حقیقت همان موفقیت‌های جزوی است که استعمار غرب با همکاری دست‌نشاندهان داخلی شان در جنگ دو دهه‌ی فرهنگی به‌دست آورده‌است.

اکنون که اداره دین‌ستیز و چهره‌های سیکولار کابل غوغا دارند چرا طالبان تغییر نکرده‌اند، هدف‌شان اینست که طالبان باید به این دستاوردهای مزعوم آن‌ها ارج بگذارند و خود را با باورهای سیکولاری آنان هماهنگ بسازند. این سیکولاران عجب نازدانه‌های هستند که پس از شکست استعمار هنوز در خیال تحمیل افکار و باورهای بیگانگان بر جامعه اسلامی افغانستان هستند.

چنانچه چند روز پیش برنامه‌ای با جلوه‌نمایی ده‌ها تن دختران نیمه‌برهنه به‌عنوان انتخاب آقا و بانوی سال ۲۰۲۰ افغانستان و با رقابت‌های مدلنگ، در کابل به راه انداخته‌شد، که در حقیقت گام نهایی در برابر ارزش‌های دینی و تشخص ملی افغان‌ها بود. رسانه‌های دموکرات و سیکولار با استقبال گرم از این پروسه‌ی ترویج فحشا و برهنگی، وانمود می‌ساختند که این‌گونه برنامه‌های ضد اخلاقی جزو عمده‌ی دستاوردهای نزده ساله‌ی آن‌هاست، و گویا آن‌ها را در راستای مقابله با اسلام‌گرایی و تغییر جامعه سنتی افغانستان جرات و مورال می‌بخشد.

بالمقابل طالبان بارها تصریح کرده‌اند که حامی آزادی واقعی بیان وحقوق واقعی زنان وهمه قشرهای جامعه در چهارچوب شریعت والای اسلامی هستند. اما آنچه به‌عنوان آزادی و حقوق زنان پیش می‌شود و در حقیقت اهانت به کرامت و حرمت زنان است، برای شان هرگز قابل تحمل نیست.

بلی، هنری که امثال حفیظ منصور ازان لاف می‌زنند و به‌شکل برنامه‌ی مدلنگ به جامعه ما عرضه می‌گردد، نه تنها طالبان، بلکه برای هیچ فرد جامعه مسلمان افغانستان قبول نیست و اینگونه ایستادگی و پافشاری بیجا در برابر موازین اسلامی و اخلاقی، واکنش‌های تند مردمی را در قبال خواهد داشت، که به نابودی دموکراتانِ سیکولار از جامعه منتج خواهد شد.

درک این درس تاریخ نیاز به فلسفه‌ی پیچیده‌ای ندارد که گلیم اشغال به تنهایی نه، بلکه همه دسایس و توطئه‌های آن باید برچیده می‌شود، تا کشور و ملت از پیامدهای شوم آن نجات یابد و همه خارها از مسیر رفاه و پیش‌رفت مادی و معنوی کشور برداشته شود، وگرنه، اثرات زهرآگین آن با گذشت زمان به ناسور تبدیل می‌شود و روح و پیکر جامعه از گزند آن مصون نمی‌ماند.

یقینا وقت آن فرا رسیده‌است که دموکراتان افغان حقایق زمینی را درک کنند و برای زندگی راحت در افغانستانِ آینده و اسلامی، از همین اکنون خود و مسیرشان را تغییر دهند.

رحیمي

داسلامي شریعت پېژندګلوي

د غربیانو لخوا د اسلامي اصطلاحاتو د «تنقید او تضحیک» لړۍ!

کله چې د اتلسمې پېړۍ په نیمايي کې د اسلامي نړۍ زیاتره برخه او هېوادونه د مغربي استعمار د پراختیايي عزایمو ښکارشول، په وړاندې یې د هر اسلامي هېواد دننه مجاهدینو په مقاومت او مزاحمت لاسونه پورې کړل.

دلته باید په یاد ولرو چې په اکثرو اسلامي هېوادونو کې د مقاومت رهبران او مخکښان د وخت وتلي جید علماءِ کرام او روحاني مشایخ وو، چې په قیادت او رهبرۍ کې یې مسلمانانو د مغربي استعماري هېوادونو د پراختیايي عزایمو شوم ارمانونه د خاورو لاندې دفن کړل.

په هغو مجاهدو علماؤ او روحانیونو کې د اندونیزیا دامام «نجول»(۱) څخه نیولې د مراکش تر امیر عبد القادر الجزایري(۲) د افغانستان د مجاهدو علماؤ او روحانیونو نه نیولې، د هندوستان تر شیخ الهند (مولانا محمود الحسن دیوبندي) او د داغستان د امام شامل(۳) نه نیولې؛ د صومالیه تر امام محمد بن عبد الله الحسیني(۴) پورې هر هېواد کې د استعماري ځواکونو په وړاندې د جهاد او ازادۍ بیرغ پورته کوونکو په مخکې د مجاهدو علماوو، روحانیونو او د دیني بزرګانو یوه ولاړه سلسله په نظر راځي.

کومو چې د بهرنیو یرغلګرو ځواکونو په مقابل کې د وسلوال جهاد بیرغ پورته کړی او د «دار الاسلام» د ازادۍ او د اسلامي لارښوونو سره سم د ژوند تیرولو په هدف یې د خپلو سرونو بې دریغه قرباني ورکړې. د جهادي مقاومت او مزاحمت دا سلسلې د نولسمې پېړۍ تر وروستیو پورې وغځېدې او نږدې یو نیم سل کاله یې دوام وکړ.

په همدې اوږده موده کې مغربي لیکوالانو او پوهانو یوه داسې ستراتېژي جوړه کړه، د کومې له مخې چې هغوی په لومړي قدم کې د جهاد او مجاهدینو په اړه د غلطو او ګمراه کوونکو معلوماتو او د ناسمو برداشتونو په خورولو لاسونه پورې کړل، له هغه مهال راهیسې مسلسل هغوی او د هغوی شاګردان لګیا دي، د جهاد په باره کې خطا معلومات، ګمراه کوونکي مفاهیم او الحادي مواد د رسنیو، کتابونو او بېلا بېلو چینلونو له لارې خپروي.

او بیا کله چې په لوی شمېرکې عیسایي پاپان اسلامي هېوادونو ته را وارد شول؛ هغوی په ډېر زور او شور سره د مسلمانانو د مرتد کولو کوښښونه پیل کړل، خو ډېر ژر هغوی ته جوته شوه چې د دوی کوښښونه او هڅې د ناکامۍ ښکار

گرځي، نو پخپلو منځو کې د دې لپاره سره جرګه شول، څو د خپلو ناکامیو په اسبابو غور او فکر وکړي، د غور او فکر کولو وروسته هغوی ته دا احساس وشو چې د مسلمانانو ترمنځ د اسلام پربښودل او د هغه پرځای بل دین غوره کول نه یواځې معیوب کار ګڼل کېږي؛ بلکې ورته د بغاوت په نظر کتل کېږي، مرتد شخص د اسلامي ټولنې څخه بیرون ګڼل کېږي او هغه(مرتد) په اسلامي قانون کې د مرګ د سزا مستحق او مستوجب دی او ارتداد یو داسې نه بښونکې جرم دی چې ورباندې د مرتکب شخص وجود د اسلامي هیواد دننه هم نه زغمل کېږي.

کله چې مغربیانو او په خاصه توګه مستشرقینوته دا احساس وشو، نو هغوی هم مهال دا پرېکړه وکړه او خپله فریضه یې و ګڼله، چې دوی به خامخا د «ارتداد» سزا باره کې ګمراه کوونکي مفاهیم او ناسم معلومات پیداکوي او په باره کې به یې داسې شکوک او شبهات پیدا کوي چې په اسلامي ټولنه کې د هغو پیدا کېدل پکار ندي.

د نولسمې پېړۍ په پای کې چې کله د استعماري هیوادونو په دې باور پوخ شو چې عثماني خلافت نور د زوال په وروستۍ مورګه ولاړ دی، دې سره هم مهال د مغربي هیوادونو ترمنځ دا سیالي او مسابقت پیل شو، چې د عثماني خلافت تر بیرغ لاندې کوم، کوم ښارونه او هیوادونه به څوک نیسي او یا په څه ډول به ویشل کېږي؟ څکه د هر غربي هیواد خواهش او کوښښ دا و چې هغه ډېر ښارونه ونیسي، د عثمانیانو زیاتې شتمنۍ او وسائل قبضه کړي، د دې په سر هغوی د یو بل حریفان او رقیبان وګرځېدل. خو د دې باوجود په دې کې یې هم د یو بل سره سیالي کوله چې څنګه د مسلمانانو سیاسي نظام(خلافت) په بدنامولو کې تر نورو زیاته ونډه او رول اداء کړي؟ او هر یو په دې بوخت و، چې څنګه د مسلمانانو په سترګو کې د خاورو په شیندلو د خلافت موجودیت د هغوی د ټولو ستونزو او کړاوونو د قوي لامل اوسبب په توګه وړاندې کړي؟

همدا راز هغوی په دې غور وکړ، چې د ترکانو په خلاف د نورو مسلمانانو بالخصوص د عربانو په زړونو کې د قومیت او ملت پالنې جذبه او هغوی ته د نفرت او مخالفت تومنه څنګه واچول شي؟ د دې لپاره یې یوه د قیقه ستراتیژي جوړه کړه او د هغې په پلي کولو یې لاسونه پورې کړل. د کوم په ترڅ کې چې د مسلمانانو ترمنځ د سیاسي، عقیدوي وحدت او اخوت شته نظریه له منځه یوړه، د مسلمانانو ترمنځ د اتحاد او اتفاق مفکوره یې د یو موهوم څیز په توګه وړاندې کړه او بیا د دې لپاره چې د دیني او سیاسي وحدت او د ملي هماهنګۍ روحیه ښه وځپل شي، یا د دې لپاره چې پر خلاف یې عامه رایه جوړه کړي، نو دپان اسلام ازم)(۵) اصطلاح یې وضع وکړه، د هغې په پرده کې یې د مسلمانانو سیاسي او دیني وحدت په نښه کړ او په ټوله کې یې لوی هدف یا موخه د اسلامي خلافت ړنګول وګرځول!

د دې اوږده تمهید نه مو غرض دا دی چې څو دا روښانه شي، چې د اسلامي اصطلاحاتو، دیني اندونو او افکارو په باره کې د مغربیانو مغرضانه هڅې په ظاهره دومره ژورې او مؤثرې نه بریښي، خو د معنویت او پایلو په اعتبار زیاتې ژورې او مؤثرې دي او ترشا یې اوږده سیاسي محرکات او اسباب شتون لري او مغربي پالیسي- جوړونکي داسې کول د خپلو سیاسي، اقتصادي او پوځي مصلحتونو لپاره ضروري ګڼي، همدا وجه ده چې هغوی دوامدار بېلابېل اسلامي اصطلاحات هدف ګرځوي او د تحقیقاتو او څېړنو په پلمه یې د مسخ کولو یا په ناسمه توګه تعبیرولو جسارتونه کوي، د دې لپاره په لومړي قدم کې کله داسې اصطلاح وړاندې کړي، چې هغه عموماً په مغربي ژبو کې د کومې ژبې نه را اخیستې وي او بیا ترڅه وخت پورې هغه نوی وضع کړی لفظ یا اصطلاح د « تنقید او تضحیک» هدف ګرځوي، کرار کرار چې کله په اړه یې د خلکو ذهنونه جوړشي، نو بیا په اصل اسلامي اصطلاح او د هغې په مفهوم باندې برید وکړي او دا لړۍ د تیرو دوه سوه کلو راهیسې جریان لري.

په تېرو څو لسیزو کې چې کوم اصطلاحات او الفاظ د غربیانو لخوا د « د تنقید او تضحیک » نښه ګرځېدلي دي په هغو کې یوه اصطلاح پخپله د «شریعت» هم راځي، چې د مغربي پوهانو لخوا د تنقید او تضحیک په خنجرونو یې د وهلو ناکام کوښښونه شوي دي.

د یادولو وړ ده، چې په مغربیانو سربېره دې کار کې کم علمه او کم فهمه مسلمان اشخاص هم شریک دي، یا په بل تعبیر په دې اړه د مستشرقینو د شاګردانو او عقیدت مندو مسلمانانو ونډه هم کمه نده، د شریعت لفظ چې څومره عام دی، هغومره یې په باره کې تېروتنې او ناسم برداشتونه عام دي، کومو ته چې موږ د دې لیکنې په لومړۍ برخه کې اشاره وکړه او بیا معاد کولو ته یې اړتیا نشته.

په مغربي مستشرقینو(٦) علاوه مغربي ژورنالستان او نور قلموال هم په دې کار کې سهیم دي، چې د اسلامي اصطلاحاتو په خاصه توګه د شریعت لفظ په اړه یې د ناسمو تاثراتو ورکولو کوښښونه کړي دي.

هغوی (مغربیانو) د شریعت د مأخذ او مصدر په اړه د شکوکو پیدا کولو په باره کې د جاهلیت دورې دودونه او طریقې ښودلې دي او بیا د هغو وروسته څو مستشرقي عقیدت مندو یې هم هغسې خیالات او افکار تکرار کړي دي او د اسلامي نړۍ دننه یې د هغوی بیهوده اندونه او ناوړه افکارتیت کړي دي او ښکاره ده چې د شریعت د مأخذ او مصدر په توګه د جاهلیت دورې طریقې ښودل په اسلام او شریعت خورا لوی برید دی.

هم دا لامل دی چې د اسلامي نړۍ په لادینه طبقه کې د شریعت په اړه ګمراه کوونکي برداشتونه شتون لري او په اړه یې هغوی د خپلو مغربي استادانو څخه متاثر دي.

هغوی (لادینه ډله) که څه هم د شمېر د پلوه محدوده ده، خو د خپل اثر او رسوخ په وجه خواکمنه او مؤثره ده او هغوی دا سې انګیري، چې شریعت د منځنۍ دورې یو پخوانی دین دی چې په اوس عصر کې یې (معاذ الله) افادیت له لاسه ورکړی دی، د هغوی په اند: نړۍ اوس عصري ده، د روڼ اندۍ په لور درومي او د عصریت او روڼ اندۍ په دې دور کې منځنیو پېړیو کې استعمال شوي کارتوس کارول هوښیاري نه ده.

یاده ډله د اسلامي تاریخ، اسلامي لارښوونو او د اسلامي تهذیب و تمدن نه یومخ ناخبره ده او په دې ډله کې د اسلام، اسلامي زده کړو، اسلامي تاریخ او د اسلامي تهذیب و تمدن څخه د ځانونو خبرولو جذبه شتون نلري،د دې ډلې غړي د خپل فکري جوړښت، تعلیمي شالید او د اخلاقي کردار په اعتبار د مغربیانو نه جلا او هغوی سره توپیر نلري او په پوره توګه د ژوندانه د معیارونو، فکري ذوق و مزاج له پلوه غربیان دي، خو که بیا هم د دې ډلې ځینې غړي د کومې اړتیا له مخې د اسلام او اسلامي تهذیب پېژندل وغواړي نو د اعتماد او باور مصادر او مأخذونه یې د غربي مصنفینو او مستشرقینو کتابونه وي، که اتفاقاً د کوم غربي مصنف یا لیکوال قلم نه اسلام په باره کې کومه د خیر خبره یا کلیمه وتلې وي، نو یاده ډله په جزوي توګه د اسلام په هم هغه یو افادیت اعتراف کوي. په نور نه! کنه د دې ډلې د غالب اکثریت په نظر کې د شریعت حیثیت د اروپایانو د تاریک دور او رومي قوانینو سره توپیر نلري،دا خبره په دې سربېره چې په زړه پورې ده، هېښوونکې هم ده چې د همدې ډلې ډېری غړي د اسلامي تاریخ د یوې لویې برخې د منځنیو پېړیو، قرون مظلمه یا تاریک دور مغربي او اروپايي اصطلاحات استعمالوي.

بله داچې داستعمار له دورې راهیسې په اسلامي نړۍ باندې د سیاسي او پوځي واکمنو اکثریت په همدې ډلې پورې اړه لري نو څکه د دې ډلې لخوا د شریعت په باره کې سختې نیوکې کېږي او داسې ښکارې چې د هغوی ترمنځ په دې اړه یوه داسې نالیکلې لوظنامه شتون لري، چې د یادې ډلې هر غړی به د اسلامي شریعت د نفاذ او د شریعت خوررولو او احیا کولو په اړه کیدونکي کوښښونه سبوتاژ کوي او که دا ورته ممکن نه وه او یا مصلحت نه وه، نو بیا به یې د محدودولو کوښښونه کوي.

د حقــوق پوهــانو تــرمنځ ځینــي مخلــص او دینــدار مسلمانان هم د دوی د تیروتنو او گمـراه کوونکـو برداشـتونو ښکار گرځیـدلي دي، پـه خاصـه توگـه د هغـو هیوادونـو پـه حقوق پوهانو کې گمراه کوونکي برداشتونه ډیر لیدل کېږي. چېرتـه چـې انگریـزي قـوانین پـلي دي، وجـه یـې داده چـې مختلـف اسـلامي هیوادونـه لکـه مالیزیـا، انـدونیزیا، د هنـد د نیمې وچې هیوادونه (هند، بنگال، پاکستان) نایجیریـا او نـور چې تر اوږدې زمانې د انگریزي ښکېلاک د اشغال لانـدې پاتـه شـوي دي، هلتـه پـه شروع، شروع کـې انگریزانـو د مسلمانانو د مطمئن کولو لپاره دا ژمنه کړې وه چـې د هغـوی معاملات بـه د شریعت سره سـم فیصـله کېـږي، کلـه چـې د ۱۷۶۵ز شاوخوا د جزایـر شرق الهنـد (ایسـټ انـډیا) پـه نـوم کمپنـی او د هنـد مغـول پاچـا (شـاه عـالم ثـاني)(۷) تـرمنځ دیواني تړون لاسلیک شو، په هغه کې دا شرط ایښودل شوی و، چې د مسـلمانانو قضایا بـه د شریعت سره موافـق فیصـله کېږي، خو بیا وروسته په هغه وعده د عمل نوبت رانغی.

البته د مسـلمانانو شخصـي-او عـایلي قـوانین تـر ډېـره د هغوی د فقهي مسلک سره سـم فیصـله کیـدل، د دې هـدف لپاره یې د هند په نیمه وچـه کـې د حنفـي فقهـې او جعفـري فقهې ځیني کتابونـه انگریـزي تـه وژبـاړل، د نومیـالي محقـق عالم «مرحوم محمود احمد غازي رح» په وینا:هغه ژبـاړې د گڼو تیروتنو او تیمگړتیاوو ځخه ډکې دي، د هغو ترځنگ پـه ځینو مسلمانانو او نامسلمانو حقوق پوهانو یـې ځیني درسي کتابونه هم ولیکل، د کومو مآخذونه او مصادر چې هــم هغـه د تیروتنو او تیمکړتیاوو نه ډکې ژبـاړې غـوره شـوې او هـم د انگریزي محاکمو د پریکړو نظایرو ته په کتو جوړه د حقوقـو زخیره یې مأخذ او مصدرگرځولې ، هم حقوق پوهانو هغـه د شرعي قوانینو په زخیره ونومولـه او د همـدې ځـه بانـدې دوه سوه کلن روایت لـه مخې د شریعت اصطلاح هـم د ځـو عایلي قوانینو او اندونو پورې محدود کـړای شـوې ده، کومـه چې په اصل کـې د انگریـزي محاکمو لـه نظایرونـه سرچینـه اخـلي او هغـه نظـایر چـې د ځـو محـدودو فقهـي کتـابونو د نیمگړو او ناسمو ترجمو نـه اخیسـتل شـوي دي، کلـه چـې د دې دلې د غړو په وړاندې د شریعت نوم یاد شي نو د هغوی ذهن ته د شریعت یو ډېر محدود، نیمگړی او پخوانی تصـور ورشي کوم چې په دې دور کې اهمیت نلري.

هو! د شریعت په باره کې د محـدود تصـور پـه زیږولـو کې ځیني دیني کړی هـم برخـه لـري، بلکـې د هغـوی ونـډه یکې تر نورو ډېره ده، کومو ته چې موږ د دې لیکنې پـه پیـل کې اشاره وکړه.

مثلاً: یو وخت کم علم صوفیانو بـه شریعت د طریقـت او حقیقت په مقابل کې د کمې درجې ځېز باله، په ځانگړې توگه ځینو فارسي شاعرانو تر اوږدې زمانې پـورې د تصـوف تر عنوان لاندې د ځینو شرعي اصطلاحاتو په باره کې طنزیـه جملې کـارولې، دا سـمه ده چې کلـه بـه د هغـوی نـه «کـوم صـاحبِ دل او صـاحبِ تزکیـه شخصـیت» د ځینـو ظـاهري علماوو د ظاهر پرستیو نه پـه شـکایت لرلـو سره شـکوه کـول ضروري بللـي وي او بیـا وروسـته بـه د هغـې اظهـار د منفـي تبصرو په بڼه د نورو له اړخـه شـوی وي، لکـه ځینـې مثالونـه چې د مولانا روم، حکیم سنائي خواجه فریدالـدین عطـار پـه کلامونو کې لیدل کېږي او بیا د فارسي نور شـاعران ولگیـدل نور هم مخ ته لاړل، تردې چې د هغوی په تقلیـدکې د نـورو ژبو لکه د اردو او پښتو ځینو شـاعرانو هـم شریعـت، مسجد، قـاضي، محتسـب، زاهـد، شـیخ، مـلا، کعبـې او داسـې نـورو الفاظو او اصطلاحاتو ته د منفي معانیو اغوسـتلو پـه جسـارت کـې بوخـت وو، تـردې چـې همـدې کـارب یـا د اباحیـت خوښوونکو (چې حرام جایز گڼي لکه اباحیه فرقه) د ذهنونـو په مسمومولو کې یو خاص منفي کردار اداء کړ.

دا چې په دې کې د چا قصـور دی؟ نو د دې خبـرې شدید ضرورت دی چې د شریعت اصـل مفـاهیم بایـد عـام شي، د شریعت بـاره کـې د جـامع اسـلامي او عـربي مفهـوم وضاحت پکار دی، څو وښودل شي چې شریعـت څـه دی؟ او د هغه پـه دایـره کـې کـوم، کـوم کارونـه راځـي؟ دژونـد د مختلفو میدانو سره یـې څـومره او څـه تعلق دی؟ د شریعت اساسي تصـورات، احکـام او مقاصـد څـه دي؟ د شریعـت

امتیازي خصایص او اوصاف څه دي؟ او پردې سربیره په نوي عصري دور کې مغربیت او عقلیت څپلي ذهنونه په څه ډول مطمئن کیداې شي؟ او د هغوی د اطمئنان لپاره د شریعت حکمت او فلسفه څه ده؟ او د تغیرو ثبات په روان کشمکش کې د شریعت دریځ څه دی؟

په لومړي قدم کې دا خبره په ذهن کې کینول ضروري ده چې شریعت یوازې حقوقي نظام ندی، نه تنها د دیواني او جزایي قوانینو څخه عبارت دی، شریعت نه مراد د ژوند طرز دی، د کوم اساس او اصل الاصول چې په الهي وحي ایمان او د نبوي لاربښوونو پیروي ده او شریعت د ژوند لپاره هغه طرزالعمل دی، کوم چې په دین، اخلاقو، روحاني اقدار او په انفرادي او اجتماعي حیات ولاړ دی.

شریعت یو داسې تهذیب وړاندې کوي؛ کوم چې د رنګ و نسل د امتیازاتو او د لساني او جغرافیوي تعصباتو نه پاک دی، کوم چې ټول انسانان په عقیده، نظریه او د ژوندانه په طرز باندې یوځای کوي د علامه اقبال په الفاظو: اسلامي تهذیب نه مکاني نهایت لري او نه زماني.

دقرآن مجید له مخې: حقیقي او دایمي ژوند د اخرت دی، د الله تعالی ارشاد دی: وإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ. یعنې د اخرت ژوند حقیقي ژوند دی، شریعت هغه لار ده چې ورباندې په تلو سره انسان حقیقي ژوند ته رسي.

او ښکاره ده چې الله تعالی پخوانیو قومونو ته هم د شریعت مختلف احکام ورکړي وو، د هغو شریعتونو اساس یو و، لیکن د هغو عملي تفصیلات، سیمیز ضروریات او د زماني غوښتنې د یو بل نه جلا وې،هر قوم ته چې د کوم ډول تعلیم او قوانینو ضرورت و هغه ته یې هم هغسې هوانین او احکام ورکړي دي.

که څه هم شریعتونه او پر هغو باندې د عمل اسالیب و مناهج یو بل سره توپیر لري، خو د هغو ټولو اساس په دایمي اصولو ولاړ و، د هند د نیمې وچې او اسیا «امیر المؤمنین فی الحدیث شاه ولی الله دهلوي» پخپل مشهور کتاب «حجة الله البالغه» کې په تفصیل سره د دې خبرې وضاحت کړی دی، چې په ټولو اسماني کتابونو کې د دین اساسي اصول یو دي او ټولو «انبیاء علیهم السلام» د هغو تعلیم ورکړی دی، حضرت شاه ولی الله هغه متفقه دیني اصول په ګوته کړي دي او په لړ کې یې لاندیني عقاید او تصورات ذکر کړي دي، کوم چې به په راتلونکې برخه کې راوړو ان شاه الله.

لمن لیکونه

۱ـ امام نجول(۱۷۷زکې ۱۸۶۴ز) د اندونیزیا ملي اتل یادیږي، د خپل پلار او نورو علماوو نه د علم حاصلولو وروسته ټولنې نه د شرک و بدعت ختمولو لپاره یې تبلیغ وکړ او بیا یې د ولندیزي استعمار پر خلاف جهاد کې د خپل قوم قیادت وکړ، په ۱۸۳۷ز کې ونیول شو او د جلا وطنی په حالت کې وفات شو.

۲ـ امیر عبد القادر الجزایري(۱۸۰۸ـ۱۸۹۳ز) الجزایر کې دیني او مجاهد مشر و، د تصوف د قادریه سلسلې پیر و، په ۱۸۲۵ز کې حج کې د امام شامل رح سره یې ملاقات وشو او د فرانسوي ښکېلاک پر خلاف تر اوږدې زماني پورې په جهاد بوخت و، بیا د هغوی لخوا ونیول شو او شام ته یې جلا وطن کړ چې بیا هم هلته په د مشق کې وفات شو.

۳ـ امام شامل ۱۷۹۷ ز ۱۸۷۱ ز) په شمالي ققفاز کې مجاهد مشر و، د روسي ښکېلاک په وړاندې سم د همت او جرأت غر و.

۴ـ امام محمد بن عبد الله الحسني(۱۸۵۶ ز-۱۸۲۰ز) د صومالیه په شمال کې زیږیدلی و، د قران حافظ و عالم و، د ایتالیا، برتانیا او ایتوپیا استعماري ځواکونو پر خلاف یې شلو کالو نه زیاته موده د مسلمانانو قیادت وکړ.

۵ـ پان اسلامزم یعني نړیوال اسلامي وحدت

۶ـ مستشرقین د غربي هیوادونو هغه وګړي دي چې اسلامي علوم و فنون یې حاصل کړي او هدف یې د اسلام په باره کې شکوک و شبهات پیدا کول دي.

۷ـ شاه عالم ثاني. د(۱۷۲۸ ز-۱۸۰۶) پورې په هند کې ۱۸م مغول واکمن و، د عمر تر پایه یې شاعري کوله او «دیوان افتاب» په نوم شعري مجموعه یې هم شته ده.

خبیر احمد م

هند د افغاني مقدساتو

او ارزښتونو توهین د یو پلان له مخې کوي!!

دا چې امریکا په ښکاره له افغانستان د خپل جنګ ټغر ټول کړی، اوس یې جنګ ته بل رنګ ورکړی، دا چې کفر یو واحد ملت دی نو ټولو خپل سیاسي او جغرافیی اختلافات شاته غورځولي او په عموم کې یې د مسلمانانو پر خلاف لاسونه یو کړي؛ خو یوازې په دومره توپیر چې ځینې یې په نظامي ډګر کې را وړاندې شوي او ځینې نورو یې په فکري جګړه لاس پورې کړی.

د امریکا په مشرۍ ناټو ځواکونو، چې دوه لسیزې وړاندې یې پر ګران هیواد افغانستان هجوم او یرغل راوړ، یوازې په نظامي وحشت او بربریت یې بسنه ونه کړه، بلکې د افغانستان د مجاهدو پرګنو ددیني او ملي غرور او عظمت د ځپلو او ټکولو لپاره یې هر ګېر و ترسا ته ددې زمینه برابره کړه چې مداخله وکړي او د دوستۍ ،مرستې او بیا رغونې په نوم خپل کرغیړن او شوم اغراض پلي او تطبیق کړي.

په تېرو دولسیرو کې نه یوشمیر نورو مغرضو هیوادونو هم په افغانستان کې د افغان اصیل اسلامي فرهنګ او اررښتونو په وړاندې زیاتی، تیری او جفا کړي وي؛ ولې په مشخص ډول دهندوستان رول او چلند زمونږ دمؤمن ولس د مقدساتو، تاریخ ،عنعناتو او فرهنګ په باب ډېر غلیمانه، انتقام جویانه او له نفرتونو ډک و/ دی.

په هندي سریالونو او ډرامو برسیره چې ټول په شرکي او مجوسي مفکورو ولاړ او جوړ شوي او پښتو او دري ته ترجمه شوي یو کال وړاندې د هندي فلمونو لوبغاړي (سنجېدت) د هندي فکري جګړې د مراکزو د عقدې د ښکاره کولو په نیت د احمدشاه بابا تاریخ تحریفولو ته ملاوتړله او فلم یې ورباندې جوړ کړ او اوس تازه یې د (تورباز) په نامه نوی فلم جوړ او لیدلو ته وړاندې کړی چې هدف یې په مستقیم ډول د اسلامي مقدساتو (استشهاد او جهاد) توهین کول دي .

هندوستان د خپلو همدغو کرغېړنو موخو او افغان دسمنه عقیدوي زهرو د خپرولو لپاره په افغانستان لسګونه تلویزونونه او سوونه نورې رسنۍ تمویلوي. افغان مؤمن او باغروره ولس دهندوستان له دغو غلیمانه حربو ځخه خبر دی او نور هغه وخت تللی چې دغه هیواد خپل زهر او کینه د مرستو او خواخوږۍ په پوښ او عنوان کې د افغانانو ذهنونو او پاکو مفکورو ته ولیږدوي.

اسلامي امارت له هندوستان ځخه غواړي چې د افغانستان له خلکو سره له فرهنګي او فکري دښمنۍ ځخه لاس واخلي او نور دې د افغانانو د مشاهیرو، مقدساتو او ارزښتونو د توهین لړۍ ته د پای ټکی کیږدي.

په کابل کې موډلینګ پر افغاني کلچر ناروا تېری

عبدالولي خلیل

افغاني ټولنه د نړۍ پر مخ هغه ټولنه ده چې ټول کلتور، کلچر او عنعنات یې له اسلامي احکامو سره سم دي، د اسلام مبارک دین چې د ژوند په هره برخه کې کوم تعلیمات وړاندې کړي دي، دوی یې تر ډېرې کچې پیروي کړې ده او همدا تګلاره یې غوره کړې ده.

له همدې امله دغه ټولنه د ژوند په اوږدو کې د نړۍ د واکمنو بې دینو قوتونو له لوري تر خار، یرغل او ګذار لاندې راغلې او هڅه کېږي؛ چې دغه ټولنه له خپل اسلامي دین څخه لرې وساتل سي، کفري عقیدې پکې خورې سي، افغاني کلتور، کلچر، هویت او غیرت تري سلب سي او دا هرڅه یې په اسلام ضد غربي فرهنګ او کلتور رنګ سي.

دا هڅې د افغانستان مسلمان ولس په وړاندې هر وخت سوي دي خو د اوسني نولس کلن یرغل (غربي یرغل) کې یې لا وده کړې او په ډول ډول نومونو، دسیسو او پلانونو سره یې پر مخ وړي.

د نولس کلن اشغال په نتیجه کې دلته تر ټولو ستر سانسور د دیمکراسۍ په نوم نوې نظریه ده چې پر مسلمانو افغانانو تپل کېږي او له اسلامي او افغاني کلتور او فرهنګه یې بې برخې کوي، د غرب څخه دغه راغلی وائرس لومړی د یو څو تنو غربپالو په وسیله دلته خور سو چې په افغاني ټولنې په ډېرو دماغونو کې تر یوې اندازې ځای ونونډی او لا دوام لري.....

تر ټولو ستره موخه یې دلته د فحشا او بې حیایی خپرول دي، د یادې موخې د تر لاسه کولو لپاره هر ډول پلانونه په کار اچولي چې له جملې څخه یو هم په دې وروستیو کې په کابل کې د موډلینګ په نوم یو پروګرام جوړ سو چې پکې ۶۵ نجونو او هلکانو برخه اخیستې وه، دوی هر یو تر بل بربنډ، فحاش او اسلامي او افغاني کلچر سره ضد لباس اغوستي وو، په پایلې کې له یادې جملې لس تنه غوره ماډلان انتخاب سوي او دوه تنو ته د ۲۰۲۰ کال د "ښائسته ښاغلي او آغلې" په نامه مډال ورکول سو.

د یاد محفل د ګډونوالو بربنډ او فحاش انځورونه چې رسنیو خپاره کړل، کتونکي به دا فکر کاوه چې دا د کومې یورپي ټولنې د کومو پیغلو او ځوانانو انځورونه دي خو حقیقت دا و چې دا دهغه هیواد د ښځو او هلکانو انځورونه دي د کوم هیواد چې هره ډبره د شهید په وینو رنګ ده، چې میلیونونه شهیدان یې په همدې خاطر ورکړل چې خپل اسلامي او افغاني کلتور وساتي.

خو بیا یې هم پر سپېڅلي کلتور د موډلینګ داسې ناروا تېری کېږي؛ چې په خپل ټول تاریخ کې کومه ادنی بېلګه هم نه لري، یاد ناروا یرغل د هغه مفسدینو له لوري تر سره کېږي کوم چې د نولس کلنو لاس ته راوړنو دعوې کوي، ښځو ته حقوق غواړي، دیمکراسي پلي کوي، ښځو ته آزادي غواړي او فحشا ته لار هواروي.

مونږ وایو؛ چې دغه خاوره تل د یرغلونو ښکار سوې خو بیا یې هم د بل هیڅ په ځان نه دي منلي، د موډلینګ په څېر د ډېرو فحشاوو خوبونه دلته کمونستان هم له خاورو سره خاورې کړل، ستاسو دغه شوم ارمانونه به مو هم هیڅ کله دلته تحقق ونه مومي.

ښېښتنې لوپټه کلکه په سر نیسه
ګوره بیا غربي شمال دی په کابل کې

پای...

د جارح خنجر او زما قلم

حافظ نور احمد سعید

«د جارح خنجر او زما قلم» د مولوي شمس الدين منصور صاحب د مقالو مجموعه ده. په دې ټولګه کې را ټولې شوې مقالې د ګران هیواد د اشغال په تېرو څه کم دوو لسیزو کې لیکل شوې. داچې همدغه مقالې اوس په کتابي بڼه چاپ او خپرېږي، خورا ګټور او اړین اقدام دی.

په دې ټولګه کې د لویدیځ په تېره امریکا د دوه مخې، وحشت، دسیسو، بد اخلاقۍ، فساد، غصب او.... په اړه مستندې لیکنې ترتیب شوې. په منځنۍ ختیځ،جنوبي اسیا،شرقي اروپا، افریقا او ځانګړې توګه ګران افغانستان، عراق او فلسطین کې د استعمار د وحشت، پروپاګند، جنګ او نیرنګ په اړه ویښوونکې او دردونکې واقعې او شننې وړاندې شوې دي.

هو! جارح که دخپل خوني خنجر په څوکه د مسلمه امت د ارزښتونو، تاریخ، ثقافت او هویت د مسخه کولو هڅې کوي، خو زما قلم بیاد خپلو اقدارو، نوامیسو، فرهنګ او منافعو ساتنه کوي او د ظالم او غاصب سره د مبارزې جرس یې ځوانان د غفلت له خوبه راویښوي او د مبارزینو صفونو ته یې سوقوي.

د جارح خنجر او زما قلم پر لاندې موضوعاتو نسبتا ډیر ترکیز کړی:

اول: د لویدیځ له اصلي څېرې یې پرده پورته کړې،مثلا دایې په ډاګه کړې چې د امریکا له لوري د بشر-دوستۍ، بیان ازادۍ، ښځینه حقونو او د ادیانو او مذاهبو ترمنځ د تعادل خبرې فقط یو شعار دی او د خپلو استعماري ګټو د ترلاسه کولو په موخه ابزاري استفاده ځنې کوي.

دوهم: د اسلامي نړۍ د واکمنانو غلام، خو عیاش کرکترونه او حالتونه یې انځور کړي. د مسلمان ملت د محکومیت رازونو او سببونو ته یې نغوته کړې او په همدې کتاب کې د مظلوم امت د حقوقي، سیاسي او جغرافیوي ستونزو دردونکې واقعې او کیسې ذکر شوې دي.

دریيم: په دې کتاب کې په ځانګړې توګه پر افغانستان دامریکا د یرغل او وحشت، منافقت، فساد او ... بېلګې وړاندې شوې او د لویدیځ د همدې لوی او هر اړخیز یرغل او فساد پر ضد د خاکسار- مجاهد طالب او مظلوم ولس د ایثار او اتلولۍ شهکارونه ذکر شوي دي.

څلورم: مسلمان ملت ته سپارښتنه شوې چې نور باید د محکومیت او غفلت له بسترې راپورته شي. د استعمار، ظلم او فساد پر ضد پاڅون وکړي او خپل شرعي، مدني او ټولنیز حقونه ترلاسه کړي.

د غرب د فکري او فرهنګي یرغل په اوج کې د منصور صاحب هڅې او خدمتونه د هېرولو نه دي. منصور صاحب په سختو حالاتو کې د استعمار له ظلم، چلونو او فساد څخه ولس اګاه کړی او د یرغل شوې خپلواکۍ د بیرته ګټلو لپاره یې د پاڅون جرس کړنګولی دی. منصور صاحب پر جهادي، سیاسي او ټولنیزو موضوعاتو ډیرې لیکنې کړې او په همدې کتاب کې راټولې شوې مقالې یې د هماغو لیکنو یوه برخه ده.

منصور صاحب د سیرت نبي صلی الله علیه وسلم، اسلامي سیاست او اجتماعي مسایلو په اړه یو شمېر مستقل اثار هم ترتیب او لیکلي دي. د جارح خنجر او زما قلم د منصور صاحب د لیکنو او ناچاپ اثارو یوه بېلګه ده. له نیکه مرغه چې همدا ګټور اثر هم چاپ ته تیار کړل شو، په دې هیله چې منصور صاحب د غرب د فکري او فرهنګي یرغل پر وړاندې لا قوي او متحرک شي او د ټولنې د فکري ویښتابه او فرهنګي بډاینې لپاره نور ګټور او اړین اثار هم لیک او خپاره کړي. په مینه او درنښت

د څلورو شهیدانو ورور

شهید میر اکبر کامران

لیکنه: مولوي عبدالرشید کامران

قال الله تعالی: إن الله اشترى من المومنين أنفسهم و أموالهم بأن لهم الجنة. [التوبة:۱۱۱]

موږ او تاسي په ژوندکې ډېر پلورونکي او پېرونکي وینو، همدا راز ډېر توکي او سامانونه هم د یو بل لاس ته لوېږي، خو هغه بیه چې الله تعالی یې کوي، ډېره لوړه ده. الله تعالی فرمايي: چې زه له مومنانو نه د هغوی سر او مال د جنت په بدل کې اخلم، شهید خرڅوونکی او الله تعال اخیستونکی دی، د اسلام تاریخ له شهیدانو ډک دی، ډېر پخوانی تاریخ نه یادوم، افغان ولس د روس او امریکا د اشغال خلاف په میلیونونو شهیدان لري، چې یو هم له دې لړۍ نه شهید میر اکبرکامران دی.

شهید میر اکبرکامران رحمه الله د مرحوم حاجي میر حیدر مجاهد پنځم زوی او د خدای نظر اکا لمسی دی، چې په ۱۹۵۵میلادي کال کې یې په یوه دینداره او مجاهده کورنۍ کې دې فاني نړۍ ته سترګې وغړولې. مرحوم میر حیدر مجاهد د سلیمان خېل قام د لنډېزو د ښاخ مشهوره او بارزه جهادي څېره بلل کېږي، چې د پکتیا ولایت په زرمت ولسوالۍ کې یې ګڼ شمېر جهادي خدمتونه کړي دي.

مرحوم میر حیدر مجاهد د شهید مولوي نصر الله منصور رحمه الله له مخلصو ملګرو څخه و، چې د هغه په جهادي جبهه کې یې یو ستر پیاوړی جهادي ګروپ لره او په هر جهادي کارکې یې د هغه د ځانګړي مشاور حیثیت لرلو. د ثور د اوومې له کودتا نه وروسته مرحوم میر حیدر مجاهد سره له خپلې ټولې کورنۍ په جهاد پیل وکړ او د نورو زړګونو مسلمانانو په څېر دی هم دې ته اړ شو، چې سره له خپلې ټولې کورنۍ ګاونډي هیواد پاکستان ته هجرت وکړي، د قام او قبیلې د نورو په لسګونو شهیدانو تر څنګ مرحوم میر حیدر مجاهد دا ویاړ هم لري،چې د پنځو شهیدانو زامنو پلار او د یوه شهید ورور دی.

قیافه:

شهید میر اکبرکامران د درمیانه قد، غنمرنګې نوراني څېرې، غټو برېتونو، اوږدې ږیرې او د مضبوط پیاوړي وجود څښتن و.

خوی خصلتونه:

شهید میر اکبرکامران صبب ډېر متواضع، بې تکلفه، خوش مزاج، نرم دل او د قوي عزم او ټینګې ارادې خاوند و، کله به چې په مجلس کې ناست و، د هغه اصول به یې کاملا مراعت کول. عام عادت یې دا و، چې خبرې به یې بیخي کمې کولې، په کور او سنګرکې به یې د یو عادي فرد غوندې ژوندکاوه، ځان ته یې څه امتیاز نه ورکاوه، قناعت او صبر یې دومره و، چې په

اوبو او وچه ډوډۍ به يې هم ګوزاره کوله، په خپل ځان به يې تل بل مسلمان ته لومړيتوب ورکاوه، د بل د زړه به يې ډېر خيال ساته، له مشرانو سره مشر، له ځوانانو سره ځوان او ماشومانو سره ماشوم و. لنډه دا چې د بېلا بېلو اوصافو او عادتونو يوه داسې مجموعه و، چې قلم يې د احاطې توان نلري.

علمي سويه:

قرآن کريم او لومړنۍ زده کړې يې له خپل پلار مرحوم مير حيدر مجاهد نه ډېرې ژر پای ته ورسولې، الله تعالی ډېر ښه ذهن او قوي استعداد ورکړی و، کله چې د نور محمد تره کي د رژيم په وخت کې د افغانستان جيدو علماوو د جهاد فتوا ورکړه، نو د نورو اولسونو په څېر مرحوم مير حيدرمجاهد هم د هغوی په خلاف عملي مبارزه پيل کړه، نومړی به سره له خپلو اوو زامنو د جهاد په سنګرونوکې و او د کور ټولې چارې به ترې پاتې وې، شهيد مير اکبرکامران هم له هغه وخته د جهادي بهير ملګری شو، چې له امله يې نورې لوړې ديني زده کړې نيمګړې پاتې شوې.

دکمونستانو په خلاف جهادي مبارزه:

د شهيدکامران صاحب شمېر يو له هغو پخوانيو غازيانو څخه کېږي، چا چې دکمونستانو په خلاف لومړۍ عملي او نظامي مبارزه پيل کړه او د جهاد ذکر نه يې ودانګل، په هغه وخت کې چې په مقاومت کوونکو مبارزينو باندې کوم تکليفونه تېرېدل، هغه له تاريخ پوهانو نه پټ نه دي، د مجاهدينو سر، مال او اولاد هر څه په خطرکې وو، شهيدکامران صيب هم د خپل پلار ترڅنګ د هيواد د ستر جهادي مشر شهيد مولوي نصرالله منصور صيب په جهادي جبهه کې د يو عادي فرد په حيث د جهاد پيل وکړ، په ډېر لنډ وخت کې يې د خپل بې ساري همت، مضبوط عزم او بې پايه حوصلې له وجې د شهيد منصور صيب توجه ځان ته جلب کړه او په جبهه کې د يو ستر قومندان په صفت معرفي شو. په ۱۹۸۹ميلادي کال کې چې کله د ايران په پلازمېنه تهران کې د افغانستان دقضيې په اړه دويم کلنی کنفرانس و، نو شهيد کامران صيب هم د نورو نامتو قومندانانو په شمول له شهيد منصور صيب سره په هغه کې ګډون کړی و.

د جنګ په ميدان کې به تر نورو ملګرو مخکې ملا تړلې روان و، کله چې به دکمونستانو په قطار باندې کمين و، يا به د هغوی کومه قرارګاه مجاهدينو محاصره کوله، نو شهيدکامران صيب به د نورو مجاهدينو سر ته و، دکمونستانو مشهوره خونړۍ قوه چې جهان پنا نومېدله، دګردېز په مربوطاتوکې شهيدکامران صيب سره له ملګرو له هغې سره د مقاومت په وخت کې محاصره شو، چې بالاخره يې درې روسي شوبلې د خپل راکېټ په مټ تخريب کړې او ځان او ملګري يې له محاصرې نه وژغورل. د جهاد له پيل نه بيا د روسانو تر وتلو پورې يوولس کاله ژوند يې ټول د جهاد په سنګرونوکې تېرکړ.

دطالبانو د تحریک پیل او ورسره د شهید کامران ملګرتیا:

په کال ۱۹۹۲میلادي کې چې کله د روسانو د اخیري ګوډاګي ډاکټر نجیب رژیم نسکور شو، نو د نورو مخلصو مجاهدینو په څېر، چې له جهاد نه یې هدف یوازې د روسانو د اشغال پای و، مرحوم میر حیدر مجاهد او شهید میر اکبرکامران هم نوره له اسلحې سره مخه ښه وکړه او د عادي ژوند په چارو بوخت شول. په دې دوران کې د افغانستان په مختلفو ولایتونو په ځانګړې توګه کندهارکې داسې حالات را ځرګند شول، چې د تېر جهاد سپېڅلو مجاهدینو او شهیدانو یې خیال هم نه وکړی، په زیاتره ولایتونوکې زورواکو پاټکونه اچولي وو او د عامو خلکو نه به یې په زور پیسې اخیستلې. د چا عزت، مال او ابرو خوندي نه وه. پیاوړې هغه و، چې ډېر وحشت به یې کاوه. د داسې حالاتو په پایله کې چې کله په ۱۹۹۴میلادي کال کې له کندهار نه د امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد رحمه الله په مشرۍ د طالبانو سپېڅلی اسلامي تحریک را ځرګند شو، نو د نورو بې غرضه مجاهدینو په څېر مرحوم میر حیدر مجاهد او شهید میر اکبرکامران هم د شهید ملا سیف الرحمن منصور صاحب ترڅنګ ددې تحریک ملګري شول، چې تر پایه د دې سپېڅلي تحریک وفادار ملګري پاتې شول.

د طالبانو د واکمنۍ پر مهال خدمتونه:

د طالبانو د واکمنۍ پر مهال چې کله شهید سیف الرحمن منصور دکابل په قرغه کې د اتمې فرقې معاون او د ټانک کنډک مسئول و، شهیدکامران صیب هم ورسره و او په شمال کې یې د شر او فساد په خلاف له خپلو ملګرو سره برخه اخیستله.

د شر او فساد په خلاف جهادکې برخه او محاصره کېدل:

په ۱۹۹۷میلادي کال کې په شمال کې د شمالي ټلوالې په خلاف د پروان ولایت په پل متک سیمه کې د طالبانو سخته جګړه روانه وه، شهیدکامران سره له خپلو ملګرو په دې جنګ کې شریک و، د شمالي ټلوالې د غدر او دوکې په نتیجه کې طالبانو ته ډېر زیان ورسېد، په دې جګړه کې د شهیدکامران صیب شپږ ملګري اسیران شول او اووه ملګري یې په شهادت ورسېدل. د شهیدانو له جملې څخه یو د شهیدکامران صیب مشر ورور شهید حاجي ایوب خان هم و، چې د مرحوم میر حیدر مجاهد تر رحلت وروسته د هغه ځای ناستی و، ترشهادت وروسته یې مسئولیت شهیدکامران صیب ته ور له غاړې شو، شهیدکامران صیب هم سره له یوه بل ملګري محاصره و، له ډېرو سختو تکلیفونو اوکړاوونو وروسته غوربند درې ته واوښت، بیا له هغه ځایه په یوه الوتکه کې پنځلسمه ورځ کابل ته را ورسېد.

د طالبانو د واکمنۍ په اخیري کال کې شهیدکامران صیب په کابل کې د راکټ لانچر د نښې د ویشتلو پر مهال د مرمۍ د انفجار له امله په مخ باندې سخت ټپي شو او د کابل په چهارصد بستر روغتون کې څو ورځې بستر و، د پرهر تر نورمال کېدا وروسته د استراحت له پاره کور ته راغی، په کور کې یې زخم جوړ او صحت یې برابر شو، د تقدیر فیصله وه، چې په دې وخت کې شهید کامران صیب په یوه ترافیکي پېښه کې سخت ټپي شو، دا هغه وخت و، چې امریکا په افغانستان باندې یرغل کړی و او شهید ملا سیف الرحمن منصور صیب په شاهي کوټ کې د هغوی سره د مقاومت تابیا نیولې وه او سنګرونه یې جوړول، شهید سیف الرحمن منصور شهیدکامران صیب ته احوال را ولیږه او له خپلې ارادې یې خبرکړ، شهیدکامران صیب که څه هم په ټپي حالت کې و او د تګ توان یې نه لاره، خو بیا هم خپل مجاهدین ملګري او علماء کرام یې سره راټول کړل او شاهي کوټ ته یې د تګ پرېکړه وکړه، کله چې روانېده،

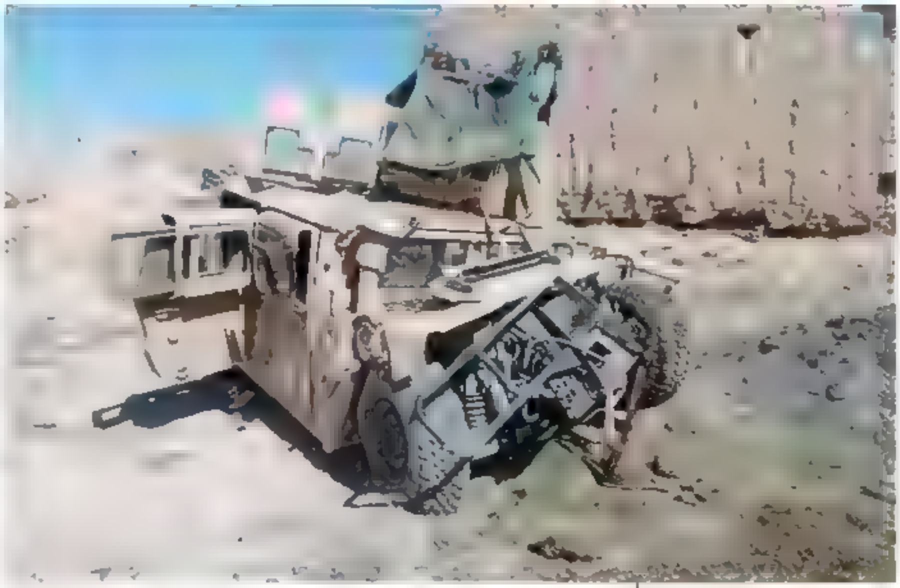

نو احوال راغی، چې د شاهي کوټ معرکه پای ته رسېدلې ده.

د امریکا په خلاف مبارزه:

د امریکایانو د اشغال په لومړیوکالونوکې ډېر داسې متزلزل خلک وو، چې په اند یې له امریکا سره مقاومت ناشونی و، نو ځانونه یې د پناه اخیستلو له پاره دکرزي اداري ته تسلیمول، خو بې شمېره هغه مجاهدین چې د الله تعالی په دې ارشاد "وتلک الأیام نداولها بین الناس" باندې یې عقیده او ایمان درلود، هغوی هیڅکله هم فاسد حکومت ته سر ټیټ نه کړ.

د شهیدکامران صیب یوه پخواني مجاهد ملګري اراده لرله، چې کامران صیب د ځان ملګری کړي او د کرزي اداري ته ځان وسپاري، تر څو د راتلونکي په اړه اطمینان تر لاسه کړي، کله یې چې له شهیدکامران سره دا خبره شریکه کړه، هغه ته یې په ځواب کې اوویل، چې دکرزي اداري ته ورتګ خو دا مانا لري، چې موږ دا دېرش کاله هسې چټي لګیا وو او موږ چې کوم جهاد کړی، یا مو په دې لاره کې کوم شهیدان ورکړي دي، هغه هم عبث وو، اوس به د غلامۍ ژوندکوو.

د امریکا تر اشغال وروسته شهیدکامران صیب مسلسل د مشرانو سره په اړیکه کې و او دې ته انتظار و، چې کله به په دښمن باندې غلچکي بریدونه پیل کوي. کله چې د خارجیانو په وړاندې د مجاهدینو بریدونه پیل شول او مقاومت ورځ تر بلې په زیاتېدو و، نو شهید کامران صیب هم له هغې ورځې د دوی په خلاف مبارزه کې ودرېد او تر ۲۰۱۱میلادي کال پورې یې د پکتیا ولایت زرمت ولسوالۍ کې په خارجیانو باندې محشر جوړ کړی و، که یوه خوا یې خارجي اشغالګر او د هغوی غلامان له سترګوابې سره مخامخ کړي وو او د ژوندکړۍ یې پرې تنګه کړې وه، بلې خوا ته یې بیا د افغان اولس په زړه کې داسې ځای لره، چې هر چا خپلې د زړه دروازې ورته خلاصې کړې وې او له خپلو ځانونو نه ورته ډېر خوښ و.

په۲۰۱۰ میلادي کال کې چې کله امریکایانو ته ډېر ستر ستر تلفات واوښتل او یوازې په زرمت کې یې سلګونه ټانکونه په ماینونو او بریدونوکې له منځه لاړل. همدا راز په ۲۰۱۱میلادي کال کې چې کله شهیدکامران صیب د اسلامي امارت په تشکیل کې د پکتیا ولایت د زرمت ولسوالۍ نظامي مسئول و؛ هم په زرمت کې دښمن ته درانه تلفات واوښتل. دغه وخت دښمن ته په زرمت کې تر هر څه لوی هدف شهیدکامران صیب و، همدا لامل و، چې څو څو څله پرې سختې چاپې ولوېدې، خو الله تعالی به په خپل قدرت سره د هغوی له ضرر نه په امن کې ساته.

د شهادت ارزو:

دا چې شهیدکامران صیب ټول ژوند او ځواني د جهاد په لاره کې تېره کړه، مختلف زحمتونه او تکلیفونه یې وګالل، د څنګ ملګري یې شهیدان شول، نو طبعي خبره ده، چې د شهادت شوق او تمنا یې هم تر بل هر

ځنا زیاته وه، دا خبره به یې اکثره کوله، چې ژوند د غیرت او مرګ د شهادت خوندکوي، په خپلو زرو کتابچو او یاداښتونوکې یې ډېر ځایه دغه شعر لیکلی دی، چې:

پروت په سرو وینو لت پت په پټ کې ښه یم
نه د سرو زرو په تخت باندې یې پته

هغه به ویل: چې جهاد زموږ ارزو او شهادت زموږ ارمان دی، موږ غواړو، چې خپل سر، مال او اولاد هر څه د خدای په لاره کې قربان کړو، تر شهادت دوه ورځې مخکې یې د دعا پر مهال په سلګیو سلګیو ژړل او له الله تعالی نه یې د شهادت غوښتنه کوله.

شهادت:

د ۱۴۳۲هق کال د روژې مبارکې په اتمه باندې چې د ۲۰۱۱میلادي کال د اګست د اتمې سره سمون خوري، شهیدکامران صیب سره له خپلو پنځو ملګرو د زرمت په سلیمانزوکلي کې د شپې پر مهال په یوه کورکې و، چې نا وخته پرې امریکایانو چاپه واچوله، د حالاتو په درک کولو سره سم کامران صیب او ملګري یې له کوره ووتل او مخامخ یوه غره ته وختل، امریکایان هر لوري ته ښکته شوي وو، او ټوله ساحه یې محاصره کړې وه، غوښتل یې چې کامران صیب سره له ملګرو ژوندی ونیسي. کامران صیب او ملګرو یې همت له لاسه ور نکړ او د یوې لویې ډبرې تر څنګ یې سنګر ونیوه او ځانونه یې مقاومت ته چمتوکړل، یو امریکایي چینوک څرخکه چې د غره په څوکه یې عسکر پیاده کول، وار له مخې د شهیدکامران د راکټ لانچر ښکار شوه، د ویشتلو سره سم څرخکې پرواز وکړ، خو دکوزار له امله یې نور د زړه زور ختم شوی و، تر لږ ځنډ پرواز وروسته د زرمت د سهاکو په موسی والوکلي کې د یوې زړې کلا په برج باندې را نسکوره شوه، پکې سپاره ګڼ شمیر خارجیان ځای په ځای مړه او څرخکه په بشپړه توګه

تخریب شوه، چې ورسته یې بیا ډانچه امریکایانو د یوې بلې څرخکې په مټ له دې ځایه یوړه.

له دې نه وروسته بیا شهیدکامران صیب او ملګرو یې په هغه پیاده امریکایانو باندې چې لاندې په غره باندې ور ختل، د پیکا ماشیندارو اوکلاشینکوفونو ضربې پیل کړې، امریکایان ډېر ور نږدې وو، ګڼ شمیر یې ووژل شول، د سیمې خلګو د سترګو لیدلی حال بیانوو، چې تر سهاره پورې یې څو څو ځله د خپلو وژل شویو عسکرو جسدونه د څرخکو په مټ له ساحې نه انتقال کړل، کله چې امریکایانو خپل درانه تلفات ولیدل او د ژوندي نیولو تمه یې وخته، نو یې خپله اخیرنۍ حربه وکاروله او درونډ بمبار یې پرې وکړ، د هوایي بمبار له امله شهیدکامران صیب سره له خپلو ملګرو له اوږد مقاومت وروسته په شهادت ورسېد. نحسبهم کذلک، والله حسیبهم

د یادونې وړ ده، چې د شهیدکامران صیب یو تره "ملنګ" او یو ورور "روزي خان" د روسانو د اشغال په وخت کې دکمونستانو په مقابل کې په شهادت رسېدلي دي، بل ورور یې "حاجي ایوب خان" په ۱۹۹۷ میلادي کال کې د طالبانو د واکمنۍ پر مهال د شر او فساد په مقابل جهادکې په پروان ولایت کې شهید شو، دوه نور ورونه "ظریف" (حقاني) او "محمدکبیر" د شهیدکامران صیب تر شهادت یوه نیمه میاشت وروسته د ۲۰۱۱میلادي کال د سپتمبر په ۲۲مه د پکتیا ولایت زرمت ولسوالۍ د سیکانو په کلي کې د امریکایي چاپې په پایله کې په شهادت ورسېدل.

نعرض للسیوف اذا التقینا
وجوها لا تعرض للطام

پای

د مشورې شرعي اهميت او حيثيت!

مشوره (شورايي نظام) او مشورتي ماحول د اسلام مبارک دين د لويو امتيازاتو څخه يو دی او الله تعالی په عظيم الشان قرآن کې د مسلمانانو د ځانګړتياؤ څخه ياد کړی دی « و امرهم شوری بينهم» د هغوی خپلمنځي چارې په مشورې سره طی کيږي.

رسول الله صلی الله علیه وسلم ته چې د الله تعالی له لوري وحې راتله او په ظاهره ورته صحابه و سره د مشورې کولو ضرورت هم نه و، خو ددې باوجود رسو الله صلی الله علیه وسلم ته د الله تعالی له لوري دا حکم و؛ چې «وشاورهم فی الامر» چې په امورو يعني معاملاتو کې ته د مسلمانانو سره مشوره کوه، نو په دې وجه په ټول ژوند کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم معمول دا و، چې په ټولو هغو امورو کې چې پکې وحې نه راتله، د صحابه وو سره مشوره کوله، همدا وجه ده چې په لسګونو داسې واقعات په احاديثو کې شته دي، چې په هغو کې رسول الله صلی الله علیه وسلم د صحابه و سره مشورې کړي دي، چې د هغو نه دلته د دوه يادونه کافي ګڼو، څو د مشورې ضرورت او د هغې اهميت و حيثيت په اړه د رسول الله صلی الله علیه وسلم اسوه احسنه ښکاره شي.

بدر غزوه چې د اسلامي تاريخ يوه تر ټولو لويه معرکه وه او د هغې وروسته دوه مسئلې مخ ته راغلې، يوه دا چې کوم غنيمت ترلاسه شوی، هغه سره څه وکړای شي؟ په پخوانيو شريعتونو کې جهاد ترلاسه شوی غنيمت مال استعمالول جايز نه و او هغه ته د شنه اسمان لاندې يو ميدان کې اور اچول کيده، خو کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دا وفرمايل «احلت لی الغنائم» ماته چې کوم امتيازي امور رابښل شوي دي، په هغو کې يو د غنيمت مال يعني زما د امت لپاره غنيمت حلال کړای شوی دی او استعمالولی يې شي. نو کله چې په بدر کې د ترلاسه شوي غنيمت مال په باره کې پوښتنه پيدا شوه؛ نو قرآن پاک کې ايت نازل شو چې پنځمه برخه د بيت المال لپاره جلا کړئ او باقي غنيمت په مجاهدينو باندې ووېشئ.

دوهمه مسئله: د جنګي بنديانو پېښ شوه، بدر کې اويا تنه بنديان نيول شوي وو، د هغو په باره کې فيصله د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه و سره په مشوره باندې وکړه. په بدر کې چې کومو صحابه وو ګډون کړی و، رسول الله صلی الله علیه وسلم د هغوی سره مشوره وکړه کله چې يې د صحابه و نه وپوښتل: چې بنديانو سره څه وکړو؟ د حضرت عمر رضی الله عنه رايه دا وه، چې ټول دې ووژل شي، خو حضرت ابوبکر صديق رضی الله عنه وفرمايل: چې ورڅخه دې فديه واخيستل شي او پرېښودل دې شي، د بحث و تمحيص وروسته فيصله د حضرت ابوبکر صديق رضی الله عنه په رايه يا نظر باندې وشوه او د ټولو بنديانو څخه فديه واخيستل شوه او پرېښودل شول، په دې فيصله باندې الله تعالی په قرآن پاک تنبيه وکړه؛ لکه د الانفال سورة په ٦٧، ٦٨، ٦٩ ايت کې

دي، چې د هغوی وژل پکار و، دا ایاتونه د حضرت عمر رضی الله عنه په موافقاتو کې شمارل کېږي، یعنې په کومو ایاتونو کې چې د حضرت عمر رضی الله عنه د کومې رایې تائید شوی وي، خو دلته یوه خبره د یادولو وړ ده، چې د تنبیه باوجود فیصله بیا هم نافذه شوه، کومه خبره چې په مشوره کې طی کړای شوې وه، هغه تبدیل نکړای شوه، بلکې الله تعالی وفرمایل « فكلوا مما غنمتم حلالا طيباً» دا مال چې ترلاسه شوی دی، حلال و طیب دی هغه خورئ. د دې نه د مشورې د اهمیت ادراک کېږي، چې کومه خبره په مشوره کې طی کړای شي که څه هم په ظاهره هغه نا خوښه وي، خو بیا هم ورباندې عمل پکار دی.

دوهمه واقعه: د احد غزوې ده، چې کله رسول الله صلی الله علیه وسلم ته خبر ورسید چې د مکې مکرمې نه د قریشو لښکر په مدینې منورې باندې د حملې کولو روان شوی دی، نو صحابه و یې د مشورې کولو لپاره مسجد ته راټول کړل او په دې باندې مشوره وشوه، چې ایا موږ په مدینه منوره کې دننه پاتې شو او دفاعي جنګ وکړو او که بیرون ووځو او په خلاص میدان کې برملا مقابله وکړو؟ پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم په مدینه منورکې دننه پاته کیدو او د دفاعي جنګ کولو رایه ورکړه، خو کومو خلکو چې د مدینې منورې نه بیرون ته د وتلو رایه درلوده، فیصله هم د هغوی په رایه باندې وشوه .

چې د مدینې منورې نه بهر ووځو او د قریشو د لښکر سره به مقابله کوو، خو کله چې د جنګ لپاره د ځانونو په تیارولو لګیا شول. په هغوی کې ځینو سره دا فکر پیداشو چې کله د رسول الله صلی الله علیه وسلم رایه په ښکاره میدان کې د مقابلې کولو باره کې نه وه. نو موږ یې ولې پر خلاف رایه ورکړه. تېروتنه مو وکړه، هغوی ندامت ښکاره کړ او رسول الله صلی الله علیه وسلم ته ورغلل؛ غوښتنه یې ترې وکړه، موږ خپلې رایې بیرته اخلو او تاسو مدینې منورې نه بیرون ته د وتلو فیصله بیرته واخلئ! رسول الله صلی الله علیه وسلم هغوی ته وفرمایل: دالله تعالی پیغمبر د وسلې ترلو وروسته د جنګ پرته یې نه ښکته کوي. علماؤ لیکلي: د دې مطلب دا دی چې کومه فیصله په مشوره کې طی کړای شي، پر هغه باندې به عمل کېږي او د هغې سره سم یې ملګري ځان سره واخیستل او د مدینې منورې نه بهر لاړ او هلته یې سنګر ونیو، دا واقعه ښوونه کوي چې په مشوره کې چې کومه فیصله وشي، د هغه وروسته که د چا رایه بدله شي، هغه پر فیصله باندې تاثیر نلري.

علماوو دا هم لیکلي دي: چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د شورى په فیصلې باندې عمل وکړ او عملاً یې داسې صورت غوره کړ، چې د مدینې څخه بیرون میدان ته ووت او هلته د احد په لمن کې تم شو، چې په دې سره یو خواته د مدینې څخه د بهر وتلو خبره هم پوره شوه اوبل خوا د مدینې څخه ډېر زیات لرې هم لاړ نشو، څو تر شا ورته د مدینې منورې د وګړو ملاتړ او کومک هم هر وخت حاصل وي چې دا د رسول الله صلی الله علیه وسلم جنګي حکمت عملي و.

د مشورې او مشورتي فیصلو باندې د عمل کولو په اړه درسول الله صلی الله علیه وسلم نور ګڼ احادیث او واقعات هم په تاریخ کې شته دي، چې د هغو ټولو مطلب دا دی؛ چې خپلمنځي مشاورت، مشوره د مسلمانانو ښکاره خصوصیت او د اسلام د اجتماعي نظام یوه مهمه ځانګړه ده، د کومې برکات، ثمرات او منطقي نتایج چې ښکاره دي، د راشدینو خلفاوو د فیصلو اساس هم اکثر مشاورت و، او نن هم د مسلمانانو لپاره محفوظه او خوندي لار خپلمنځي مشاورت دی.

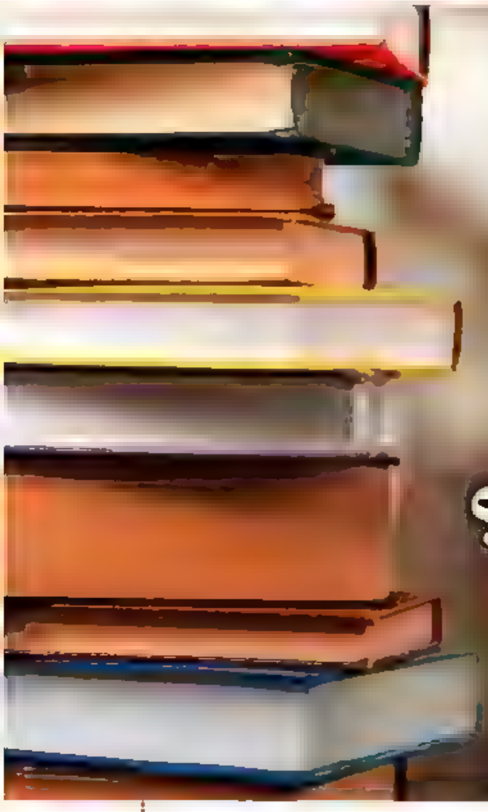

د مدرسو په تعلیمي نصاب کې

کوم ټکي په پام کې نیول پکار دي؟

مولوي صبغت الله

متاسفانه د مسلسلو جګړو له امله په ګران هېواد کې د ژوند د نورو برخو په څېر تعلیمي سیستم هم ویجاړ او خپل شوی دی، علمي کدرونه مو تیت په ترک، هڅې مو خورې ورې او د هرې سیمې نصابونه مو مختلف دي.

هر چا له خپلې خوښې سره سم تعلیمي نصاب چمتو کړی او تر خپله وسه یې تعلیمي سلسله روانه ساتلې.

دا چې د لوی الله په فضل مو نور له ګران هېواد څخه د کرغېړن صلیبي اشغال تغر په ټولېدو دی څکه په تعلیمي کړیو کې د مدرسو لپاره د واحد تعلیمي نصاب د رامنځته کېدو خبره کیږي.

د پوهانو په اند د جهاد د ثمرې د حفظ لپاره ډېره اړینه ده، داسې قوي تعلیمي نصاب چمتو کړل شي؛ ترڅو داسې جید او رباني علماء وروزي، چې په هر ډګر کې د باطل مقابله وکړي او د اشغال له رحم څخه د زیږېدلو فتنو مخه ډب کړای شي.

له څه مودې راهیسې د دیني مدرسو په ښوونیز نصاب کې د بدلون په اړه په علمي حلقاتو کې خبرې تاویږي، ځینې په دې نظر کلک ولاړ دي، چې په تعلیمي نصاب کې هیڅ بدلون باید رانه وستل شي. دوی د اسلافو رحمهم الله له لوري تعین شویو کتابو ته د یو مقدس نصاب په سترګه ګوري او له برکت څخه ډک نصاب یې ګڼي او د ټولو بالاستیعاب لوستل لازمي ګڼي.

خو ځینې نور بیا په دې اند دي، چې د وخت او سیمې د بدلون له امله باید په تعلیمي نصاب کې هم لازم بدلون رامنځته شي، دوی د عثمان بن عفان رضي الله عنه هغه کړنه د ځان لپاره دلیل ګرځوي چې کله د مسلمانانو شمېر زیات شو او په مسجد نبوي کې یې ځایېدل ستونزمن شول، نو عثمان رضي الله عنه د رسول الله صلی الله علیه وسلم نبوي مسجد ونړاوه او په پوخ شکل یې په ښایسته تیږو او ګچ باندې له سره جوړ کړ، ځینې اصحابو رضي الله عنهم د عثمان رضي الله عنه دا عمل مناسب ونه ګڼه او ډول ډول خبرې پیل شوې.

عثمان رضي الله عنه چې کله خبر شو؛ دا خبره یې وکړه (انکم أکثرتم) «تاسي ډیرې خبرې وکړې» خو ما له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اورېدلي دي؛ چې فرمایل یې: څوک چې د الله تعالی لپاره مسجد جوړ کړي الله تعالی به د هغه لپاره په جنت کې کور جوړ کړي.

د عثمان رضي الله عنه له دې اثر څخه جوتیږي؛ چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د مبارکو لاسونو تعمیر په خپل حال پرېښودل ښه کار وو خو د وخت د بدلون او د

مسلمانانو د کثرت له امله د مسجد نبوي په تعمیر کې تغیر کول له دې څخه ډېر ضروري کار و.

کله چې د مدرسو په نصاب کې د تغیر خبره مطرح کیږي، مطلب ورڅخه کلي تغیر او یو مخیز بدلون نه دی؛ بلکه غرض ورڅخه تدریجي او جزي بدلون دی، چې د خپلو طالب العلمانو، استادانو، او مدارسو د حال او د خپلې تولنې د اړتیاؤ په نظر کې نیولو سره باید وخت په وخت رامنځته کړل شي.

نه غواړم د هرې درجې په هر یو کتاب نظر ولیکم، ځکه دا د نصاب د پوهانو کار دی چې له نږدې به په تفصیلي توګه هر یو کتاب تر بحث او مناقشې لاندې نیسي- او په اړه به یې تصمیم او پریکړه کوي، خو په دې اړه مې په ذهن کې لاندې یو څو وړاندیزونه او مشورې وې چې غواړم له تعلیمي حلقاتو او د مدارسو له مهتممانو سره یې شریکې کړم.

تدرج او دوامداره آپډیټ

د مدارسو په نصاب کې تغیر او اصلاح معنا دا نه ده چې د یو څو مجالسو څخه وروسته دې وړاندې د مسک الختام ټاپه ووهل شي، بلکه د مدارسو نصاب باید د هر کال په پای کې وارزول شي، له مدرسینو، مهتممانو او استادانو سره مشورې جاري وساتل شي، د طالب العلمانو رایه پکې واخیستل شي او ورسره سم نصاب کې لازم بدلونونه راوستل شي.

همدغه راز د نصاب سازۍ په برخه کې باید د تدرج اصل هم له پام غورځول نه دي پکار، کوم کار چې په تدریج ترسره شي هغه پوخ او پایدار راځي، مثالي نصاب ته رسیدو په لار کې بلها مشکلات، خنډونه او کړلیچونه شته او هدف ته رسیدل کلونه مزل غواړي.

سیمییزې ژبې

زموږ د مدرسو د اوسني تعلیمي نصاب یوه نیمګړتیا دا ده چې د سیمه ییزو ژبو زده کړې ته پکې ځای نه دی ورکول شوی، د پښتو هیڅ قابل ذکر کتاب په نصاب کې شتون نلري او د فارسي داسې مغلق، پیچیده منظوم کتابونو ته په نصاب کې ځای ورکول شوی، چې د مبتدي طالب لپاره پرې پوهیدل ډېر ستونزمن کار دی.

د یو عالم او داعي لپاره د سیمه ییزو ژبو زده کړې ډیرې اړینې دي؛ ترڅو وکولی شي خلک په احسنه توګه د الله لارې ته راوبولي.

همدغه راز د هیواد د رسمي ژبو زده کړه د دې لپاره هم ډېر ضروري دي چې که چیرې علماء دفتري ژبې زده نکړي، له نظام څخه لرې پاتې کیږي، ځای یې اشرار نیسي- چې بیا هر ډول یې لارۍ ته لاس اچوي د مخنیوي لپاره به یې څوک نه وي.

مولانا مناظر احسن ګیلاني رحمه الله د هندوستان د لرغوني زمانې د نصاب په اړه لیکي:

پخوا زمانه کې د هندوستان مسلمانانو کې چې کوم نصاب رواج و، په درس نظامي باندې یې شهرت لاره، په دغه نصاب کې د هغې زمانې دفتري ژبې (فارسي) زده کړې ته ډېره پاملرنه شوې وه، ګڼ شمېر کتابونه یې په نصاب کې تدریسیدل.

عربي ژبه

د مدرسو اوسنی نصاب د سیمه ییزو ژبو د زده کړې په برخه کې د تفریط ترڅنګ د عربي ژبې د زده کړې لپاره هم کوم ځانګړی میتود نلري، سره له دې چې د نصاب غوښنه برخه عربي کتابونو محتوا کړې، خو منتهي طالب العلمان او حتی فاضلان نشي کولی په عربي ژبه اظهار ما في الضمیر وکړي او یا یوه فقره لیکل وړاندې وکړي.

د مدارسو د طالب العلمانو همدا خلا زموږ ټولنې ته د شاذه افکارو د را واردولو ستره دروازه ده، موږ که دا تشه ډکه کړو له ډیرو ناخوالو څخه به په اسانه خلاص شو.

لیکدود او حسن خط

زموږ په اوسني ښوونيز نصاب کې ليکدود او حسن خط هم له پامه غورځول شوی او کما حقه پاملرنه نه ورته کيږي، زموږ د مدرسو ډير فاضلان نشي ـ کولی د ما في الضمير د اظهار لپاره ځو جملې وليکي، تصنيف او تاليف خو ډيره لرې خبره ده.

خو دا خبره له لمر روښانه ده، چې د يو عالم لپاره د دعوت په لار کې چې څومره وينا ارزښت لري څو چنده ورځخه ليکوالي زيات ارزښت لري.

دا نکته زموږ اسلافو درک کړې وه، د ګران هيواد افغانستان پخوانيو علماوو د ليکوالی او حسن خط فن ته ډيره پاملرنه کوله چې اندازه يې له هغه شعر ځخه فهمولی شو چې زموږ د سپين ږيرو علماوو ترمنځ مشهور و :

اګر خواهي که شوي خوشنويس

بنويس و بنويس و بنويس

مولانا مناظر احسن ګيلاني رحمه الله ليکي: د هندوستان په مدارسو کې حساب او خطاطی زده کړې ته ځانګړې پاملرنه کيدله.

د پخوانيو تاريخ

د نورې نړۍ په تعليمي نصابونو که نظر واچوو؛ وبه ګورو چې د شرعي او آلي علومو ترڅنګ يکې د اسلام په ځانګړې توګه د هغې سيمې د مسلمانانو تاريخ ته ځای ورکول شوی خو زموږ په تعليمي نصاب کې دا تشه هم له ورايه تر سترګو کيږي.

په نصاب کې په سيمه ييزه ژبه داسې کتابونه ځای پرځای کول اړين دي چې نوی کهول مو په عموم کې د اسلام او په ځانګړې توګه د خپلو اسلافو له کارنامو سره اشنا شي او د هغوی په پله د پل کيښودلو اراده وکړي.

دا اړينه نه ده، چې دغه تعليمي مواد دې درساً درساً ولوستل شي، بلکه په دې برخه کې دا هم کفايت کوي چې د درس نظامي د لوړو درجو ځخه په يوه درجه کې د اړونده کتاب مطالعه جبري او کلنی ازموينه يکې واخيستل شي، په دې توګه به هم طالب العلمان له مطالعې سره اشنا شي او هم د خپلو اسلافو له اتلوليو خبر وي.

د تطبيق وړ نصاب

د تعليمي نصاب د تدوين په برخه کې دا هم اړينه ده چې د نصاب لپاره په کومو کتابونو پريکړه کيږي، بايد لاس رسي ورته اسانه وي، ښوونکي او لوستونکي ولري.

د نصابونو، کتابونو مطالعه او له پوهانو سره سلا مشورې

يوه خبره دا هم اړينه ده چې نصاب جوړولو پر مهال مختلف تعليمي نصابونه بايد تر دقيقې مطالعې لاندې ونيول شي، همدغه راز بايد په کور دننه او بهر د تعليم له پوهانو سره مشورې ترسره شي، سربيره پر دې د هغو کتابونو دقيقه مطالعه هم اړينه ده چې د نصاب سازی په اړه د اسلامي امت علماوو ليکلي دي.

دعوت، اسلامي سياست او جغرافيه

لله الحمد له ځو کلو راهيسې د مدارسو په نصاب کې د سيرت، تاريخ، تفسير او احاديثو ګڼ شمير کتابونه ځای پر ځای شوي چې مثبت اثرات يې له ورايه محسوسيږي، طالب العلمان او مدرسين يې په ډير شغف سره تدريسوي او خپله علمي تنده پرې خړوبوي.

په دې سربيره کـه د دعـوت، اسلامي سياست او جغرافيې په اړه هم ځينې مضامين د نصاب برخه وګرځول شي په علمي حلقاتو کې به له ډير هرکلي سره مخ شي، په دې توګه به مو هم خپل مسؤوليت ادا کړی وي او هم به مو د تولنې اړتيا رفعه کړې وي.

په نصاب کار کوونکي علماء بايد مايوسه نشي په پوره حوصلې، متانت او زغم خپل کار ته دوام ورکړي ان شاء الله ستاسي هڅې به ارو مرو رنګ راوړي او يوه ورځ به افغانان له غښتلي تعليمي نصاب ځخه برخمن کيږي.

وما ذلک علی الله بعزيز

سولې ته !

پیر محمد کاروان

موسم د مني دی خو ته په کې سپرلی راوله
سولې زین کړی د ګل ګل مینې نیلی راوله

زمونږ سندرې ساندې چیغې چیغې د ویر
په کې جوهر د خوشحالۍ په سُر و لی راوله

نه چې پردی شي په پردي وطن کې ورک شي رانه
د مور وطن واوره ناره وایي لالی راوله

د لمر قاصد ویل چې شپې مو سپینې سپینې راځي
سپوږمۍ د امن ته د ستورو هرکلی راوله

په سرو سکروټو کې روانې اوبه وینم په خوب
د ګلابونو د نرګسو بوزغَلی راوله

سېل د باګرام د بلبلانو دې کابل ته راځي
خېل آباسین ته تږی تږی کابلی راوله

پر پاڼه پاڼه یې کاروان لیکي افغانه غزل
و خړو دښتو ته د سره غاټول ټولی راوله

۸ میزان ۱۳۹۹ هجري شمسي

څاڅکي کې دریاب

مفتون

که ثواب دی که عذاب دی
د انسان خپل انتخاب دی

د ایمان په مسیر یون کړه
راروان یوم الحساب دی

ستا د حسن نمونې دي
که نرګس دی که ګلاب دی

د مظلوم مظلومې اوښکې
ظالمانو ته سېلاب دی

دا پردي لباس کې مشر
دا د خپل ولس قصاب دی

چې تور فکر و ته جناب دی
ترې پکار سپین اجتناب دی

دا بدنام چې انقلاب دی
همدا وخت د انقلاب دی

ما ته دواړه بې توپیره
واشنګټن دی که کولاب دی

د سرزورو هر یو سوال ته
د طالب نامه ځواب دی

چې ځما جونګړه سېزي
کوریې رنګ حال یې خراب دی

د پښتون په لمن داغ دی
خان، ارباب دی که نواب دی

ته به څو کاله پس نه یې
ما لوستلی ستا نصاب دی

دا به شعر د مفتون وي؟
که په څاڅکي کې دریاب دی

د شهید محراب په لټه

تپاند زُهاد

ز ه د یــو ورک ارمــان پــه لټــه کــي یــم
ز ه د یــو ورک جانــان پــه لټــه کــي یــم

را ټولومــــه سوزیدلـــي پاڼــي
ز ه د یــو ورک قــران پــه لټــه کــي یــم

محــراب شــهید بــلال لــه کــلي تلــلي
ز ه د یــو ورک اذان پــه لټــه کــي یــم

زمــا د زړه ټوټــه ولچــک کــي حصــار
ز ه د یــو ورک انســان پــه لټــه کــي یــم

لاره وهــو منــزل مــو نــه دي معلــوم
ز ه د یــو ورک کــاروان پــه لټــه کــي یــم

غــواړم چــي بــرم او عــزت مــو لــوړ شــي
ز ه د یــو ورک دوران پــه لټــه کــي یــم

تپــاند زُهــاد تــل بی تکــوره یمــه
ز ه د یــو ورک درمــان پــه لټــه کــي یــم

غزل

...عت ریحان

مــوړ د نــړی لمبــي د تــن پــه وینــو مــړې کــړې راغلــو
مــوړ نمــرودي ســکروټې ځــان بانــدې ســړې کــړې راغلــو

پــه نــهٔ لیــدو مــو د چــا حُســن بانــدې زړهٔ بــایللی
ژونــدی مــو څــهٔ د لیــونی مینــي کیســې کــړې راغلــو

څــه د بــې مرګــه زنــدګی نــړی تــه ور پرانیــزو
د څــوانی هیلــې مــو پــه دې تمــه ویــدې کــړې راغلــو

څــهٔ سر ســپارلی محبــت مــو وکــړ ســپینه یــاره!
د چــا دیــدن پســې مــو ډکــې هــډیرې کــړې راغلــو

د ټریوالــــو بــــارودي زهــــرو وهــــلي و خــــو
پــه شــهادت مــو جنتــي خــولګی خــوږې کــړې راغلــو

ســتا لــه کــوثر نــه د اوبــو د اخیســتو پــه هیلــه
اور تــه ډالــی مــو د نــازک وجــود ســینې کــړې راغلــو

دغــه ګنــاه شــوه، شــفاعت مــو تنهــا پرېښــودلو
او دا ثــواب شــو ور پېــرزو مــو خــاطرې کــړې راغلــو

غزل

دا کــور د معشــوق دی، دې کــې بایــد پیروبــار نــه وي
زړه صــفا ســوتره وي پــه کــې یــوه ذره غبــار نــه وي

دې نفــس و شــیطان د انســان مینــه تمبــولې دي
اوښ بې لارې ځروميي چې په پوزه یې مهار نه وي

شــو تــورو تیــږو هــم خــالي خــالي اوږې راوړې
چــا چــې لــرې لــوټلی د ربــو غمیــو بــار نــه وي

بــل څــراغ د بــل څــراغ لاســونه د ربــا نیــسي
چا سره چې تار نه وي له چا سره یې تار نه وي

ټاټه به کړې کــړی وربښــم ښکاري څــو هســې تــه
لاس کې یې راواخلي چې زرین میناتور مار نه وي

نــه بــه کــي نیــد وه د درخــو نــه د ادم ربــاب
نه منم دا ښار نه ملم داسې څو نو، ښار نه وي

ښع شو د حق چیغه یې اسمان ته په ختلو وه
چېرته چې پښتون لالي اوچت پر سر د دار نه وي

خــدای څــو بــه یــې راولي د امــن د نغمــو موســم
لاس تر زنی ناست به د شپیلیو اُستکار نه وي

دا خلــې دې نــوم بــر بــانو بــانو ژړونــو ولــکه
تــل څــو بــه کاروانــه دا د بــر کــلي چینــار نــه وي

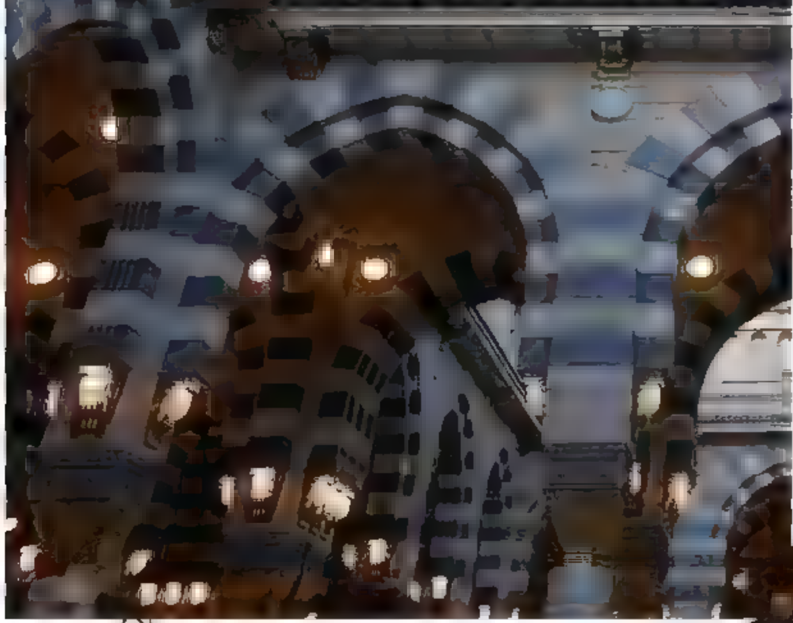

قربانی توطئه‌ها چیست و کیست؟

حبیبی سمنگانی

امرالله صالح، معاون اول ارگ نخست حمله‌ی مرگبار پوهنتون کابل را ناکامی استخباراتی خواند. سپس این سلسله‌ی ناکامی‌ها دوامدار شد و اکنون هر رویدادی که در شهر کابل رخ بدهد، لیست ناکامی‌ها درازتر می‌شود. اما جریان این‌قدر هم ساده نیست، چون چگونگی رویدادها و به‌خصوص موقف‌گیری‌های غیر معقولانه‌ی مقامات ارگ به‌ویژه امرالله صالح نشان می‌دهد که زیر کاسه نیم کاسه ای است. اکنون این سوال دامنگیر مقامات ارگ شده‌است که آیا رویدادهای مختلف و همه‌روزه‌ی امنیتی واقعا محضِ ناکامی هاست و یا اینکه ادامه‌ی توطئه‌های مغرضانه‌ی ارگ‌نشینان است؟

قتل‌های زنجیره‌ای و پیهم ژورنالیستان به‌خصوص یما سیاوش، الیاس داعی و فردین امینی نیز این سوال را تقویت می‌بخشد. ابا ورزیدن مسئولانِ «د افغانستان بانک» از اشتراک فوتیج یا شواهد ویدیویی موتر یما سیاوش و همچنان خودکشی خواندنِ مرگ فردین امینی از سوی وزارت داخله اداره کابل و آن هم بدون هیچ‌گونه تحقیقات، داد و فغان وارثان این دو جوان را برانگیخته‌است.

یکی از همکاران امینی در تلویزیون آریانا در گفتگو با بی‌بی‌سی ضمن اینکه قتل او را مرموز خواند، گفت که آقای امینی از لحاظ روانی وضعیت خوبی داشت. همچنان خانواده او ادعا دارد که امینی خودکشی نکرده، بلکه کشته شده است. اما امرالله صالح که بر خودکشی کردن امینی پافشاری داشت، خانواده‌ء او را تهدید کرد که اگر بر مرموز بودن قتل امینی اصرار ورزند، تمامی اعضای خانواده او و به شمول زنان بازپرس می شوند.

از سوی دیگر داود سیاوش، پدر یما سیاوش پس از اینکه اداره کابل اعتنای به ضرب الاجل یک ماهه خانواده‌ی او برای تشخیص قاتلان پرسش نکرد، در صفحه‌ی تویترش گلایه کرد که هیاهوی خواندن فریاد مادر داغدار و پدری را که پارچه‌های فرزندش را از در و دیوار شهر با دستان خود جمع کرده است، جز به استهزا گرفتن خانواده‌های داغدار از سوی دولتِ مدعی عدالت عمری، چیزی دیگری نمی‌توان تعبیر کرد.

سوالاتی که از سوی خانواده‌ی یما سیاوش مطرح شده‌بود و بالمقابل عدم پاسخگویی به آن، نقش اداره کابل را زیر سوال آورده، ازین قرار است:

۱ :چرا کامره‌های بانک، چارراهی‌ها، بالون فضایی و جی‌پی‌اس موتر بانک، مخفی نگه‌داشته می‌شود؟

۲ :چرا به هیئت پارلمان در زمینه معلومات داده نمی‌شود؟

۳ :چرا به رسانه‌ها زمینه دسترسی به اطلاعات مساعد نمی‌شود؟

۴ :چرا بانک مرکزی در همکاری ارگان‌های امنیتی، قاتل، عامل قتل و حامی عامل قتل یما سیاوش را به مردم معرفی نمی‌کند؟

۵ :آیا مخفی نگه‌داشتن کامره‌ها برای وقت کشی و دستکاری در آن‌ها نیست؟

امرالله‌صالح و تیم تبلیغاتی ارگ که در گذشته حتی از گرفتن نام داعش به جدیت خودداری می‌کردند و پیوند ارگ و داعش زبان زد عام و خاص شده‌بود، اکنون به‌جای که عدم وابستگی خود با پدیده‌ی داعش را ثابت بسازند، به مصداق "بگیر که نگیرد" طالبان را داعش می‌خواند، و گویا کارهای را که داعش به همکاری ارگ در کابل انجام داده‌است، کار طالبان بوده‌است. اگر دقت شود این در حقیقت ادامه‌ی تلاش‌ها برای انکار از وجود داعش در مهمان‌خانه‌های

امنیت ملی و یا در شهر کابل است. این چیزی‌ست که حتی نگرانی‌های بسیاری از حامیان اداره کابل را هم چندگون ساخته‌است.

انکار از وجود داعش، که موقف دیرینه‌ی امرالله‌صالح و بهانه‌ی برای نسبت‌دادن هر جنایت به طالبان است، اما در حقیقت بیان‌گر پیوند عمیق ارگ و داعش در کابل است. پیوندی که نه تنها مایه نگرانی برای شهروندان کابل شده، بلکه مقامات و ماموران ملکی اداره کابل را هم نسبت به یکدیگر بی‌باور ساخته و هر یکی نگرانِ جان خود شده است که مبادا فردا شکار توطئه‌ی دیگری داعشی‌های ارگ، آن‌ها باشند.

چنانچه چند روز پیش امرالله‌صالح در یک گزارش فیسبوکی‌اش از تهدید مسلح شدن کابل برای شیعیان خبر داده‌است، اما او به‌جای که بگوید این هشدارِ داعش است، هشدار را به طالبان نسبت می‌دهد، تا اگر در آینده حمله‌ی بر اهل تشیع طراحی و راه‌اندازی می‌شود، فوری انگشت‌ها به‌سوی طالبان دراز شود و ازان برای ایجاد فاصله میان مردم افغانستان و زیان‌مند ساختن پروسه صلح استفاده شود.

مهم اینست که باید اهداف نظامی و ملکی از هم تفکیک شوند. طالبان مسئولیت اهداف نظامی در شهر کابل را، که بیش‌تر آن عملیات‌های چریکی و تاکتیکی بوده‌اند، علی‌رغمِ همه انتقادات به‌دوش گرفته‌اند. زیرا هنوز توافقی بر آتش‌بس بین جهت‌های مقابل نشده‌است. اما مقامات ارگ با هدف قرار دادن ملکیان تلاش می‌کنند بار مسئولیت هر دو گونه اهداف را به‌دوش طالبان بیاندازند و ضمن توجیه ناکامی‌های خود در عرصه امنیتی و نظامی، افکار عامه به‌خصوص ذهنیت جامعه جهانی و دولت جدید امریکا به‌رهبری جو بایدن را در مورد آینده‌ی پروسه صلح افغانستان مخدوش بسازند.

امرالله‌صالح پس از اینکه در کنار معاونیت ارگ، ماموریت امنیت شهر کابل را هم به‌دوش گرفت، با راه‌اندازی جلسات و گزارش های روزمره‌ی شش و نیم صبح، ظاهرا شهروندان کابل را به پایین‌آوردن گرافِ بالای جرایم جنایی امیدوار ساخت، اما برعکس کابلیان با حوادث بی‌پیشینه‌ی امنیتی روبه‌رو شدند و نسبت به امنیت جان، مال و آبروی خود بیش تر بی‌باور شدند.

اکنون مردم به این باور رسیده‌اند که اصلا در اداره کابل اراده‌ی برای پایین آوردن جرایم جنایی وجود ندارد، بلکه صالح و امثال او چتری برای دزدان، آدم‌ربایان و قاچاق‌بران که از همجنسان شان هستند فراهم کرده‌اند، تا کاروبار خود را که ایشان دران سهم وافر دارند، رشد بدهند.

چنانچه یک ماه پیش هرگاه دزدان مسلح ۲۵ لک افغانی یک صراف را در روز روشن در ناحیه سوم شهر کابل به‌زور سلاح بردند و کلیپ ویدیویی آن در رسانه‌های اجتماعی بازتاب گسترده ای پیدا کرد، امرالله‌صالح چند روز پس در گزارش شش‌ونیم صبح خود از گرفتاری آن دزدان خبر می‌دهد و ادعا می‌کند که غلام‌حیدر (صراف) دزدان را شناسایی کرده‌است. اما صراف نامبرده به رسانه‌ها گفت که نه دزدان گرفتار شده‌اند و نه او کسی را شناسایی کرده‌است، گویا باید هیچ کسی دزدان را دیگر دنبال نکنند، وگرنه...

این محض یک نمونه ایست که نشان می‌دهد مقامات کابل به‌جای محاکمه واقعی دزدان، چتر مصون برای آن‌ها فراهم می‌کنند و کسانی زیان مند را تنبیه می کنند که صدای بلند نکنند.

خنده‌آور اینست که صالح همزمان با دو ماموریت یاد شده، مسئولیت مبارزه با فساد اداری را هم از سوی اشرف غنی، رئیس ارگ به عهده گرفته‌است، که حال آن از ماموریت‌های قبلی هم بدتر بوده، و گراف فساد اداری در اداره فاسد کابل به‌جای سیر نزولی سیر صعودی داشته‌است.

فشرده‌ی بحث اینست که هدف قرار دادن ملکی‌ها توطئه ایست که قربانیان آن پروسه صلح و یا به تعبیر آسان‌تر مردم افغانستان هستند. ارگ‌نشینان بقای خود را در حضور نظامی خارجی‌ها دیده، و ناامنی‌ها را راه آسان‌تر برای جلب بیش‌تر توجه خارجی‌ها می‌دانند. بلی، اداره کابل که امید ایستادگی به پای خود را از دست داده، ناگزیر است برای دوام اشغال دست و پا بزنند.

له ماشومتوبه ترشاعرۍ؛ له يوې قدرمنې خور

نوميالۍ شاعرې حنيفه زاهد سره

د قلم او کاغذ په ژبه تفصيلي مرکه

مرکه کوونکی: مفتي حبيب

پوښتنه: ګرانې خورې زاهدې! السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته.

محترمې خورې! دا چې ستاسي ډېر شعرونه خپاره شوي، د خړ کـلي لـه کونجـه کتاب دې چاپ شوی، ډېر خلـک دې لـه نـوم سره شـناخته دي او تـه لـه ټـولنې څخـه ګوښه کې يو کليواله پښتنه يې، نو خکه مې وغوښتل چې د ليک په مرسته څو پوښتنې درڅخه وکړم. کـه درتـه تکليـف نه وي او لطفًا جوابونه وليکئ، مهرباني به دې وي.

لومړۍ پوښتنه: د خپـل ځـان، نسـب، کـلي او خپـل عمر په اړه که معلومات راکړئ.

ځواب: وعليکم السلام ورحمة اللـه وبرکاتـه. زمـا نـوم حنيفه د ملا محمد عبدالله جان اخنـدزاده لـور د نورالحق اخندزاده لمسی يم. د زابل ولايت د شاه جوی ولسوالی د جعفرو کلي يم او په قوم توخی يم. په ۱۳۴۲ کې پيدا شوې يم. عمر مې ۵۸ کاله دی او اوس په ملا محمد علي کلي کې اوسم.

دويمه پوښتنه: ستاسو کورنۍ څومره غړي درلودل؟

ځواب: زه چې ماشومه وم، زموږ پـه کـورنۍ کـې زمـا ګران پلار، ګرانـه مـور، مـوږ اووه خوينـدې او زمـوږ څلور کشران ورونه او زما يو اکا و چې د روسـانو پـه انقـلاب کـې بندي او بيا د هغوی لخوا شهيد شو.

درېمـه پوښـتنه: هغـه وخـت چـې تـه ماشـومه وې، ستاسي د کلي تعليمي طريقه څنګه وه؟ مدرسه يا ښوونځی مو درلود که نه؟

ځواب: زموږ په کلي کې مدرسـه او ښـوونځی بالکـل نه و. له ملا صاحب څخه په مسـجد کـې ماشـومانو سـبقونه ويل.

څلورمه پوښتنه: زاهـدې خـورې، لـومړنۍ زده کـړې دې څنګه او له چا پيل کړې؟

ځواب: لـومړنۍ دينـي زده کـړې مـې د کـلي لـه مـلا صاحب او خپل پلار څخه کړي دي. عصري زده کړې مې له خپل اکا څخه کړي دي؛ هغه د حربي پوهنتون محصـل، د هېواد په کچه د لوړ فکر خاوند او يو تقوادار شخصيت و. خدای پاک دې ټولو ته جنتونه ورکړي

پنځمه پوښتنه: زاهدي خورې! څوک چې ماشوم وي، که د شاعرۍ استعداد ولري په دې نه پوهیږي چې زه شعر لیکلای شم. ستاسې د شعر د ویلو او لیکلو ابتداء څنګه وه؟

ځواب: ما به د خپل اکا د پښتو کتابچې کتلې، کله کله به مې د نامتو شاعرانو شعرونه وکتل، ډېر به مې خوښ شول او له ځان سره به مې زمزمه کول. زه نهه کلنه وم چې ما ته د شعر ویلو الهام وشو. په نورو موضوعګانو خو نه پوهېدم، یوازې حمد او نعمت به مې لیکل.

شپږمه پوښتنه: زاهدي خورې، عموما زموږ په کلیو کې خلک له قلم او کتابچې سره ډېره علاقه نه لري، په ځانګړي ډول که کومه نجلۍ شعرونه وايي، له تا سره د خپلې کورنۍ او کلیوالو رویه څنګه وه؟

ځواب: زما پلار د خپلو زامنو او لوڼو په زده کړه ډېر زیار ایستلی دی. موږ اووه خویندې ټولې د زده کړې له لوی نعمت څخه برخمنې یو. زما شعرونه د کورنۍ ډېر خوښ وو، کلیوالو مې هم مخالفت نه کاوه.

اوومه پوښتنه: زاهدي خورې! څوک چې له شعر سره مینه لري، هغه د ادب کتابونو ته اړتیا لري. ته چې یوه کلیواله پښتنه او له کتابخانو لیرې وې، تا ته دا کتابونه پیدا کېدل که نه؟ که پیدا کېدل نو له کومه؟

ځواب: ما تر ډېره وخته د هیڅ کتاب نه دی کتلی. نه مې د چا له شعر څخه اخذ کړی دی. کله چې مې زامن لویان شول، مغوی راته څه کتابونه پیدا کړل.

اتمه پوښتنه: زموږ او ستاسې په سیمه کې په کوزدو او ودونو کې ښځې په کورونو کې درېې وهي او اوازونه وايي. ته چې پخپله یوه شاعره وې، هغه خوند درکاوه که نه؟ او هلته تا څه ویلي دي که نه؟

ځواب: ما هلته پخپله څه نه دي ویلي، خو سیل ته به يې ورتلم.

نهمه پوښتنه: شاعران خپل مینه وال شعر لیکلو ته هڅوي او دا بیل بیل خلک وي. له تا څخه د شعرونو غوښتنه چا کوله؟

ځواب: زما پلار او ماماګانو زما شعرونه خلکو ته ښکارول. زه به يې تشویقولم.

لسمه پوښتنه: د نورو خلکو په شاعرۍ کې دې د چا شاعري خوښه ده؟ آیا په مغوی کې د کومې ښځې شعرونه شته که نه؟

ځواب: په پخوانیو پښتنو شاعرانو کې خو د رحمان بابا نازکخیالي بې مثله ده. او په نن عصر کې مې د درویش دراني استعاري او تشبیهات خوښ دي: په عادتونو کې دا یو عادت د غره لرمه –لمن مې ډکه ده له کانو څوک پرې نه ولمه.

یوولسمه پوښتنه: زاهدي خورې! تا په یوه شعر کې ویلي: دغه میدان یوازې ګرم په ځوانانو نه دی:: دلته کې پیغلې قهرمانې زړورې زیږي. دا خبره سمه ده، خو د شعر دغه میدان په نارینه وو ډېر ګرم دی. د دې څه وجه ده؟

ځواب: دا ځکه چې زموږ په ټولنه کې د ښځو د زده کړې سطحه بیخي ټیټه ده حتی په نیست نابود کې شمېرل

کېږي. زموږ خويندې ذهني قوت لري او شعري الهام هم لري، خو دا چې دوی نالوستې دي نو هغه معيار چې شعر ويلو ته پکار دی له دوی سره نشته. ګورو چې په ودونو کې زموږ خويندې سندرې وايي، دا ټول د ښځو د تخيل زېږنده دي.

دوولسمه پوښتنه: تراوسه دې له کوم شاعر، ليکوال سره ليدنه شوې او که نه؟ له کومې ادبي ټولنې سره دې رابطه شوې ده که نه؟

ځواب: نه مې تراوسه له کوم شاعر، ليکوال سره ليدنه شوې او نه مې له کومې ادبي ټولنې سره رابطه نيولې ده.

ديارلسمه پوښتنه: زاهدې خورې، په هېواد کې دې کوم ولايتونه او کوم ښارونه ليدلي دي؟

ځواب: په هېواد کې کابل، غزني او کندهار ته تللې يم. په کابل او کندهار کې زموږ خپلوان شته. دا ښارونه مې ليدلي دي.

څوارلسمه پوښتنه: خورې که ستا اجازه وي يوه پوښتنه به ستا د واده په باب درڅخه وکړم، زموږ د خلکو عادت دا وي چې د هلک او نجلۍ خپلوان د دوستۍ خبرې سره وکړي، پخپله هغه دوه ډېره مداخله نه پکې لري. ستا د ژوند دا ګرانه فيصله څنګه وشوه؟

ځواب: زما خسرګنی زموږ پخواني خپلوان وو. ښه مو سره پېژندل. زه په دې هکله له کوم مشکل سره نه يم مخ شوې. د خاوند په کور کې خوشحاله يم.

پنځلسمه پوښتنه: زاهدې خورې! له واده وروسته ښځې ته د کور کارونه ورپرغاړه شي. دا نورې ښځې خو دا وخت هيڅ فراغت نه لري. ته چې واده شوې. بيا دې خپل درسونه څنګه جاري ساتل او مطالعې ته دې وخت څنګه پيدا کاوه؟

ځواب: له واده وروسته ما ته د کور کارونه په يوازې سر راپرغاړه وو. د خسر (رحمه الله) او خاوند مې ښه عزت او خدمت کړی دی. اته زامن او څلور لونې مې د بل چا تر کوچنيانو صفا او سوتره ساتل. دا چې ما له درسونو سره ډېر مينه درلوده، نو هرومره مې وخت ورته پيدا کاوه. له درسونو علاوه مې د نورو کتابونو مطالعه هم کوله. د شپې به تر ډېره وخته ويښه وم. خسرمې ما ته په ډېر شوق درس وايه. ټل به زما کوټې ته راتله، زه به په کارونو بوخته وم، ده به راغږ کړ: کارونه پرېږده! راشه سبق ووايو. زما خاوند هم مدرس او عالم و او ما ډېر څه ترې زده کړي دي. الحمدلله چې ما د کور له مصروفيت سره سره له خپل خسر او خاوند څخه خپلې لوړې زده کړې په ښه ډول سرته رسولې دي.

شپاړسمه پوښتنه: د زده کړو له فراغت څخه وروسته هر څوک غواړي چې دا علم بل چا ته ورسوي، او دا يوه ديني فريضه هم ده. ستا دا تعليمي سلسله څنګه وه؟

ځواب: زه هر وخت او هر چيرې چې وم، ما د خپل ماحول نجونو ته څه ورښودلي دي. اوس هم په خپل کور کې ۵۲ نجونو ته درس ورکوم. په اوو ګروپونو مې وېشلي دي، درې مضمونونه لري.

اوولسمه پوښتنه: له نن څخه شل کاله وړاندې هغه وخت چې موږ ماشومان وو، ستا شعرونه په خلافت مجله کې، چې له کندهاره خپرېده، نشر-کېدل. همدا ډول هغه

وخت او بيا تر ننه ستا شعرونه د هېواد وتليو نعت خوانانو ويلي دي. له هغوی سره دې رابطه څنګه وه؟

ځواب: موږ په مجاهدينو کې او هم په نشراتي خانګو کې خپلوان او دوستان لرل. د هغوی په رابطه دغه کار راته اسانه و.

اتلسمه پوښتنه: که لږ ستا د ځېر کلي له کونجه کتاب باندې راسره وغږېږې. دغه کتاب ستا د کوم وخت شاعري ده؟

ځواب: دا کتاب زما له ۱۳۷۱ کال څخه بعد شاعري ده، البته ډېره برخه يې.

نولسمه پوښتنه: په کتاب کې دې ازاد شعرونه نشته، دا څه وجه ده؟

ځواب: ازادو نظمونو ته ما تراوسه توجه نه ده کړې او ژبې ته مې هم نه دي راغلي.

شلمه پوښتنه: د کتاب د چاپ کار دې څنګه سره برابر شو؟

ځواب: ما په نشراتي ادارو کې خپلوان او دوستان درلودل. د هغوی په مرسته دا کار اسانه ترسره شو.

يوويشتمه پوښتنه: د دې لومړي کتاب تر چاپ وروسته دې څومره شعرونه ليکلي دي؟ ډېر شاعران د شعر ترڅنګ نثر هم ليکي. تا تراوسه نثر ليکلی دی او که نه؟ که وي، په کومه برخه کې دی؟

ځواب: د لومړي کتاب تر چاپ وروسته مې نور شعرونه ليکلي دي. يوه ټولګه مې تر ډېر حده نشر ته تياره ده. او د ((خوبېدلې دې وپوهېږي)) په عنوان نثر مې تر قلم لاندې دی، خو پوره شوی لا نه دی.

دوه ويشتمه پوښتنه: زاهدې خورې، روغتيا د الله جل جلاله يوه لويه پېرزوينه ده، د تعليم، مطالعې او خدمت لپاره ډېره ضروري ده؛ ستا صحت څنګه دی؟

ځواب: الحمدلله ښه يم. کومه لويه ناروغي نشته. د کور ډېر کارونه اوس هم پخپله خوښه پخپله کوم.

دوه ويشتمه پوښتنه: زاهدې خورې! وروستۍ پوښتنه کوم؛ افغان ولس، افغان مېرمنې، په ځانګړي ډول د قلم خاوندانو ته څه پيغام لرئ؟ نور دې په خدای سپارم. په دنيا او آخرت کې کاميابه او خوشحاله اوسې. والسلام، ستا مؤمن ورور حبيب.

ځواب: له خپل ولس څخه مې دا خواست دی چې خپلمنځي دښمنی دې يو خوا ته ليرې کړي، د وروروليٰ لاسونه دې سره ورکړي. له ميندو څخه غواړم چې اولادونه دې د دين په هداياتو په سره سينه او ارامو خبرو وپوهوي. له کوچنيوالي دې د دښمنی خبرې نه ورزده کوي. او د قلم له خاوندانو څخه دا درخواست لرم چې حقايق ووايي. له مبالغې، افراط او تفريط څخه دې ځان وساتي. په ډېره مننه.

حنيفه زاهد

۱۳۹۹/۲/۱۵

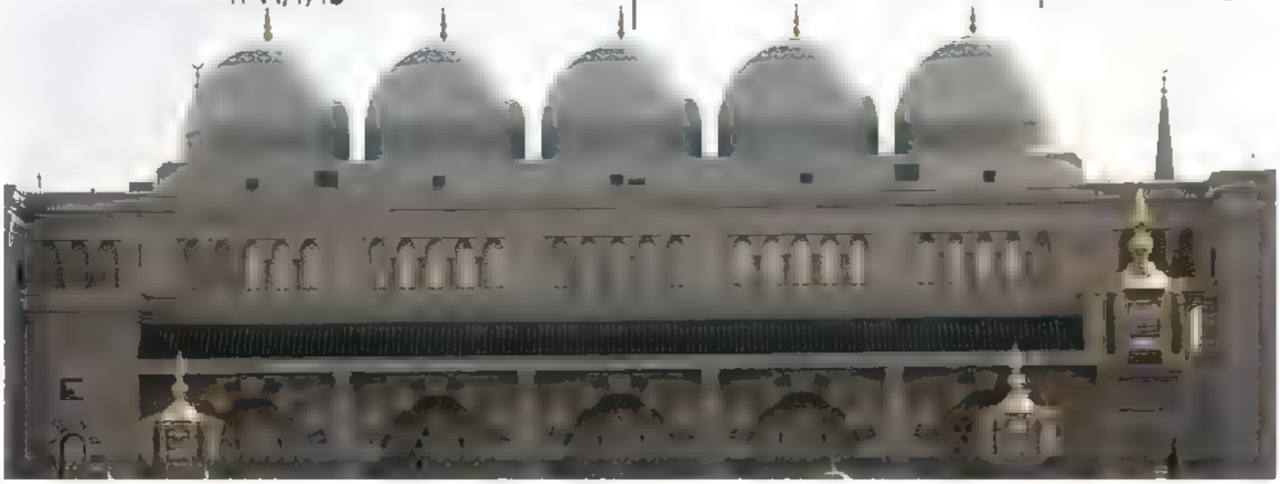

صارم

پټې بوختیاوې

د کابل پوهنتون له پیښې وړاندې په امریکا کې د جمهوري ریاست د انتخاباتو د احتمالي نتیجې په اعلان سره چې شاید جوبایډن به د امریکا راتلونکی ولسمشر وي، د ارګ ویاند صدیق صدیقي او پخپله امرالله صالح دواړو د یوې داسې خبرې اعلان وکړ، چې په هغه وخت د چا دومره پاملرنه ورته نه وه اووښتې، خو خلک یې بیا هم یو څه په حیرانتیا کې واچول .

هغوی وویل : د مجاهدینو په ضد د تبلیغاتي جګړې لپاره تیاری روان دی او یو منسجم پلان به په کار اچول کیږي، د ارګ ویاند دا خبره ډېره په شد اومد وکړه چې په امریکا کې د نوي بدلون په راتلو سره دوی ته په کار ده، چې ټول په ګډه د طالبانو په ضد په دغه تبلیغاتي جګړه کې برخه واخلي او د دښمن په وړاندې خپله تبلیغاتي جګړه منسجمه او خورا پلاني کړي، په دې وخت کې د دې ضرورت دی چې دغه بېلابېلې او پراګنده هڅې له یوه ادرسه او منظمې شي.

د اعلان په دویمه ورځ د ارګ معاون امرالله صالح وویل: طالبان اراده لري چې مدني فعالان هدف وګرځوي او شاید ځیني یې ووژل شي، نو په کار ده چې له دولت سره په همغږۍ د دوی له طرحو څخه ملاتړ وکړي او د طالبانو په ضد په دغه تبلیغاتي محاذ کې له دوی سره په ګډه برخه واخلي، که څوک له مونږ سره په دې لار کې همکاري نه کوی او له مونږ سره نه ودرېږي، ژوند به یې په خطر کې وي. امرالله صالح په دې ډول مدني فعالان او لیکوال ښه په ښکاره په مرګ تهدید کړل .

دادی نن له څه وخته راپه دې خوا یې عملي نتیجه په سترګو وینو او رښتیا هم چې د لیکوالو، خبریالانو او ځیني مدني فعالانو ژوند په خطر کې شو او ډېری د دې فرضیې یا پلان ښکار شول. هغه لیکوالان، خبریالان او مدني فعالان ترور شول چې په اصطلاح حکومت ته یې په تېرو ور اچولې او سپین غرېدل او یو شمېر یې نورو هیوادو ته په تېښته بریالي شول .

د دغې لړۍ له پیل نه په دې اړه بېلابېلې انګېرنې کیږي، څوک هسې په حدس او ګومان غږیږي، څوک بیا د حکومت له تبلیغاتو نه په تأثر د حکومت لمنه نیسي او پړه پر طالبانو ور اچوي او څوک یې بیا د یوې دریمې خارجي مافیایي کړۍ لاس بولي او داسې نور ....حقیقت چې هر څه وي خو یو څه چې په سترګو یې وینو؛ هغه د دغو هستیو ترور او بې رحمه وژل دي چې دوام لري .

که پوښتنه دا وشي؛ چې ښاغلي صالح او د ارګ ویاند لومړی دا خبر له کومه او په کوم اساس کوله، بیا یې په وړاندې څه وکړل؟ تر ټولو مهمه دا چې د طالبانو په ضد دغه تبلیغاتي پلان ولې له مطبوعاتو سره شریک نه شو؟ معلومیږي چې تر کاسه لاندې نیمه کاسه ده او همدا علت دی چې په دغو هدفي وژنو کې اکثر هغه څوک وژل کیږي چې د حکومت په وړاندې سپین غږیږي او په یو ډول په حکومت انتقادونه کوي .

ویل کیږي دغه کار ته د حکومت د استخباراتو ځانګړي ګروپونه ټاکل شوي او د خاصو اهدافو د ترسره کولو لپاره یې ورته کار ویلی، څکه له ډېره وخته راپدېخوا حکومت داسې کوم د پام وړ حرکت نه دی کړی، داسې حرکت چې د چارواکو په شمول د رسنیو او خلکو پام پرې مصروف وي، ښکاري چې چارواکي په پټو بوختیاوو کې غرق دي، یابه دا وي چې د سولې راتلو ته به لارې هواروي او د تحقق په لار کې به یې سرګردانه وي! یابه یې په وړاندې د خنډونو ایجادولو او پرمختګ په مخنیوي کې لالهانده وي؛ چې څه ډول یې قدرت وغځیږي او هسې نه چې د سولې په راتلو سره یې قدرت له لاسه ووځي او دغه د حاکمیت له ګدۍ راوغورځیږي، څکه خو له رسنیو او حکومتي چینلونو د سولې د راتلو او خوشبینۍ په اړه څه نه اورېدل کیږي.

دا چې له دغه کاره د حکومت غرض څه دی، ډېری شنونکي په رسنیو کې په واضح ډول وایي: چې د حکومت غرض د سولې حرکت اخلالول دي او نه غواړي داسې سولې ته دوی ژمن شي، چې دوی به له قدرته پکې لیرې کیږي، ظاهرا به د بهرنیو فشارونو له امله وچ انکار هم نه شي کولای خو په عمل کې یې د سولې په وړاندې د خنډونو د ایجادولو لپاره بېلابېلې حربې په کار اچولې دي، چې هدفي وژنې یې هم یوه کړۍ ګڼل کېدلی شي .

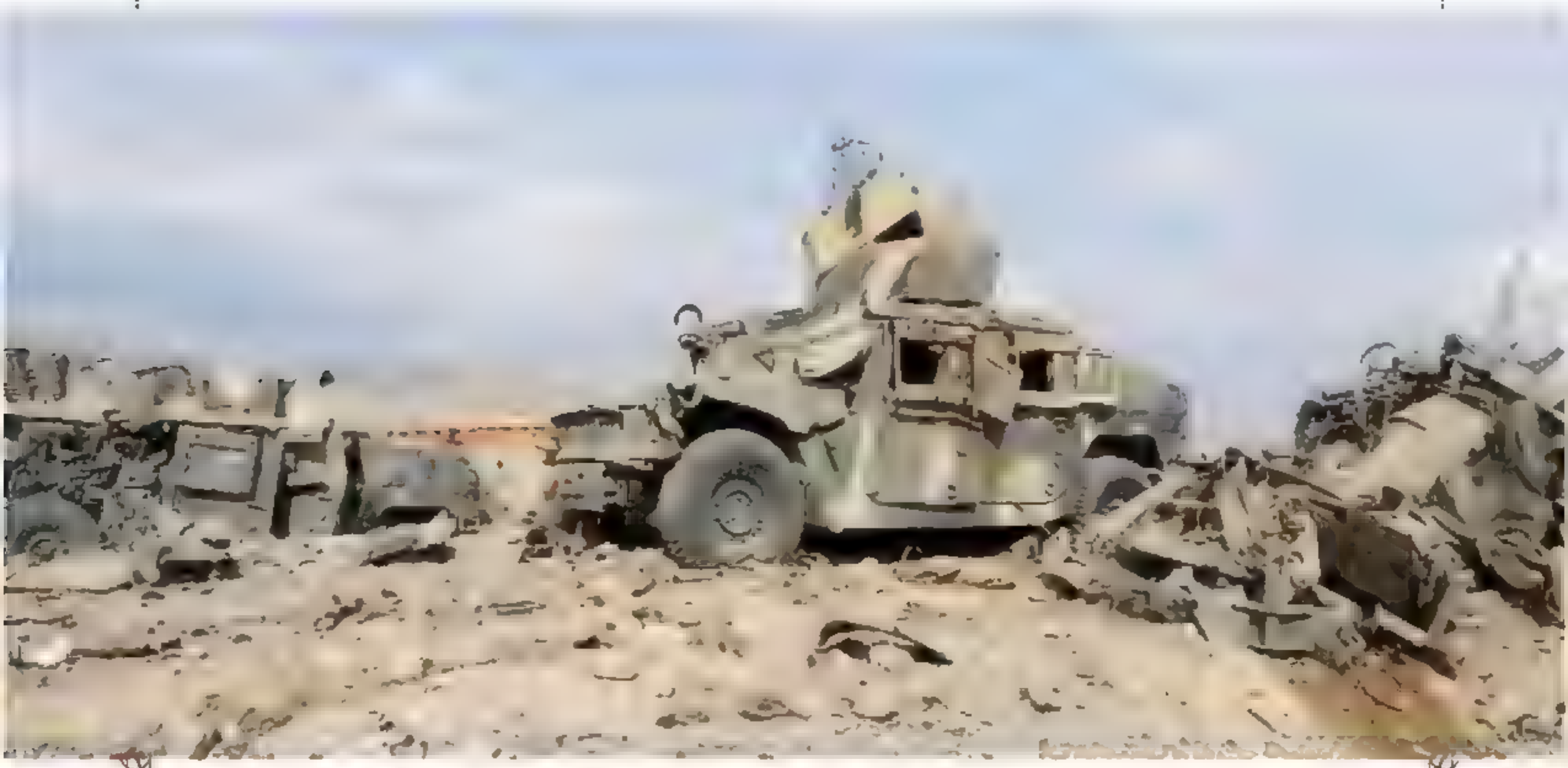

اصول، اهمیت او ضرورت!

د اصل استعماري دورې اووه ګوني مراحل

دوهمه مرحله: د اسلامي نړۍ اقتصادي او پوځي کلابندي

د څو کلونو دننه، دننه د اروپا نه د مختلفو هیوادونو پوځي سمندري بېړۍ راغلې، د اسلامي نړۍ د ګڼ شمېر هیوادونو په سمندري ساحلونو یې لنګرونه وغورځول او وریاندې یې خپل استعماري اشغال ټینګ کړ او بیا کرار، کرار د هغوی اشغال دومره مستحکم شو، چې نږدې ټوله اسلامي نړۍ یې د اقتصادي او پوځي پلوه کلابنده کړه.

پرتګالیانو په ۱۵۱۵ ز کې مسقط، هرمزاو د بحرین پشان مهم سمندري بندرونه اشغال کړل او په دې د عربي او عجمي نړۍ د تجارت په سمندري لارو اروپایان قابض شول.

د هسپانیې بېړۍ وان په ۱۵۲۱ز کې د «الکاهل سمندر» نه په پوریوتو «فلیپین» ته ورسیدل او په ۱۵۵۵ز کې یې د فلیپین ټول سمندري بندرونه ونیول.

د هند د نیمې وچې په ساحلونو هم تر یوې پېړۍ پورې د پرتګالیانو قبضه وه، څو په شپاړسمه پېړۍ کې ورته «ولنډیزي» (ډچ) ورسېدل او په ۱۶۰۰ز کې انګریزانو ورته د ځانونو رسولو هڅې پیل کړې او د جزایر شرق الهند (ایسټ انډیا) په نوم د یوې سوداګریزې کمپنۍ جوړولو پلان یې جوړ کړ او بیا یې د مغول پاچا جهانګیر نه د ایسټ انډیا کمپنۍ لپاره د کار کولو اجازت لیک ترلاسه کړ، په ۱۹۶۴ زکې فرانسوي سوداګرو هم د «فرنچ ایسټ انډیا» په نوم یوه سوداګریزه کمپنۍ جوړه کړه او هغوي هم د هند په ساحلونو کې خپل کارپیل کړ. لنډه دا چې په دې سره د هندي نیمې وچې په ساحلونو باندې د سوداګرۍ په نوم د استعماري سازشونو او رقابتونو غومبر پیل شو.

مغول واکمن د عیشونو و عشرتونو په مزو او چړچو کې ډوب وو، د بهرنیو هېوادونو د سوداګرو له دې اندوخر څخه یې هېڅ کوم خطر نه محسوسوه؛ اګر که په هغوی یواځې عالمګیر پاچا چې کله دا ولیدل، چې اروپایي سوداګر د تجارت ترڅنګ د سیاسي او پوځي ځواک په جوړولو لګیا دي، نو پرې دوه ځله یې بندیزونه ولګول، خو انګریزان چالاک خلک وو، سملاسي یې ښنه وغوښته او ځانونه یې وژغورل. خو کله چې عالمګیر مړ شو، بهرنۍ کمپنۍ یو مخ ازادې شوې، تر دې چې د فرخیر پاچا په زمانه کې چې کله هغه په یوه داسې ناروغۍ مبتلی شو، چې هندي طبیبان یې له درملنې څخه عاجز شول، نو ایسټ انډیا کمپنۍ چې ځان سره ډاکتران راوستي وو، هغوی یو ډاکټر وروليږه او د فرخیر درملنه یې وکړه، فرخیر روغ شو، غوښتل یې هغه انګریز ډاکټر ته یو لوی انعام ورکړي، خو کله چې د انعام ورکولو نه

انګریز ډاکټر خبر شو هغه وویل: پاچا سلامت! ماته د شخصي انعام راکولو پرځای ښېګڼه به مو وي که زما هېواد ته د هندوستان یوه سمندري بندرګاه ورکړئ. پاچا ته د هغه غوښتنه ردول د خپل شان و شوکت توهین شکاریده، نو ورته یې سر وښوراوه، خو چې کله ددې خبر د هند مشهور عالم «شاه ولي الله رحمه الله» ته ورسېد، هغه د کوم خنډ تېرولو پرته فرخیر ته ورغی او د بندرګاه ورکولو له بدو عواقبو یې خبر کړ، فرخیر یې خبره ومنله او خپله پریکړه یې لغوه کړه.

مؤرخین وایي: امام شاه ولي الله په دې ګام پورته کولو سره تر سلو کلو پورې په هندوستان د برتانوي «ایسټ انډیا کمپنۍ» لخوا توطیئه وځنډوله، کله چې فرخیر مړشو د نورو مغول پاچایانو په دورو کې یعنې د ۱۸مې عیسوي پېړۍ په منځ کې انګریزانو هند کې د خپلې اقتصادي او پوځي کلابندۍ کړۍ تنګه کړه، یا په بل تعبیر یې اقتصادي کلابندي یې بشپړه کړه.

دریمه مرحله: په تجارت او اقتصاد کې غلبه موندل:

کله چې د اسلامي نړۍ اقتصادي او پوځي کلابندي مکمل شوه، نو د نړیوال تجارت واګې هم د اروپایانو لاسو ته ورغی، اروپایانو د فرصت نه په ګټه د خو لسیزو دننه خپلې خزانې ښې ډکې کړې او د ۱۸مې پېړۍ په نیمایي کې اروپا د صنعتي، تجارتي او اقتصادي ځواک په توګه د اسلامي هېوادونو په وړاندې ودرېده.

څلورمه مرحله: په اسلامي نړۍ قبضه:

انګریزانو د خپلې سلطې او اقتصادي کلابندۍ په دوام او دفاع کې ځای پر ځای غداران پیداکړل، هغوی ته یې په سلګونه او زرګونه جریب ځمکې او پریمانه پیسې ورکړې او هم یې د هغوی په مټ په ۱۷۵۷زکې سراج الدوله ته په شکست ورکولو بنګال اشغال کړ. ۱۷۹۹زکې یې د هغوی (غدرانو) په مرسته میسور ایالت قبضه کړ او د هغه ځای زړور او مجاهد واکمن (ټیپو سلطان) یې شهید کړ. په ۱۸۴۳ز کې یې سند، په ۱۸۴۹ز کې یې پنجاب او ۱۸۵۷ز کې یې دهلي ښار ونیو، تر دې چې وروستی مغول پاچا «بهادر شاه ظفر» یې ونیو او مغول سلطنت یې ړنګ کړ.

له دې سره هم مهال برتانیې په نورو هیوادونو هم یرغلونه روان ساتلي وو، ۱۸۵۱ ز کې یې نایجیریا، ۱۸۸۸ز کې مصر، ۱۸۹۸ز کې سوډان، ۱۹۱۴ز کې عراق، ۱۹۱۸ز کې اردن او فلسطین ونیول، په همدې دوران کې یعنې په ۱۸۴۰ ز- ۱۸۸۰ ز-۱۹۱۸ز کې یې زموږ په ګران هیواد (افغانستان) باندې هم درې خله یرغلونه وکړل، خو د مجاهدینو او د هیواد د ازادۍ د ننګیالیو په تاریخي مقاومت او مېړانه درې واړه ځلې ناکام شول او په اشغالولو کې یې شرمنده پاته شول.

دا خو د جنوبي آسیا او د هند د نیمې وچې د محاذ سرګزشت و، هر چې زموږ د هېواد (افغانستان) سره د نښتې مرکزي آسیا شاوخوا هیوادونو محاذ و، هلته د نړۍ یو بل استعمار(روسیې) په ۱۵۵۶ز کې د نویو مسلمانانو شویو تاتاریانو پلازمېنه «استراخان» قبضه کړه، د منځنۍ آسیا د اسلامي هیوادونو په شمول یې تر ایران پورې د اشغال لیکې وغځولې، په ۱۶۷۰ز کې «جهیل اورال» قبضه کړ، ۱۶۹۶ز کې یې د ترکیې مهم ښار(شهرازوف) او ۱۷ــ ۱۸ ز کې د ترکیې یو دفاعي مرکز (کریمیا) قبضه کړه.

۱۸۲۴ز کې تور سمندرګې کې یو مهم دفاعي مرکز (جزیره قرم) قبضه کړ، ۱۹ مې پېړۍ کې یې د منځنۍ اسیا په لور پرمختګ وکړ، ۱۸۶۴ زکې قفقاز، ۱۸۶۷ز کې تاشقند، ۱۸۶۸ ز کې بخارا،۱۸۷۳ ز کې خیوه او ۱۸۸۴ ز کې «مرو» اشغال کړ، په ۱۹۱۷ ز کې روسیه کې کمونستي انقلاب راغی، د منځنۍ اسیا هیوادونو ازادي یې لغوه کړه، مساجد او مدارس یې بندکړل او په لکونو مسلمانان یې شهیدان او جلا وطن کړل.

فرانسه: په دریم استقامت فرانسوي استعمار ۱۸۳۰ز کې الجزایر، ۱۸۸۱ ز کې تیونس، ۱۸۸۲ز کې سینیګال، ۱۹۱۲ز کې مراکش او په ۱۹۲۱ز کې یې شام قبضه وکړه.

ایټالیا:

څلور محاذ: ایټالیا ته په نږدې پرتو اسلامي هیوادونو باندې د هغې لخوا د حملو او یرغلونو لړۍ روانه وه، چې په ترڅ کې یې ۱۸۳۰ زکې صومالیه او ایتریا او په ۱۹۱۱ز کې لیبیا قبضه کړه.

غرض دا چې د ۲۰مې پېړۍ په پیل کې نږدې ټوله اسلامي نړۍ استعماري ځواکونو لاندې کړې وه او د اغیارو په منګولو کې ښکېل وه.

پنځمه مرحله: د اسلامي نړۍ د سیاسي مرکز (خلافت) ړنګول:

له دې وروسته د ترکیې عثماني خلافت ړنګولو محض د استعمار اشاره غوښته، خو ددې نه وړاندې یې هلته (د انجمن اتحاد و ترقي) په څېر ګوندونه او تنظیمونه جوړ کړل، څو د هغوی له لارې اسلامي شعایر ختم کړي او د مصطفی کمال پاشا په څېر ګوډاګیان یې وروزل. ۱۹۰۹ز کې هغه راولاړ شو، د خلیفه واکونه یې لغوه کړل او په ترکیه کې یې د مغربي جمهوریت اساس کېښود.

د لومړي نړیوال جنګ په پای ته رسېدو فاتح قومونه د ترکیې، شام او فلسطین څخه لاس په سر کېدو ته اړ شول او ۱۹۲۴ز کې مصطفی کمال پاشا د نړیوالو کفري ځواکونو په اشاره د خلافت پای اعلان کړ.

د اسلام د سیاسي مفکورې (خلافت) د احیاء کولو کوښښونه څېل:

د دې لپاره چې د اسلام سیاسي مفکوره (خلافت) دوهم وار بیا ژوندۍ نشي، لاندیني ګامونه یې پورته کړل:

۱ــ د جدیدیت خوښونې په کمپاین کولو یې خلکو کې د اسلام سره رشته کمزورې کړه.

۲ــ په مسلمانانو کې د ملت پالنې او قومیت پالنې جذبات پارول، څو په خلافت اتفاق راتلل محال شي.

۳ـ او دا پروپاګند یې کاوه چې خلافت فالج څېلي اندام په څېر غیر مفید دی.

۴ـ او جمهوریه طرز حکومت د ترقۍ د ضامن په توګه وړاندې کول.

۵ـ د نړیوالو تنازعاتو د حل لپاره د خلافت په ځای ۱۹۱۷ز کې د متبادل په توګه نړیوالې اداري (لیګ آف نیشنز) بنسټ کېښودل.

۶ــ خلافت یې د مسلمانانو په لاس ړنګ کړ، څو اسلامي نړۍ کې د مغرب په خلاف څوک غبرګون و نه ښيي.

شپږمه مرحله: اسلامي نړۍ په څو ټوټو وېشل:

د خلافت د سقوط وروسته استعماري ځواکونو شپږمه مرحله پیل کړه او اسلامي نړۍ یې په مختلفو برخو تقسیم کړه، بیا یې هغه په وړو وړو ټوټو ووېشله او پخپله ترې ووتل.

د مسلمانانو ترمنځ اختلافي حربې کارول:

کفري هیوادونو د اسلامي نړۍ وېشلو لپاره لاندې دسیسې او حربې په کار واچولې:

۱ـ د ملګرو ملتونو شکنجه: د ملګرو ملتونو په پلمه یې د استعماري ځواکونو د اسلامي نړۍ ستونزې لاینحل وګرځولې.

۲ــ نړیوال قوانین: د ملګرو ملتونو له لارې یې په اسلامي نړۍ داسې قوانین مسلط کړل، چې په خوله «نړیوال» بلل کېدل؛ خو د هغو عملي اطلاق یواځې په اسلامي هیوادونو کېږي.

۳ـ معاهدې: استعماري ځواکونه کله پخپله او کله د ملګرو ملتونو له لارې اسلامي هیوادونو سره مختلفې لوظنامې کوي، د کومو له امله چې تنازعات راپورته کېږي.

۴ـ په مسلمانانو باندې تیل شوي جنګونه: ددې لپاره چې په اسلامي نړۍ کې د دوی د لاسوهنو لپاره هر وخت

فرصت چانسونه برابروي، نو وخت په وخت پرې جنګونه تحمیلوي.

۵ـ بلاکونه: په مختلفو بلاکونو کې اسلامي هیوادونه تقسیمول، څو یو هیواد د یو بلاک غړی او بل د بلاک غړي په ګرځېدو سره اسلامي هیوادونه پخپل منځ کې د یو بل حریفان وګرځي.

۶ـ په اسلامي نړی تحمیل کړي جنګونه: اسلامي هیوادونه او مسلمانان پخپلو کې جنګول او د هیوادونو دننه کورني جنګونه تحمیلول.

۷ـ امنیت: استعماري ځواکونو په ځینو اسلامي هیوادونو کې د امنیت ساتلو په موخه خپل پوځیان ګومارلي دي، چې د دوستی په نوم دښمني کوي.

۸ـ د مغرب د سیاسي اندونو خورول:

په اسلامي هیوادونو کې د مغربي طرز جمهوریت، لادینیت او سیکولر نظریاتو ته فروغ ورکول، څو هلته د اسلام سیاسي اندونه ونه غوړیږي.

۹ـ سیاسي او لساني ګوندونه تقویه کول، څو هغوی د مغربیانو د خوښې سره سم سیاسي او لساني فتنې پرمخ یوسي او د اسلامي هیوادو دننه د انتشار او افتراق فضا رامنځته کړي.

۱۰ـ ملت پالنه اوسمتیت: د هر اسلامي هیواد دننه لساني او سمتي ویشونه تقویه کول او د دې لپاره داسې ګوندونه جوړول چې هغه به د لسانیت اوسمتیت لپاره کار کوي.

۱۱ـ فرقه یز اختلافات: مذهبي او فرقه یزو اختلافاتو ته هوا ورکول او د دې لپاره د مختلفو فرقو او ډلو ټپلو سره پټ کومکونه کول او په دې توګه د مسلمانانو سواد اعظم ته زیان رسول .

۱۲ـ جعلي قیادتونه: استعماري هیوادونه په اسلامي نړی کې د خپلې خوښې لیډران او قایدین رامنځته کول او د هغوی له لارې د هیوادونو دننه خپلې استعماري ارادې پرمخ وړي.

۱۳ـ لاسپوڅي واکمن: د هر اسلامي هیواد دننه د واک په لیږد کې لاسوهنې کول، څو هلته خپل لاسپوڅي او ایجنټان واک ته ورسوي او بیا د هغوی له لارې خپل اهداف ترلاسه کړي.

نو اوس د استعماري هیوادونو د دې یادو سازشونو په وجه په کورنی او بهرنی کچه د پیدا شویو اختلافاتو په وجه تر اوسه پورې اسلامي نړی د خپلمنځي اتحاد و اتفاق نه محرومه ده.

اوومه مرحله: د اسلامي نړۍ ځانګړتیاوې له منځه وړل:

د اسلامي نړی د تشخص نابودولو لپاره مختلفې حربې او وسلې کارول.

یې لارې ګوونکي مفکران روزل:

۱ـ داسې مفکران روزل چې د هغوی په زریعه د اسلام روح له منځه وړي، کوم چې د دین په نوم خلک د دین څخه لرې بوځي.

د استعمار د اطاعت تلقین:

تش په نوم اسلامي مفکرانو او مجتهدینو په زریعه د استعماري ځواکونو د اطاعت تلقین کوي، هغوی پخپلو لیکنو، کتابونو او ویناوو کې د نړیوالې ټولنې او مدني نړی پسې د اقتداء یعنې تګ توصیې او سپارښتې کوي.

۳ـ د فاسدو او ناسمو تاویلاتو په کولو سره جهادي مفکوره ختمول:

جهاد چې د استعماري زهرو لپاره د تریاق حیثیت لري، نو د استعمار علمي او فکري ایجنټان یې په اړه فاسد تاویلات کوي او د هغوی په زریعه د جهاد تصویر ړنګولو کوښښونه کوي.

۴ـ اسلامي عقاید بدلول او د استعماري موخو سره سمې یې جوړول.

د جدیدپالو مفکرانو په زریعه د اسلامي عقایدو او د دین د حقیقي شکل مسخ کولو لپاره کوښښونه کول، څو هغه د استعماري اغراضو سره مطابق جوړکړي.

۵ــ د مسـلمانانو ثقافت مجروحـول: د استعماري څواکونو ګوډاګیان غواړي، د مسلمانانو ثقافت لـه منځـه یوسي، هغوی په تېره نیمه پېړۍ کې د فکري جنګ په زریعه د تهذیب،ثقافت ناستې ولاړې او استوګنې پـه ګـډون هرڅـه تر ډېره تبدیل کړي دي او په دې توګه هغوی د مسلمانانو د تشخص مجروحولو په کوښښونو کې برې مونډلی دی.

پـورتني اجـمالي معلومـاتي یادابـتونه زیـاتره د مولانـا اسماعیل ریحان د اوږدې مطالعې غور چاڼ دی، چې موږ دلته کټ مټ ددې لپاره راوړل؛ څو پـه راتلونکـو پـاڼو کـې ورباندې بحث وکړو.

وراندې مو وویـل: چې د اسـلامي خلافت ړنګـول د ټولو اروپایي او مغربي هیوادونـو پخوانۍ لـوی ارمـان او ګـډ پلان و، نو هر کله چې د نولسمې پېړۍ پـه شروع کـې نـږدې ټوله اسلامي نړۍ د عیسایت تر سیاسي، پـوځي او اقتصادي سلطې لاندې راغله، ورسره هم مهال ختیځ پوهـان متحرک شول او په مختلفو برخو کې یې د اسلام د اصلي روح مسخ کولو لپاره مغرضانه څېړنې او پلټنې پیل کړې.

هو! یواځې د دین په توګه د مسیحیت مطالعه بس نده:

البته دلته د دې خبرې یادونه هم ضروري بولم، چې د مسیحیت ناقدانه مطالعه مسلمانانو تل یو اهم کـار ګڼلی دی او په اړه یې بیدار پاته دي، تردې پـورې چې پـه صـحابه وو کې حضرت عبـد الله بـن عباس او حضرت عبد الله بـن عمروبن العاص پشـان شخصـیتونو کـې هـم دا ذوق او شـوق موجود و او بیا د هغوی (صحابه وو) په اتباع کـې د هغـوی د سنت پـه جـاري سـاتلو سره هـر دورکـې علـماؤ د مسـیحیت مطالعه خپله ځانګړې مطالعه او مشغله ګرځولې، چې پـه لـړ کې یې د علامه شهرستاني، ابن حزم، امام ابن تیمیه او نورو د امت علماوو مستقل کار کړی دی او د عیسایت پـه رد کـې یې علمي اصول متعین کړي دي. نږدې ماضي کې د هنـد پـه

نیمه وچه کـې مولانـا رحمـت اللـه کیرانـوي او د دارالعلـوم دیوبنـد مؤسـس مولانـا محمـد قاسـم نـاتوي او پـه اوسـني عصرکې مولانا مفتي محمد تقي عـثماني مدظلـه د عیسـایت ناقدانه مطالعې په لړ کې ګټور علمـي خدمتونـه تـرسره کـړي دي.

د مسیحیت مطالعې په لړ کې دا خبره پـه پـام کـې لـرل ضروري ده، چې د مسیحیت مطالعه یواځې د دین پـه اعتبـار بس نده، بلکې د هغه تاریخ، تمدن او د سیاست مطالعـه هـم ضرور ده. د عیسایت په ټولو فرقو او ډلو ټپلو باندې ژور نظر لرل ضروري دي، کـه هغـه یـې واکمـن دي، سیاسـتوال دي، محقیقـین دي، مستشرقین دي او یـا مبلغین او مبشرین... د عیسایت تاریخ د دې ښوونه کوي؛ چې هر چیرې سوداګر او واکمن لومړی لاړ دي، هلته پسې متصل د عیسایت پاپان هـم د خپل دین د تبلیغ لپاره رسیدلي دي او هـر ځـای تـه چـې د عیسایت مبلغین او تبشیري کسان مخکې رسیدلي دي، هلتـه ژر د عیسایي واکمنو ورتګ ته هم لارې پرانیستل شوې دي، په دې لړ کې د افریقا او هندوستان جلا، جلا مثالونـه لـه دې وجې کافي دي، چې هندوستان تـه اول د برتانویـانو سـوداګر راغلل او بیا یې واکمن؛ او د هغوی د رسیدو سره سم عیسوي مبلغینو په هند کې په اسلام حمله وکړه او هـر چـې افریقـا وه هلته لـومړی عیسـوي پاپـان او مبلغین لاړل، هغوی عیسـوي ښکیلاک ته لار پرانیستله نـو حاصـل دا شـو، چـې عیسـایي واکمن او مبلغین پخپل منځ کـې د یوبـل سره ژورې اړیکـې لري،که څه هم په ظاهره هغوی جلا جـلا درومـي او د یوبـل نه لرې ښکاري، خو د هغوی ترمنځ پلان او نصـب العین یـو دی، د کوم له مخې چې هغوی ټول په ګـډه مربوطـه چـارې پرمخ بیایي او د یوبـل سره مرسـتو او کومکونـو تـه وړانـدې کیږي.

مثلاً: مستشرقین د عیسویانو هغه ډله ده، چې په ښکاره د بیطرفه علمـي تحقیـق پـه اړه پیژنـدل شـوې ده، خـو کـه د هغوی کړه وړه پـه ژور نظر سره مطالعـه شي، نـو دا خـبره بـه لکه د لمر روښـانه شي؛ چـې مستشرقین د تبشـیري ډلـو سره

ژورې اړيکې لري او هم د عيسايي واکمنو سره يې نږدې روابط دي.

په هر صورت مستشرقين د عيسايي مبلغينو سره نهايت ژور روابط لري او دواړه د يو بل سره همکاران او معاونين دي، کله چې د عيسايي واکمنو مطالعه وکړای شي، نو جوته به شي، چې عيسوي حکومتونه په عيسوي پاپانو او مستشرقينو باندې څومره لګښتونه کوي؟ د توري نړۍ په تېره د مسلمانانو تېر اېستلو لپاره په خوله دا دعوه کوي، چې «دوی دين او سياست له يو بل جلا کړي دي» خو که بل پلو ته يوه مسلمانه نجلۍ پخپل سر معمولي پروني په سر کړي، دې سره ټوله اروپا کې توپان پورته کېږي، چې ولې هغه پخپل دين عمل کوي؟

نو پوښتنه دا ده! که د سېکولرزم دعوه حقيقت وي، نو بيا د اروپا او امريکا واکمن د خپلو ګرجو او چرچونو سره ولې د عيسويت د تبليغ لپاره دومره بې دريغه او پريمانه مرستې کوي؟ د څه لپاره په مليونو او ملياردونو ډالر مرستې ورکوي؟

نو د مستشرقينو او پاپانو سره د پريمانه مرستو کول ښيي چې عيسوي مستشرقين، عيسوي واکمن او مبلغين ټول په ګډه د يوشريک پلان لاندې کار کوي او د متفقه پلان سره سم د مسلمانانو په مرتد کولو پسې دي.

البته دا هم څرګند او نه پټېدونکی حقيقت دی، چې په دې لړ کې د دوامدار کوښښونو او پريمانه لګښتونو سربيره څو پېړۍ تېرې شوې او نن هغوی پخپله اعتراف کوي چې د مسلمانانو په عيسايي ګرځولو کې يې بريی ترلاسه نکړ او خپل هدف ته رسيدو کې د ناکامۍ سره مخ دي، هو! دومره يې ضرور وکړل چې د مسلمانانو دننه يې د يو لوی شمېر خلکو په ذهنونو کې د اسلام په باره کې د شکوکو او شبهاتو په اچولو کې بري ترلاسه کړ او په دې کې چې څومره برخه د عيسيانو د تبليغ ده، همغومره برخه د مسلمانانو د تعليمي نظام ده او تر ډېره پورې د مسلمانانو د کمزورو خلکو کمزورې ونډه هم پکې ده.

خو بيا هم د دې جايزې د اخيستلو لپاره چې مسلمان د عيسويت د تبليغ نه ولې نه متاثرکېږي، د نن څخه څو کاله وړاندې څنګه چې هغوی تمه درلوده؛ مسلمانان به متاثر شي، خو دا ارمان يې پوره نشو. دې لپاره د عيسايي مفکران وخت په وخت جمع کېدل او په دې يې غور او فکر کاوه، چې ولې د دوی کوښښونه نتيجه نه ورکوي او مسلمانان نه متاثر کېږي. په دې لړ کې هغوی يوه هڅه په ۱۸۶۰ ز کې يعنې د نن څخه شاوخوا يو سل شپېته کاله وړاندې يوه غونډه وبلله، په هغه کې چې د نړۍ زياتو عيسايي مفکرانو ګډون کړی وو، پر دې يې غور و فکر وکړ، چې د عيسويت لپاره د دوی لخوا کېدونکی تبليغ ولې د ناکامۍ سره مواجه دی؟

د هغه اسباب او لاملونه څه دي؟ او هغه څنګه لرې کېدای شي؟

د زياتو بحثونو او چنو وهلو وروسته يې جوته کړه، چې ددوی د ناکامۍ عمده اسباب درې دي، څو چې هغه درې واړه لرې نشي، دوی به پخپلو مقاصدو کې بری ترلاسه نکړي.

لومړی: هغوی ته جوته شوه چې لومړی لامل عيسايي استعمار دی، او هغه داسې چې څو عيسايي واکمن اسلامي هيوادونه او د مسلمانانو خاورې د ځواک په مټو اشغالوي او مسلمانان غلامان ګرځوي، نو په فطري توګه هر غلام قوم د فاتح قوم نه نفرت کوي او دا نفرت هغوی د عيسويت په اړه د مثبت سوچ کولو نه راګرځوي، نو په اينده کې دې د مسلمانانو زمکو نيولو پرځای دې واکمن کومه بله داسې لار غوره کوي... چې هغه د اقتصادي، مالي او فکري غلامۍ لاره هم کېدای شي.

دوهم لامل: بل لامل دا دی چې مسلمانان د ارتداد په باره کې قوي عقيده او قانون لري، چې هر کله د هغوی نه کوم تن خپل دين ترک کړ، هغه مسلمانان مرتد او واجب القتل ګني، د دې قانون شتون د عيسايت تبليغ په وړاندې قوي خنډ دی، نو هغوی ولګيدل د مسلمانانو ترمنځ يې د

ارتداد سزا په باره کې د شبهاتو او شکوکو اچولو کوښښونه شروع کړل او د دې لپاره چې دا سزا غیر معقوله وښیي او د بشري حقونو خخه یې سرغړونه وګرځوي، نو په اسلامي هیوادونو کې د دې سزا د ختمولو لپاره یې هڅې پیل کړې او د دین بدلون یې د بشري حقونو اساس منلو ذهن په جوړولو یې ټینګار وکړ.

دریم لامل: چې د عیسویت تبلیغ یې بې اثره کړی دی، هغه په مسلمانانو کې د ثقه او جیدو علماوو شتون دی، نو اړتیا ده؛ چې د هغوی پر خلاف نفرتونه پیدا کړای شي او د هغوی پرځای داسې جعلي مشران او علماء رامنځته کړای شي، چې هغوی په مسلمانانو کې خپل دیني تصلب کمزوری کړي، څو په دې توګه د عیسایت لپاره لار پرانیستل شي د ۱۸۶۰ز پریکړو جریان، لړه زمانه وروسته په یو کتاب کې چاپ شو، اوس د هم هغه کتاب په رڼا کې د عیسایت د تبلیغ لپاره د پخوانیو طریقو پرځای یې نوې طریقې غوره کړې دي، د تیرو درې څلورو پیړیو په دوران کې داسې څو پیښې مخ ته راغلې، چې د هغو نه دا اندازه کېږي چې د یاد کتاب د لارښوونو په رڼا کې ټول عیسوي مبلغین اړونده کارونه پرمخ وړي.

نو دا څو خبرې په هغه غونډه او کانفرانس کې طی کړای شوې دي ، په کومو چې اوس ټوله عیسوي ورورولی په عمل کولو لګیا ده.

لومړی: دا خبره طی شوه چې عیسوي واکمن به مخامخ په یو اسلامي هیواد باندې د حکومت کولو پر ځای هلته د جمهوریت او دیمکراسي په پلمه عامو خلکو ته د ملوکیت او آمریت نه د خلاصون، ازادي ورکولو او د نړیوالې ټولنې سره یوځای ژوند کولو؛ په زړه راښکونکو شعارونو او نارو مداخلت کوي او هلته دې مؤثر دیني علماء له منځه وړي او د هغوی پرځای دې بې دینه قیادت مسلط کولو لپاره کردار اداء کوي.

دوهم: دا طی کړی شوه چې د عیسویت د پراختیا په وړاندې نړی کې تر ټولو لوی او قوي خنډ عثماني خلافت دی، هرځای چې عیسوي مبلغین درومي، وریسې سم هلته د عثمانیانو مامورین هم وردرومي او زموږ کوښښونه شنډوي، خپلو خلکو ته مرستې ورکوي او هم د عیسویت د عقایدو تردید کوي، نو پریکړه یې وکړه چې په هرقیمت کېږي باید مسلمانانو کې د خلافت قایمولو نظریه کمزور کړای شي او د هغوی د سلطنت مشروعیت دې ختم شي، هر کله چې عثماني خلافت رنګ شو، بیا دې اسلامی نړی په کوچنیو، کوچنیو هیوادونو وویشل شي، نو په دې سره به په هر هیواد کې د عیسویت تبلیغ لپاره کار اسانه شي، هغوی پر دې باندې عمل وکړ او ټولې مسیحي نړی د عثماني خلافت په ړنګولو او بیا په وړو وړو هیوادونو او حکومتونو د اسلامي نړۍ ویشلو کار یې په ټول قوت اوشدت سره وکړ.

څو بیا هم تر دیرش څلویښت کلو پورې هغوی مطلوبه بریاوې ترلاسه نکړې او د نن څخه شاوخوا څلویښت کاله وړاندې یې یوه بله لویه غونډه جوړه کړه او په هغې کې یې د ټولو اسلامي هیوادونو څخه درې، درې یا څلور،څلور عیسایي مبلغین او پاپان ور وبلل او د هر هیواد په اړه یې جلا، جلا، مقالې ولیکلې او بیا یې په هغو تر څو ورځو بحثونه وکړل، د هر هیواد په حالاتو یې ژور غور وکړ او بیا یې د عیسایي تبلیغ ارزونه یې وکړه، هم یې په باب سپارښتنې او وړاندیزونه ترتیب کړل، دا غونډه تر شپږو میاشتو روانه وه، څو د دې غونډې جریان یې نهایتي پټ وساته، څو بیا هم په کومه طریقه یوه نسخه کوم مسلمان ته په لاس ور غله. هغه نه یواځې هغه خپره کړه، بلکې یو عرب عالم د انګریزي نه عربي کې یې ژباړه هم نشر کړه، په هغه کتاب کې چې زموږ د ګاونډي هیواد پاکستان دننه د عیسایت د تبلیغ لپاره کومه برخه ځانګړې کړای شوې ده، هغه د خپلو لوستونکو سره شریکوو:

وایي: په پاکستاني ټولنه کې عیسایانو ته په سپک نظر کتل کېږي او د هغوی د کار له امله ورته «چوړیان» ویل کېږي، ترڅو چې دا ټولنیز توپیر له منځه وړل شوی نه وي، تر هغه پورې هلته عیسویت ته تبلیغ کوم تاثیر نشي کولی.

د پاکستاني څېړونکو په وينا: د يادې غونډې وروسته پاکستان کې په لويو، لويو کمپنيو، دولتي ادارو او لوړو پوستونو د عيسايي وګړو مقرريدل پيل شول، څو د مسلمانانو له زړونو څخه د هغوی (عيسايانو) په اړه کې د حقارت تاثر ووځي او ورته دا احساس وشي، چې که څينې عيسايان کمزوري دي، خو څيني نور بيا په لوړو پوستونو مقرر دي اوپه دې سره به د هغوی نه شته نفرت را کم شي.

دوهم دا چې کله کوم مسلمان عيسايي کېږي، لازماً د نورو مسلمانانو دننه د هغه پر خلاف سخت نفرت پيداکېږي، د مسلمانانو له تولني څخه پرېکېږي او په خاصه توګه د انګريزي نوم په ايښودو سره د هغه عيسوي حيثيت نور هم ښکاره کېږي او بيا هم د هغه په زريعه مسلمانانو کې د مسيحيت تبليغ لپاره کومه دروازه پرانيستل کېږي نه، نو هغوی دا طی کړه چې مسيحيان دې نور پخپلو اولادونو باندې نومونه د مسلمانانو نومونه ته ورته ږدي او هرکله چې کوم مسلمان(معاذالله) عيسوي دين غوره کوي، نو هغه به يا پخواني نوم په ځای ساتي اويا به يې معمولي ردوبدل کوي او داسې نوم به غوره کوي چې هغه نه دا نه معلومېږي چې دا سړی مسلمان دی که عيسايي، نو اوس د تېروشل پنځه ويشت کلو راهيسې مشترک نومونه ږدي لکه: پرويز، داود، سليمان، يعقوب اونور... کوم چې د مسلمانانو دننه هم ايښودل دود دي.

دريم وړانديز يې دا وکړ، چې د مسلمانانو ديني ژوند يو جلا تشخص لري او د دين په باره کې د هر مسلمان مسجد او ديني ژوند سره ځانګړی تړون وي، همدا وجه ده چې که په پنجاب کې يو مسلمان لمونځ هم نکوي، خو د ربيع الاول په مجلسونو کې هغه خامخا ګډون کوي او په دې توګه د خپل دين سره خپل تړون مضبوطوي، نو هغوی دا طی کړه چې په ياد هيواد کې دې دغسې غونډو او مجلسونو توجه او پراختيا ورکړای شي او پکې مسلمان خوانان ځانو سره عيسايي ځوانان هم شريک کړي، نو ښکاره ده په وروستيو څو کلونو کې عيسايان خپلې ګرجې د خپل مخصوص تعمير نه علاوه پر داسې بڼه تعميروي چې په لومړي نظر کولو سره دا توپير مشکل وي، چې ايا دا مسجد دی که ګرجا ؟ او بيا په هغې د بره د ګرجې لوحې پر ځای د انبياوو عبادت ځای ليکلی وي. او د يوې عبادت په توګه يې متعارف کوي.

بل پلوه ته عيسايان د دسمبر په ۲۵ مه(کومه چې په واقعيت کې غلطه ده) نېټه د عيسی عليه السلام د زوکړې نيټه لمانځي، د عيسويانو لپاره د يو کلني ديني مجلس حيثيت لري او د يو پلان له مخې يې د ديني مجلس په ځای يې د يو ملي دوديز مجلس په توګه لمانځي او هغه ته د مسلمانانو د وربللو کوښښ کوي، څو د مسلمانانو او عيسايانو ترمنځ قرب راشي، ديني او کلتوري لري والی لرې شي او په دې توګه د عيسايت د تبليغ لپاره لار پرانيستل شي. يا لکه د مينې ورځې په نوم ګلان ورکول، چې يو مخ عيسوي دود دی، کومې ته «ويلنتاين ډی» ويل کېږي؛ پکې ځوانان هلکان او ځوانې نجونې د کوم ديني امتياز پرته يو بل سره د مينې اظهار کوي او يو بل ته د ګلانو ډالی ورکوي، دغسې ورځې ددې لپاره لمانځي، څو د مسلمانو ځوانانو تعلق د خپل دين سره کمزوری کړي او په راتلونکي کې يې خپل ښکار وګرځوي او د عيسايانو چارواکي په دې پوره پوهيږي چې مشران او سپين ږيري څو د خپل دين په باره کې حساس او پاخه وي، پر هغوی ډير غرض نلري او په ځوانانو کوښښ کوي.

اوس د دې ټول حالت او د عيسوي فکري يرغل مقابله به څنګه کولی شي؟ او د دې لپاره کوم ګامونه پورته کول ضرور دي؟

راځئ! په راتلونکي برخه کې هم دا بحث ولولئ!

د ايراني ساينسپوه وژنه،

موخې او متوقع خطرونه

حسن مومند

څو ورځې د مخه په ايران کې دننه د ايران ستر ساينسپوه دوکتور محسن فخري زاده چې د ايران د اتوم پلار ګڼل کېدلو، د مقناطيسي بم په حمله کې ووژل شو.

محسن فخري زاده چې د ايران د اتومي پروګرام له مهمو بنسټ ايښودونکو نه و، تر څنګ يې د دفاع وزارت کې د اختراعاتو او تحقيقاتو د ادارې مشري هم پر غاړه وه.

په ظاهره چې حالات پر کوم لور روان دي، که رښتيا هم حالات همداسې وي نو بيا د منځني ختيځ وضعيت ډېر خراب؛ ايران او امريکا يو بل ته مخامخ او دلته د يو خونخوار جنګ د رامنځته کېدو خطر مخ په زياتېدو دی.

د محسن د وژل کېدو په اړه د ايران د بهرنيو چارو وزير جواد ظريف وويل: چې داسرائيلو صهيونستي دولت له دې ورانديې هم دځينو ايراني ساينسپوهانو په قتل کې لاس درلودلو، د محسن فخري زاده وژل کېدل هم د همدې لړۍ يوه کړۍ ده.

د باندنيو چارو وزير دې تر څنګ د ايران اتومي انرجي هم د محسن مرګ او په جولائي کې د اتومي پروګرام په نتانز بټۍ کې حادثه د صهيونستانو کار ګڼلی دی.

د ايران استخباراتو وويل: چې موږ ته حمله کونکي او د حمله کونکو تر شا لاسونه معلوم شوي دي؛ په مناسب وخت کې به هر څه نړۍ ته ښکاره کړو.

د ايران قيادت د محسن فخري زاده د انتقام اخستلو اعلان کړی.

د روان ۲۰۲۰م کال د جنورۍ مياشتې په ۳مې نېټې د عراق پلازمېنې بغداد هوايي ډګر ته څېرمه د امريکا د بې پيلوټه الوتکو په هوايي برید کې د ايران د القدس ځواکونو مشر جنرال سليماني وژل شوی و.

دده د وژل کېدلو پيښه د کال د پيل ستره حادثه ګڼل کېدله؛ داسې ستره حادثه چې شايد د يو داسې ستر جنګ سبب شوې وای، چې ټول منځنی ختيځ يې په لمبو کې لولپه کړی شو. د شاه رضا پهلوي د واکمنۍ پر مهال ايران امريکا او نور لويديځ ته ډېر نېږدې و؛ ايران د لويديځ د نفوذ سيمه وه او دلته د لويديځ ټولې غوښتنې پوره کېدې.

د شاه د واکمنۍ د ړنګېدو او د انقلابيانو د واکمن کېدو نه پس په ايران کې د (مرګ بر امريکا) نارې پورته شوې؛ د انقلاب د مشرانو له لورې امريکا د شيطان بزرګ په نومونو ياده شوه او له دې ځای نه د دوارو هېوادونو ترمنځ

ډيپلوماتيکې اړيکې پرې او په ښکاره د دواړو هېوادونو دوستي په دښمنۍ بدله شوه.

دا دښمني عقيدوي او د عامو خلکو په اند ژوره ګڼل کېدله، خو د چارو ګڼو عربو او ځنې غربي شنونکو د امريکا او ايران تر منځ دې دښمنۍ ته د شک په نظر کتل او دا دښمني يې رېښتونې نه ګڼله.

د انقلابيانو د راتلو نه پس دا دښمني رېښتونې وه او که نه؟ دلايل او شواهد څه رانبايي؟

دا مستقله موضوع ده، چې پرې اوس د څه ويلو چندان اړتيا نه محسوسېږي او کله يې که اړتيا محسوسه شوه، نو به پرې مستقله ليکنه وکړم.

خو که تېرو دوه لسيزو ته زير شو، نو په يقين سره ويلی شو چې په دې دوه لسيزو کې د ايران او امريکا د دښمنۍ او دوستۍ خبره ډېره پېچلې شوې ده؛ له يوې خوا د جنګ ډګر کې ايران او امريکا اوږه په اوږه ولاړ دي او په شريکه د دښمن پر ضد جنګېږي او له بلې خوا پر ايران لګېدلې اقتصادي بنديزونه هم پوره نه پورته کېږي؛ د ايران د اټومي پروګرام په سر لانجه هم نه ختمېږي او د محسن فخري زاده په څېر ستر اټومي ساينسپوهان او د جنرال سليماني په څېر د ايران خورا لوړ پوړي فوځي مشران هم د امريکا په لاس وژل کېږي؟!

واک ته د ټرمپ د رسېدلو نه پس حالات نور هم پېچلي شول.

په خليج کې د تېر ۲۰۱۹م او روان ۲۰۲۰م کال ځينې اقداماتو او د رامنځته شويو بدامنيو ځينو پېښو؛ ددې پېښو په مقابل کې رامنځ ته شويو غبرګونونو؛ ګواښونو او جنګي تياريو ته چې وکتل شي، نو داسې ښکاري چې د ښه سنجول شوي پلان له مخې په خليج کې د حالاتو خرابول او د حالاتو د خرابېدو په نتيجه کې خپلو موخو ته هر لوري ځان رسول غواړي.

دا سمه ده چې په افغانستان کې د مجاهدينو په مقابل کې د امريکا شکست د امريکا کړنلاره بدله او په ټولې

اسلامي نړۍ کې يې د مخامخ جنګونو نه د ځان را ټولولو پرېکړه کړې ده، خو د امريکا استعماري فکر ندی بدل شوی او نه يې د نړۍ په مختلفو برخو کې د خپلو اډو د له منځه وړلو پرېکړه کړې ده؛ امريکا اوس هم خپله زړه کړنلاره تعقيبوي او په خليج کې يې ټول اقدامات د خپل نظامي حضور د لا پراخوالي لپاره دي.

د ايران د اټومي پروګرام په اړه په ۲۰۱۵م کال کې رامنځته شوی تړون امريکا لغوه کړ او په ايران يې نوي اقتصادي بنديزونه ولګول.

د ۲۰۱۹ م جون مياشتې په ۱۲ مې نېټې دوه د تېلو سمندري امريکايي ټانکرونه چې له دوبۍ نه يې سنګاپور ته تېل وړل، عمان خليج کې د ايران د ساحلي سرحد په ۲۶ کيلومترۍ کې د حملو ښکار شول .

امريکا ددې حملو پړه پر ايران ورواچوله او يوه داسې ويډيو يې هم خپره کړه، چې پکې داسې ښکارېده: لکه چې د حملې نه څو ساعته پس د ايران پاسداران انقلاب يوه کوچنۍ څارګره کښتۍ په دې دواړو ټانکرونو کې د يو له څنګ نه د داسې انفجاري موادو د لرې کولو هڅې کوي؛ چې لا چاودلي نه وو.

خو د ايران د باندنيو چارو وزير جواد ظريف په دې بريدونو کې د ايران لاس لرل په سختو ټکو رد او د امريکا دعوه يې بې بنسټه ګڼلې وه.

له دې وړاندې د مئ مياشتې په دوهمې لسيزې کې د عراق پلازمېنې بغداد کې د امريکا د سفارت ترڅنګ يو توغندی پرېوت، چې ځاني زيان يې نه درلود.

امريکا دا د ايران له لوري د امريکا پر سفارت توغندويي ناکام بريدګڼلی و.

له دې پېښې نه پس د امريکا ولسمشر ټرمپ ايران ته ګوت څنډنه کړې وه او ويلي يې وو، چې ايران دې له خپلو ناسمو کړنو لاس په سر شي، ګني ناوړه عواقبو ته دې ځان تيار کړي.

ایران د امریکا دا دعوی هم بې اساسه ګڼلې او بريد کې يې د خپل هېواد لاس لړل رد کړي وو. همدا راز د مئ په دوهمې لسيزې کې د عربو د متحده اماراتو پر ساحل د سعودي د تېلو پر بار ورونکو سمندري جازونو باندې بې پيلوټه طيارو بريدونه کړي وو.

دا بريدونه چې حوثي ملېشو يې مسئوليت پر غاړه اخستی و، د ايران او امريکا ترمنځ د تاو تريخوالي يو بل مهم لامل ګڼل کېدلو.

او د ۲۰۱۹م کال ستمبر مياشت په۱۴مې نېټې په سعودي عربستان کې د ارامکو په نوم د تېلو توليدونکې د نړۍ تر ټولو ستر شرکت د تصفيې په دوه مرکزونو (بقيق اوخريص) د بې پيلوټه طيارو هوايي بريدونه خو بيا ډېره ستره پېښه وه.

دې حملې سعودي عربستان ته دومره درونـد اقتصادي زيان ورسولو، چې دا حملې د سعودي دولت د خپل هېواد ۱۱سپتمبر وګڼلو .

د يمن حوثيانو ددې بريدونو پړه پر غاړه اخستې او د داسې نورو بريدونو ډرکه يې هم کړې وه.

خو امريکا او بيا وروسته د سعودي دولت ددې بريدونو پړه پر ايران وراچولې وه او ويلي يې وو، چې بې پيلوټه الوتکې د ايران نه راپورته شوې وې، خو ايران دا ادعاوې هم په کلکه رد کړې وې.

زياتره پوهانو ويل: چې ايران به د خپلې خاورې نه پر سعودي عربستان دا بريدونه نه وي کړي، ځکه پر ايران ددې بريدونو د ثبوت په صورت کې ايران د نړيوالو د سخت غبرګون سره مخامخ کېدای شو.

د نړۍ له سترو زبرځواکونو پرته بل يو هېواد هم د داسې بريدونو جرأت نشي کولای او نه يې هم د بدو عواقبو زغم لرلای شي.

په سعودي عربستان کې د امريکا د فوځې اډو او د پرمختللي پيټرياټ دفاعي نظام په شتون کې چې پر سعودي دومره ستر بريدونه کېږي، نو دا په ښکاره د امريکا ناکامي او په حقيقت کې په داسې پېښو کې د امريکا د لاس لرلو ډېر روښانه دليل دی.

نو لنډه دا چې دې پېښو او د امريکا د ولسمشر ټرمپ سختو ډرکو ته په پام سره د ډېرو شنونکو په عقيده د امريکا له لوري د ايران پرضد د محدودو نظامي عملياتو تمه کېدله، چې د سليماني د وژلو په صورت کې يې ترسره کړل.

خو د منځنې ختيځ د چارو هغه پوهان چې حالات په ډېر دقت څاري، هغوئ ايران ته د سزا ورکولو دا فکر ردوي او دا په اصل کې منځنې ختيځ کې د يو شيطاني پلان د عملي کولو يو خورا ډېر مهم قدم بولي.

دا څېړونکي د سعودي سره د امريکا د دوستۍ او د ايران سره د دښمنۍ خبره د امريکا د شومو پلانونو د پوره کېدو لار بولي؛ نور د سعودي او ايران دواړو اقدامات د امريکا په ګټه تماميږي. بس فرق همدومره دی چې سعودي امريکا د ځان محافظ ګڼي، نو د امريکا د حکم انتظار کوي او قدم پورته کوي او ايران د عربانو په پرتله په خپل قوي عسکري ځواک مغرور دی او فکر کوي چې هر څه په خپله اراده او د خپلو ګټو لپاره کوي.

د منځنې ختيځ روان وضعيت ته په پام سره ايران په خپل ګومان امريکا ځان ته محتاج ګڼي، د ايران د اقداماتو په مقابل کې د امريکا د عکس العمل نه رامخې کېدلو لامل هم همدا د امريکا ضرورت بولي، دا حالت د ځان لپاره ښه موقع ګڼي، نو د امريکا سره اوږه په اوږه او کله تر يو قدم مخکې مخ په وړاندې ځي، خپل نفوذ زياتوي، ملېشې جوړوي، پر هېوادونو خپله سلطه قائموي او د سيمې د ولسونو او دولتونو د خفګان او خوشالۍ هېڅ پروا نه ساتي.

کله چې پر افغانستان امريکا يرغل کاوه، نو دا ګومان کېده چې د خپلو وفادارو خلکو له لارې به ايران دلته امريکا ته مشکلات جوړ کړي؛ خو موږ وليدل چې د ايران تر نفوذ لاندې خلکو د امريکا پر لور يوه لوټه هم ورګوزار نکړه، بلکې د مجاهدينو پر ضد ورسره په صف کې ودرېدل، چې ترننه لا ولاړ دي. حال دا چې همدا خلک ايران سوريې ته د

جنګ لپاره لېږي، ورته جنګي روزنه ورکوي او د فاطميون په نوم يې ددوئ داسې لويه وسلواله ډله جوړه کړې ده، چې په رسنيو کې د تازه خپرو شويو ارقامو له مخې يې شمېر ۲۵ زرو ته رسېږي. د طلوع نيوز سره په يوې تازه مرکه کې د ايران د باندنيو چارو وزير جواد ظريف ښه په سپين سترګي ويلي: چې د ايران په لاس د فاطميون په نوم د افغان مهاجرينو نه جوړ شوی لښکر بهترين لښکر دی، که د افغانستان دولت غواړي؛ ددې لښکر نه د طالبانو پرضد کار اخيستلای شي.

همدا امريکا چې د طالبانو سره د تړاو په جرم د مسلمانانو په کورونو بمونه غورځوي، شهيدانوي يې او زندانونو ته يې وړي، نه يې کله پر ايران په دې هکله اعتراض وکړ: نه يې فاطميون تروريستان وګڼل او نه يې هم کوم يو پدې جرم ونيوه.

په عراق کې خو ايران او امريکا بيخي اوږه په اوږه د خپل دښمن پرضد جنګېږي،که هدف د دواړو يو نه دی دښمن خو يې يقيناً چې يو دی.

د ۲۰۱۷م کال د مارچ مياشتې په وروستيو ورځو کې چې په جنبوا کې امريکا د خپلو پنځو اتحاديانو په ملتيا د ايراني قيادت سره د ايران د اتومي پروګرام پر سر خبرې کولې ، په هماغو ورځو کې د داعش پرضد د عملياتو په نوم د عراق د تېلو غني ښار تکريت باندې د قبضې راوستلو په موخه د ايران په لاس جوړې شوې د بدر، قدس او اخوان حزب الله په نوم د ملېشو ۳ ډلې د امريکايي ځواکونو سره اوږه په اوږه ددې ښار د نيولو لپاره جنګېدلې او ددې جنګ مشري جنرال قاسم سليماني کوله .

په دې جنګ کې د امريکا را داخلېدل د پاسداران انقلاب په خوښه شوي و او تړون ورسره د بدر،قدس او اخوان حزب الله په نوم د درې واړو ډلو مشترک ويانډ نعيم العبيدي کړی و. د شوي تړون پر اساس امريکا په ټول جنګ کې د پاسداران انقلاب او يادو عراقي ملېشو هوايي مرسته کوله چې په همدې لړ کې سهواً د امريکا په يوې بړون حملې کې د پاسداران انقلاب دوه جګ پوړي افسران علي يزداني او هادي جعفري ووژل شول، چې مړي يې په تهران کې خاورو ته وسپارل شول. ددې دواړو لوړپوړو افسرانو په وژل کېدو د ايران مطبوعاتو ډېره غوغا جوړه کړې وه او ايله هغه مهال يې غوغا بنده شوه، چې نعيم العبيدي وويل: د امريکا په ډرون حملې کې ددوئ وژل کېدل قصداً نه وو.

پورته يادې شوې عراقي ملېشې هماغه ملېشې دي، چې په اړه يې د ملګرو ملتونو عمومي منشي بانکي مون ويلي وو؛ چې دا ملېشې کومې سيمې قبضه کړي، پکې د خلکو عامه وژنه کوي، وداسې د خمکې سره برابروي او د خپل تسلط لاندې سيمو کې د خلکو اختطافونه او پر مېرمنو جنسي تېري کوي .

خو دا چې دا ډلې د امريکا د جنګ ملګرې ډلې وې، نو د ملګرو ملتونو د سرمنشي څرګندونو ته يې هيڅ اعتنا ونکړه؛ ځکه چې د امريکا تاريخ ددې خبرې شاهد دی، چې د چا خفه کول نه غواړي، نو په ډېرو سترو ناوړه کړو وړو يې هم نه يوازې دا چې سترګې پټوي، بلکې مرسته يې هم کوي او په دې لار کې د ټولې نړۍ د اعتراض پروا نه ساتي، چې قدم په قدم اوږه هرحالت کې د اسرائيلو نه حمايت يې ژوندۍ بېلګه ده.

د امريکا سره يوځای د دښمن پر ضد د جنګېدلو ملګرتيا ده، چې ايران ته يې په منځني ختيځ کې دخپل نفوذ زياتولو موقع په لاس ورکړيده .

ايران ښه په جهر وايي: چې د شام ،عراق ،يمن او لبنان څلور واړه هېوادونه يې تر نفوذ لاندې دي او يادو څلور واړو هېوادونو دولتونه يې د حکم تابع دي .

د ايران دا دعوی تشه دعوی نده، همدا حقيقت دی، په تېرو دوه لسيزو کې چې امريکا په منځني ختيځ کې ايران ته ډېره زياته مخه ورکړه، نو د پاسداران انقلاب د سليماني په څېر جنرال يې ددې څلور واړو هېوادونو عسکري قوت په خپل لاس کې واخيست او په اصلي معنو کې يې ددې هر هېواد وسلوال ځواک د سپاه پاسداران جز وګرځاوه.

که امریکا نه غوښتلای؛ آیا ایران په دا دومره سپین سترګی دا خود سري کولای شوه ؟ د ایران دې کړنو عربان سخت ورخطا کړیدي، چې همدا د امریکا هدف دی.

امریکا د ایران په اړه تر ډېره حده له مبالغې نه کار اخلي؛ ایران چې په فوځي ډګر کې څومره خواکمن دی، امریکا یې د هغې نه ډېر زیات ځواکمن معرفي کوي، چې ددې ستر دوه هدفونه دي. یو خو دا چې تر څو عربي نړۍ د ایران نه په سختې وېرې کې وساتي، ترڅو عربي هېوادونه امریکا خپل نجات ورکوونکې وګڼي؛ هر یو هېواد خپله دننې او بهرنۍ تګلاره د امریکا د خوښې سره سمه برابره کړي؛ په خلیج کې د امریکا حضور اړین وګڼي او په نتیجه کې یې تل ترتله پر وسایلو د امریکا قبضه وي.

د ایران په اړه د مبالغې دوهم ستر هدف دا دی چې په سیمه کې د وسلو زیاتولو مسابقه رامنځته شي او بدای عربي هېوادونه نښې ډېرې وسلې له امریکا نه واخلي او امریکا هرکال له دې لارې په ملیاردونو ډالر ترلاسه کړي.

د چارو پوهان وایي: د شام، عراق او یمن په جنګونو کې د ایران د رانښکېلولو او پر سعودي د حوثیانو د توغندویي بریدونو د نه مختیوی ستر هدف هم همدا دی .

د ایران له لوري حوثیانو ته د ورکړل شویو بالاستیکي توغندیو د خنثی کولو لپاره سعودي د امریکا نه مصنوعي قمر په کرایه نیولی دی، چې میاشتینۍ کرایه یې ۴۵۰ ملیونه ډالر کېږي.

سعودي تر اوسه د حوثیانو پرضد ۹۰ زره جنګي پروازونه کړیدي چې پرې ۸ ملیارده ډالر مصرف شویدي.

پدې جنګ کې تر تولو زیاتې پیسې د حوثیانو له لوري د سعودي پر ښارونو د توغول شویو بالاستیکي توغندیو پر خنثی کولو مصرفېږي، څکه چې د هر توغندي د خنثی کولو لپاره ۲ پتریاټ توغندي توغول کېږي او د هر پتریاټ توغندي قیمت ۳ ملیونه ډالر دي .

د ۲۰۱۵ م کال د مارچ میاشتې نه تر دې دمه حوثیانو پر سعودي نېږدې ۱۵۰ بالاستیکي توغندي توغولي دي.

د پیتریاټ توغندیو پرته هم سعودي عربستان د روسیې نه S ۴۰۰ سستم او د امریکا نه تاډ سستم اخیستی، چې په ساتنې او پالنې یې هر کال تر ۱۰۰ ملیونه ډالر مصرفېږي.

سعودي عربستان لګیا دی، د یو بل پسې لویدیځو هېوادونو سره امنیتي تړونونه هم لاسلیک کوي او سعودي اوس د نړۍ څلورم هغه ستر هېواد ګرځېدلی دی، چې د خپلې دفاع لپاره ترټولو زیاته بودیجه ځانګړې کوي.

نو ایران ته د مخې ورکولو او په عربانو یې د وېرې خپرولو له لارې چې امریکا دا دومره پیسې ترلاسه کوي؛ ولې به د ایران د نفوذ مخه نیسي...

د ایران د باندنیو چارو وزیر؛ د ایران اتومي انرجۍ ادارې، د ایران استخباراتو چې د محسن فخري زاده قتل د اسرائیلو کار وبللو او امریکا یې ورسره ښکېل شریکه وګڼله نو پوښتنه دا ده، چې ایران به لکه چې وایي د غچ اخستلو په موخه د اسرائیلو یا امریکا پرضد کوم د یادولو وړ اقدام وکړي؟

اصل خبره دا ده! چې ایران که هر څومره ستر اتومي ځواک شي او جنګي وسایل یې که هر څومره پرمختللي شي، اسرائیلو او امریکا یا نورو لویدیځو ځواکمنو هیوادونو ته یې خطرونه متوجې کېدل له حقیقته لرې او له مبالغې ډکه خبره ده. حقیقت دا دی؛ چې د ایران ټکنالوژي او وسایل د امریکا عشر عشیر ته هم نشي رسېدای؛ امریکا خو امریکا ده، د امریکا د نورو غربي اتحادیانو توغندیي ټکنالوژي هم ډېره پرمختللې ده او اتومي پروګرامونو یې ډېر اوږد واټن وهلی دی، پداسې حال کې چې د ایران دا هر څه نوي دي او د لویو اتومي طاقتونوسره یې داتومي ځواک برابرېدلو پر وړاندې لا ډېر اوږد واټن پرمخ دی.

د فخري زاده وژل خو اسرائیلو یا امریکا ندي منلي او نه هم پدې قتل کې د یادو دواړو هیوادونو د لاس درلودلو په اړه ایران نړۍ ته قوي شواهد وړاندې کړيدي.

جنرال سلیماني د فخري زاده په پرتله ډېر لوی سړی و، د ایران په نظامي ځلکو کې له ده بل مهم سړی نه و. په قتل یې ټول ایران ولړزېد او ټول ایراني مشران پرې وژړېدل او مهمه دا چې امریکا پرې د ترسره شوي برید مسئولیت هم ومانه؛ ایران د انتقام اخستلو ډېرې غټې درګې وکړې، تر اوسه یې څه وکړل، کوم انتقام یې واخستلو؟

نړۍ شاهده او پدې ډېره ښه پوه ده، چې ایران له امریکا هیڅ انتقام نه اخیستلی شي او نه یې د اخیستلو جرأت کولای شي.

هو! امریکا به هڅه وکړي چې پر عربي نړۍ د ایران د حملو خوف او وېره لا زیاته کړي، ترڅو په خلیج کې خپل فوځي حضور نور هم پیاوړی کړي، لکه چې پر ارامکو د بریدونو نه پس امریکا همداسې اقدام وکړ.

د امریکا دفاع وزارت سعودي عربستان ته د نویو ۳ زره فوځیانو لېږدول اعلان کړل، هغه د سعودي عربستان د تېلو په تاسیساتو شوي ستر بریدونه ددې اقدام لپاره د جوازیه توګه وړاندې کړل او ویې ویل؛ چې د سعودي عربستان نه د دفاع په موخه یې دا ګام پورته کړ.

دفاع وزارت وویل: چې دا تازه دمې ۳ زره فوځیان به د مرکزي قوماندې په سیمه کې مېشت کېږي؛ ددوئ سره به ګڼ شمېر ایف ۲۲ دوله هغه طیارې هم وي چې رادار یې نشي-معلومولی، دوئ به د سمندري لارو ساتنې کوي او د سعودي عربستان په فوځي اډو کې به د توغندیو ضد پیټریاټ نظام نصب کړي.

دا سمه ده چې ایران د خلیج او ټول منځني ختیځ کې یو هیواد هم په نظامي ډګر کې د ځان سیال نه بولي نو په خپل زور ډېر مغرور دی؛ یواځې د خپلو اهدافو حصول ضروري ګڼي او د سیمې د هیوادونو د خوشالۍ او خفګان څه پروا نه ساتي؛ متقابل احترام ببخي ته ښکاره کوي او نه ددې هیوادونو سره د ښو روابطو او د اعتماد د فضا رامنځته کولو لپاره څه خاص هڅې کوي، چې دا د ایران لپاره د تاوان نه ډکه پالیسي ده، که ایران دا پالیسي تغیر او د سیمې د هیوادونو په اړه یې خپل دریځ کې بدلون راوستلو، نو دا به د ایران او عربي هیوادونو لپاره ډېره ګټوره وي، ګینې ایران او د سیمې نور اسلامي هیوادونه به ستر مادي او معنوي تاوانونه زغمي او په ترڅ کې به یې د امریکا او نورو شیطاني قوتونو شوم پلانونه تطبیق او موخې پوره کېږي.

د اسلامي امارت قيام؛ شرعي فريضه ده!

فضل منان سعدي

د يو سوچه اسلامي امارت قيام په اجتماعي توګه د مسلمانانو شرعي فريضه او منصبي مسؤليت دی، حتی چې دار الکفر کې اوسيدونکو مسلمانانو باندې هم فقهاء کرامو واجبه کړې چې د خپل منځي قضاياؤ د حل او فصل لپاره د وخت له حاکم څخه د يو مسمان والي غوښتنه وکړي.

نبي کريم صلی الله عليه وسلم فرمايي:

(ان الله ليزع بالسلطان ما لا يزع بالقرآن. الحديث)

يعني الله تعالی د حاکم په لاس د هغو مفاسدو لاره تړي؛ چې د قرآن په وسيله يې نه تړي، الله تعالی خپل خواږه نبي عليه السلام ته دعا ورزده کوي چې يا ما ته خپله واک راکړه يا مې د يو بل حکومت په مټ خواکمن کړه چې ستا پر ځمکه ستا د عدل قانون نافذ کړم، د بديو او فحشاوو مخه ډب کړم، نيکي او ښېګڼې عامې کړم، د ظالم سرکوبي وکړم، د مظلوم دفاع وکړم او حقوق يې خوندي وساتم.

د واک او قدرت دعا ځکه غواړي، چې دا هرڅه د واک او قدرت په وخت کې ممکن دي، په کوم ډول چې اسلام په نړۍ کې اصلاح راوړل غواړي د هغه لپاره يوازې وعظ ؤ تذکير کفايت نه کوي، بلکې سياسي قوت ته هم کلکه اړتيا ده.

دين او حاکميت داسې سره تړلي دي چې د هر يوه په نه شتون کې بل نيمګړی پاتېږي، سياست که له دين څخه جلا شي؛ چنګيزيت ترې جوړيږي علامه اقبال څه ښه وايي:

'جلال پادشاہی ہو کہ جمہوری تماشا ہو

جدا ہو دیں سیاست سے تو رہ جاتی ہے چنگیزی'

او همدارنګه د دين ساتنه که د سياست له لارې ونشي؛ نو د حکمرانۍ او غلبې پر ځای به محکوم او مغلوب پاته شي، نيم به عملي وي څو نيم نور احکام به يې د مغلوبيت او ويرې له کبله معطل پاته وي.

په اسلامي شريعت کې د سياسي نظام د ارزښت اندازه له دې کولی شو، چې د شريعت د ډېرو احکامو پلي کول د يو اسلامي حکومت پر شتون موقوف دي؛ نه يوازې په حدودو، تعزيراتو، قضاء او احتساب غوندې مهمو امورو کې، بلکې ځينې اجتماعي عبادات هم د اسلامي حکومت پر شتون موقوف دي. د بېلګې په توګه د جمعې او اخترونو لمونځ د سلطان پر اجازت مشروط دی، د روژې اختر او حج د مياشتې اعلان به سلطان يا هم د هغه نماينده کوي، د زکات اخيستل هم د اسلامي حکومت حق دی، حج به د سلطان يا هم د هغه د نايب په امارت کې ادا کېږي، د جنازې د لمانځه لومړنی مستحق سلطان دی او داسې نور..

اسلامي حکومت د څه لپاره؟

الذين ان مكنهم في الارض اقاموا الصلاة و آتوا الزكاة و امرو بالمعروف و نهوا عن المنكر. (الآية)

ژباړه: "مسلمانان هغه دي کله چې موږ دوی ته پر ځمکه واک ورکړو، دوی به لمونځونه قايموي، زکات به ادا کوي، خلک به پر نيکيو ګماري، له بديو څخه به يې منع کوي"

يعني د حکومت هدف يوازې د سرحدونو حفاظت او د هيواد مادي او اقتصادي پرمختګ نه دی، بلکې د يو اسلامي حاکميت لومړنۍ فريضه دا جوړيږي چې د لمانځه او زکات نظام برابر کړي، هغه کړنې چې الله او رسول يې خوښوي عملي کولو ته يې چاپېريال مساعد کړي او د هغو بديو لاره وتړي چې الله جل جلاله او د هغه رسول صلی الله عليه وسلم ناخوښه بللي وي.

پاتې

مولوي شمس الحق صديقي

د جارح خنجر او زما قلم
ځو ارزښتمن پيغامونه!!

دجـارح خنجـر او زمـا قلـم پـه نـوم دشهامت مجلې دمسؤل سياسي ليکوال محترم ابو طهير مولوي شمس الـدين منصور کتـاب چاپ شو.

يـاد کتـاب چـې دصـليبي اشـغال پـه وړاندې، د جهادي، سياسي او فکري مقالو ټولګـه ده، لـه ځـان سره بيلا بيـل ارزښتمن پيغامونه لري.

پـه اول سر کـې دغـربي مفکـوري لرونکـو، ملحـدانو، سـيکولرانو او صـليبي مفکوري لرونکو ته واضح پيغام دی چې تاسو که هر څومره د خپل خونخوار خنجر په څوکه دساده مسلمانانو فکرونه زخمي کړئ، زهنونه يـې مشـوش کـړئ، زمـوږ دمکـري سـنګر ليکوالان به دهغوی زخمونه ملهم کوي.

داتشويشونه به رفع کـړي، ستاسو شوم پلانونه او داسلام په وړاندې زهرجنه مفکوره به رسوا کړي، دلته فکري سنګر هـم دنظامي سنګر په شان ځپاند او محځاند روان دی.

ستاسو د پټو شومو پلانونو او اهدافو پـه وړاندې دقلموالو ځوانانو مبارزه ګرندی روانه ده تاسو هيڅ کله په نه توجيه کيدونکو دلايلو سره زموږ ځوان نسل داسلام په مبارک دين نـه شئ شکمن کولی.

تاسو به ستړي شئ نا اميده به شئ کم به شئ ورک به شئ داسلام په وړاندې نيولي تيغ خنجرونه بـه مـو مـات شي خـو زمـوږ قلمـوال ځوانان به نور هم تاند شي ويښ او ګرندي بـه شي ډيـر بـه شي او دقلمونـو څـوکې بـه يـې ستاسو خنجرونه سوري کړي.

اوپه دوهم پړاو کې مسلمانو ځوانانو تـه دجارح خنجر او زما قلم پيغام دا دی چې د دښمن په وړاندې فکري سنګر بايـد مظبوط وسـاتي کلـک ودريـږئ د دښـمن دسيسـې شنډې کـړئ د قلمونـو څخـه تـوري جـوړې کړئ تر څـو ورباندې د دښمن شوم پلانونه رسواکړئ او دمسلمانانو د هغو هيلو تـرجماني وکړئ چې دځوان کهول څخه يې لري.

په دريم پړاو کې دسنګر مجاهدينو ته دجارح خنجر او زما قلم دا پيغام لري چې اې دسنګر ستړيه مجاهده ته مه مايوسه کيږه ستا په سيځلي مبارزه چې چا دخنجر ګـزار کـړی تاته چې چا ترهګر ويلي ته يې په بد نـوم يـاد کړی يې پـه وړانـدې يې زما قلـم لکـه ستا دټوپک خنجر تيغ دريدلی جواب يې ورکړی او دکفري نړی فکري مزدورانو ته يې دا ورپـه ګوته کړي چې تاسو هيڅکله زموږ د اتلانو مشروع مبارزه نه شئ تنګولی.

اې سـتړيه مجاهـده زمـوږ دقلمونـو څوکې به ستاسو څخه داسې دفاع کـوي لکـه ستاسو دخنجرو څوکې چې داسلام دمقدس دين څخه دفاع کوي.

په څلورم پړاو کې دجارح خنجر او زما قلم داسلامي نـړی حکمرانـانو تـه دا ور پـه ګوته کوي چې اې غلامو حکمرانانو تاسو که عـزت غـواړی اسـلام تـه منقـاد شـئ دکـافرو دغلامۍ په ځای د الله تعالی اوامـرو تـه غـاړه کيږدئ تر څو کامياب شئ

دجارح خنجر او زما قلم د اسلامي نړی په حـال د يـوه زوريـدلي او دردمنـد مسـلمان دزړه آه دی پـه دې کتـاب کـې يـې دخپـل مسلمان ملت څخه دخپل تاند قلم پـه زريعـه کلکه دفاع کړې او دجارح دخونخوار خنجر خوله يې ور پخه کړې ده.

دجارح خنجر او زما قلم تـه چې لـه هرې زاويې وکتل شي نو په ټول پوره ده

دجارح خنجر او زما قلم يـوازې دا نـه چې دفاعي بڼه لـري بلکـه د د دښـمن دهغـو شومو دسيسو افشاء کونکی قلم دی چې زموږ ډيری مسلمان سياستوال ترې ناخبره دي

دجارح خنجر او زما قلم دمسلمانانو دزوال نښې هم په ګوته کړې دي.

دجارح خنجر او زما قلم لـه افغانسـتان څخه واخله د فلسطين، برما، کشمير، سوريې، صوماليه، قفقاز، عراقاو نورو عربي اوغيرعربي هيوادونو ځوانانو لپاره يو ويښونکی اذان دی.

زه يـې مطالعـه د پوهنتـون دمحصـل دمدرسې دطالب دسنګر دمجاهـد دمسلمان سياستوال او دعام مسلمان دپاره لازمه بولم تر څو دامت دټپي، ټپي وجود له حالته خبر شي او دا هم درک کړي چې داسلام د دښمنانو خونخوارو خنجرونو څنګـه دسـاده مسلمانانو ذهنونه زخمي کړيدي او دمسلمانو ليکوالانـو له خوا څنګه درمل او پټی شوي دي؟

دجارح خنجر او زما قلم کتـاب ستايل او څه ورباندې ليکل زموږ دوس څبره نـه ده او نه يې ستايلې شو.

بـس دا دعـا کـوم چې اللـه تعـالی دې دکتاب ليکوال ته بې شميره اجرونه ورکـړي او الله جل جلاله دې ورڅخه قبول کړي.

يقينا د امت په ټپي بدن د درملو يـوه پټـی ده، دقلمي جهاد مبارزې او اثر اهميت ته پـه کتـو دهيواد لوی او مفکر شاعرويلي:

دجارح خنجر دې بله خوله پيدا کړي
دقلم نوکې ټبرې ته نه رسيږي..

جهاد عشقی، بهانه‌ای دیگری برای شکنجه‌ی مسلمانان هند

ابوزبیر حبیب زاده

اگر چه حالت مسلمانان در تاریخ ۷۴ ساله‌ی هند کنونی هیچگاه قابل رشک نبوده، اما دوره‌ی ۶ ساله‌ی نارندرا مودی به‌جز درد و رنج، هیچ روز خوبی برای جمعیت و اقلیت دو صد ملیونی مسلمانان هند نداشته است. اگر فکر می‌کنید مشکلات ملت مسلمان هند به منطقه‌ی جامو و کشمیر خلاصه می‌شود اشتباه کرده‌اید. واقعیت اینست که دولت هندوگرای حزب بی‌جی‌پی به رهبری مودی جز آزار و شکنجه‌ی مسلمانان، دیگر کارنامه‌ای برای کسب رضایت هندوهای افراطی ندارد. به وضوح دیده می‌شود که دولت و حزب حاکم در هند در تلاش بهانه‌های ساختگی برای شکنجه وکوبیدن مسلمانان هستند.

مسلمانان هند درین اواخر به جهاد عشقی یا جهاد رومئو (love jihad) متهم شده‌اند، گویا پسران مسلمان با جذب دختران هندوها به بهانه‌ی ازدواج، آن‌ها را به تغییر مذهب وادار می‌سازند. در حقیقت، این بهانه‌ای دیگری برای شکنجه‌ی مسلمانان هند است.

اگرچه این اتهام در سال ۲۰۰۹ از سوی مقامات هند در ایالت‌های کرالا و کرناتکا به جدیت بررسی شد، ولی هیچ‌گونه شواهدی از فعالیت‌های برنامه‌ریزی شده از جهاد عشقی به دست نیامد. در حالی‌که ادعا می‌شد تنها درکرناتکا ۳۰۰۰۰ دختر بر اثر جهاد عشقی به اسلام گرویده‌اند.

اما این اتهام روزبه‌روز داغ‌تر شد. یوگی آدیتینات، نخست وزیر ایالت اوتارپرادش به‌تاریخ ۳۱ اکتوبر ضمن تهدید به مرگ کسانی‌که با افتخار خواهران و دختران ما بازی می‌کنند، اعلان کرد که قانونی را برای مهارکردن جهاد عشقی تصویب می‌کند. سپس کابینه دولت اوتارپرادش قانون ممنوعیت تبدیلی غیر قانونی مذهب و یا قانون ممنوعیت ازدواجِ بین المذاهب را به‌تاریخ ۲۴ نومبر تصویب کرد، که متخلفین را به حد اکثر ۱۰ سال حبس محکوم می‌کند. به اساس گزارش‌ها، دست‌کم در سه ایالت دیگر هند نیز، که حزب بی‌جی‌پی دران حاکم است طرح اینگونه قانون روی دست گرفته شده‌است.

یوگی آدیتینات ۴۸ ساله، از سال ۲۰۱۷ به اینسو نخست وزیر اوتارپرادش، بزرگ‌ترین ایالت هند است و پیش‌بینی می‌شود که در آینده از نامزدان مطرح نخست وزیری کشور باشد. اما در حالی‌که مسلمانان با داشتن جمعیت حد اقل ۴۵ ملیون نفری، ۲۰ در صد جمعیت اوتارپرادش را تشکل می‌دهند، تمام سیاست آدیتینات بر محور اسلام و مسلمان‌ستیزی می‌چرخد.

آدیتینات که به بدگویی مسلمانان شهرت دارد، در جوانی ملیشه‌ای را بنیان‌گذاری کرده‌است که به گفته‌ی او از تحرکات مخالف هند و هندوها (به‌زور) جلوگیری می‌کند. او در شهادت مسجد بابری هم نقش داشته و حامی سرسخت تعمیر معبد رام به‌جای مسجد شهید بابری است.

یوگی آدیتینات در یک سخنرانی انتخاباتی‌اش می‌گوید ما اگر نام‌های فیض‌آباد و اِله‌آباد را به ایودیا و پریاگ‌راج تغییر داده می‌توانیم، پس نام حیدرآباد را چرا به باگیا نگر تبدیل نمی‌توانیم؟

او در یک مصاحبه با بی‌بی‌سی در اثنای کمپاین در انتخابات ایالتی دهلی در فبروری ۲۰۲۰، می‌گوید: مسلمانانی‌که پس از تقسیم هند به پاکستان نرفته‌اند، هیچ احسانی بر هند نکرده‌اند، یعنی آن‌ها هم باید می‌رفتند. این موقف نخست وزیر پر جمعیت‌ترین ایالت کشوریست که می‌گوید قانون اساسی آن سیکولار است. بلی، سیکولاری که گفته می‌شود تنوع مذهبی و نژادی را رواج می‌دهد.

هرگاه مسلمانان در شاهین‌باغ، دهلی علیه اصلاحیه‌ی قانون شهروندی ۲۰۱۹ به اعتراضات دوامدار پرداختند، این یوگی آدیتینات و امت‌شاه، رهبر حزب بی‌جی‌پی بود که گفتند اگر بی‌جی‌پی در دهلی به قدرت برسد اعتراض‌کنندگان را سرکوب می‌کنند و اجازه نمی‌دهند که به اعتراضات خود دوام بدهند. قابل یادآوری‌ست که اصلاحیه قانون هند، که به تاریخ ۱۱ دسمبر ۲۰۱۹ از پارلمان و سنای آن کشور تصویب شد و ۱۲ دسمبر با امضای رئیس جمهور هند رام نات کوویند جزو قانون کشور هند گردید، در حقیقت تعدیل در قانون شهروندی هند (مصوب ۱۹۵۵) است. به تعبیر آسان‌تر؛ دولت مودی شرایط شهروندی هند را تغییر داد، که بر اساس آن پناهنده‌گان شش اقلیت‌های مذهبی (هندوها، سیک‌ها، بودایی‌ها، جین‌ها، پارسی‌ها و مسیحیان) به استثنای مسلمانان ازکشورهای پاکستان، افغانستان و بنگلادیش می‌توانند به‌جای ۱۱ سال در ظرف ۵ سال تابعیت هند را به‌دست بیاورند.

یوگی آدیتینات در بودجه مالی سال ۲۰۱۷ سهم علیحده‌ای برای ترویج مراکز و شهرهای مذهبی و فرهنگی ایالت اوتارپرادش اختصاص داد. اما عجب اینست که تاج محل، که در غرب اوتارپرادش موقعیت دارد و از عجایب هفتگانه جدید دنیا و میراث جهانی یونسکو به شمار می‌رود، شامل آن مراکز نبود. زیرا به باور آدیتینات؛ تاج‌محل چون به‌دستور شاه‌جهان ساخته شده، از فرهنگ هندوستان نمایندگی نمی‌تواند. این از آثار مهاجمان یعنی مسلمانان است. در حالی‌که بیش از ۲۰ ملیارد روپیه برای تعمیر و ترمیم مراکز فرهنگی هندوها تصویب شده‌بود.

این مهم نیست که قانون ممنوعیت تبدیلی غیر قانونی مذهب، هویت سیکولاری کشور هند را چه‌قدر

زیان‌مند می‌سازد، چون اگر تشخص سیکولاری هند در ۶ سال گذشته از سیاست‌های فاشیستی مودی، یوگی و بی‌جی‌پی زیان ندیده، پس ازین هم زیان نمی‌بیند. شاید سیکولاران جهان به‌خصوص فرانسه هم از این سیاست اسلام‌ستیزانه‌ی ایشان لذت می‌برند. از همین‌ست که نیازی به واکنشی نمی‌بینند. در حالی‌که جزوی‌ترین عمل خلاف اقلیت‌ها در کشورهای اسلامی را با ذره‌بین می‌بینند و به نقد و بررسی می‌گیرند.

مهم اینست که موج جدیدی از شکنجه و اذیت مسلمان‌ها به بهانه‌ی این قانون مغرضانه آغاز شده‌است. پولیس اوتارپرادش نه تنها دختران نو مسلمان و شوهرهای شان را از هم جدا و روانه‌ی زندان می‌کنند، بلکه خانواده‌های شوهران مسلمان را نیز مورد فشارهای مختلف قرار می‌دهند، حتی آن‌ها از منطقه فرار می‌کنند.

مقامات اوتارپرادش چنان جلوه می‌دهندگویا دختران هندوگریزانده و یا هم ذهنا اغوا می‌شوند و پس از ازدواج، به قبول کردن اسلام وادار می‌شوند. اما در بسیاری موارد با اینکه دختران اعتراف می‌کنندکه به رضایت خود ازدواج کرده‌اند، شوهران شان گرفتار شده‌اند.

بی‌بی‌سی اردو در یک گزارش خود می‌گویدکه پولیس اوتارپرادش یک دختر ۲۲ ساله بنام پنکی را به اساس قانون تبدیلی مذهب برای ازدواج، از شوهرش جدا ساخته و به یک مرکز مخصوص زنان روان کرد. وی نخستین زنی است که بر مبنای قانون جلوگیری از ازدواج بین المذاهب از شوهرش جدا شده است. این زن اعتراف می‌کندکه به رضایت خود ازدواج کرده و به اسلام گرویده‌است. او ادعا داردکه در مرکز زنان شکنجه شده و در نتیجه‌ی یک پچکاری حمل او ضایع شده‌است. راشد، شوهر پنکی و برادر او سلیم از سوی پولیس مرادآبادگرفتار شده‌اند.

اما این عجب برخورد دوگانه است که مقامات اوتارپرادش، ازدواج دختران هندو با پسران مسلمان را بخشی از جهاد جهانی عشقی می‌دانندکه قربانیان آن دختران هندو هستند، اما بالمقابل ازدواج دختر مسلمان با پسر هندو را محض رابطه عاشقانه می‌دانند.

شکی نیست که زمام کشور سیکولار هند به دست دولت کاملا مذهبی قرارگرفته‌است. البته؛ نه اسلامی، بلکه هندوگرا. بنابراین مایه‌ی هیچ‌گونه نگرانی جامعه جهانی سیکولاران نیست. بلی، ارزش‌های سیکولاریسم تنها از اسلام، مسلمان‌ها و دولت اسلامی در خطر است و بس.

د سوداګرۍ او اقتصادي ودې په اړه

د اسلامي حکومت واکونه اومسؤلیتونه

م ش منصور
په تېر پسې

داسلام داقتصادي نظام راتلونکی!

د اسلامي معیشت و تجارت د راتلونکو غوښتنو او اړتیاو پوره کولو په لړ کې د معاصرو جیدو علماوو په نظر د یوې نړیوالې فقهي ضرورت دی، څو د هغې په رڼا کې په نړیواله سطحه د مسلمانو سوداګرو په وړاندې پراته چیلنجونه حل شي او هم په دې برخه کې د واقع کیدونکو ستونزو حلولو لپاره د شرعي لاربوونو سره سم حل لارې لټول اسانه شي.

همدا راز د اسلامي معیشت و تجارت د ودې په موخه د ادارو، بانګوالو او کارکوونکو لپاره تربیوي او توجیهي پروګرامونه جوړول ضروري دي او په خاصه توګه ځوانو علماوو ته د بانکوالۍ سیستم پېژندلو لپاره دځانګړو کورسونو کول اړین دي.

او هم هغه علماءِ کرام چې په فقه کې ژور بصیرت لري، یعني فقه کې تخصص لري، هغوی ته ضروري ده چې د اسلامي بانکوالۍ سیستم پیژندلو لپاره د بانکوالۍ کورسونه وکړي، څو د نویو اداري میتودونو او سیستمونو سره اشنا شي.

تر کومه ځایه چې د تربیوي پروګرامونو موضوع لري، وړاندې یوازې د علماوو، بانکوالو او اقتصاد پوهانو لپاره پوهېدل ضرور ندي، بلکې په اړه یې د ټولنې د ټولو وګړو لپاره ترغیبي پروګرامونه او ورکشافونه جوړول ضرور دي، ځکه د مسلمان صارف (خریدار) رویه به خامخا د نا مسلمان صارف د هغې نه جلا وي، نو د دې لپاره تربیت ته اړتیا ده او دا هم ښکاره ده، چې نن سبا د اقتصاد ډېره سلنه تر صارفینو راڅرخي، زیاتره اقتصادي او مالي پالیسي د صارفینو (خریدارانو) اړتیاوو او د هغوی غوښتنوته په کتو رامنځته کېږي. اوس که د مسلمان خریدار یا صارف رویه د نامسلمان خریدار د هغې سره توپیر ونلري، د اسلامي اقتصاد یا معیشت بریا ناشوني ده، د اسلامي معشیت او د اسلام د مالي نظام بریا د مسلمانو مصرف کوونکو او پیریدونکو تر کړو وړو پورې تړلې ده، مسلمان صارف هغه دی، چې حرام توکي یا څیزونه به نه پیري، مسلمان صارف یا خریدار هغه دی چې د اسراف او تبزیر مرتکب نشي، مسلمان صارف هغه دی چې د فحشاوو، لوڅتوبونو او نارواو وسایل او اسباب ونه پیري، مسلمان صارف هغه دی چې د ژوندانه اړتیاوې به یې نسبتاً محدود وي او مسلمان صارف به چا سره دوکه نکوي. دا هغه څو مثالونه دي چې په کتو ورته موږ اندازه لګولی شو ،چې د مسلمان صارف یاخریدار رویه به د نامسلمانو خریدارو او صارفینو سره څنګه توپیر لري؟

د اسلامي معشیت یو اهم باب «کفاف» دی، د کفاف یو مروج صورت میاشتیني معاشونه دي. چې حکومتونه او اداري یې د کارونو او خدمتونو په بدل کې خپلو مامورینو او کاریګرانو ته ورکوي، په دې صورت کې هم ضروري ده

چې حکومت یا اداري به د هغوی ارتیاوو په پام معاشونه ورکوي لیکن د کفاف په مفهوم کې عموم دی، په دې معنی چې «د اسلامي هیواد هر وګړي لپاره د کفاف په سطحه د ژواندانه ضروري وسایل برابرول د اسلامي حکومت مسؤلیت دی». فقهاوو «کفاف» اصطلاح د قرآن پاک د ځینو ایاتونو او نبوي احادیثو څخه اخذ کړې ده، چې له مخې یې اسلامي حکومت مسؤلیت لري؛ چې عامو خلکو سره به د ژوندانه کم نه کم لومړنیو ارتیاوو په پوره کولو کې مرسته او کومک کوي، یعنې که خلک د سر پټولو لپاره څه ونلري اسلامي حکومت به یې ور ته برابروي، که خلکو د تن پټولو لپاره کالي نلرل، د وخت حکومت مسؤل دی چې هغوی ته د تن پټو کالي ورکړي، که خلکو د ضرورت په اندازه د خېټې مړولو لپاره ډوډۍ نه درلوده، حکومت یې ورته د برابرولو مسؤلیت لري، دېته ورته څو نور لومړني ضرورتونه دي چې محتاجو رعایاو ته د هغو برابرول د حکومت وجیبه ده، چې موږ ورباندې ځای په ځای په نورو لیکنو کې بحث کړی دی.

هو! د کفاف تعریف یا تفسیر په مختلفو دورو کې مختلف هم راغلی دی او شریعت د کفاف لپاره کوم خاص تعریف ندی کړی، چې ترې دا... مراد دی؛ علماء لیکي: کفاف نه مراد په هره زمانه او هره تولنه کې معاشي حالت چې په کومه سطحه قرار ولري، د هم هغه سطحې سره سم کم نه کم معاشي ضروریات پوره کول کفاف ګڼل کېږي. دا چې کم نه کم معاشي ضروریات څه دي؟ د دې تعین به د هرې تولنې، هر هیواد او هرې معاشرې اقتصادي امکاناتو او ورتیاوو ته په کتو سره کېږي. هر هیواد او تولنه به خپله «کم نه کم مقدار» په ګوته کوي. اوس هغه ارتیاوې به له کومه پوره کولی شي؟ د وخت حکومت به یې د بیت المال نه ور کوي؛ څکه بیت المال یواځې د حکومت د لګښتونو پوره کولو لپاره ندی ځانګړی، بلکې دعامو مسلمانانو حوائج به هم ترې پوره کوي.

عظیم الشان قرآن په دې اړه یو عمومي اصل بیان کړی دی، د هغه نه موږ استفاده کولی شو: «عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ »

په شتمن باندې د هغه د صلاحیت و استطاعت سره سم، په نیستمن باندې د هغه د صلاحیت او استطاعت په اعتبار، د معروف په طریقه لګښت لازم دی.

ددې مبارک ایت نه دا اصول راوځي چې دغه ډول مسؤلیتونه په قطعیت سره طی کیدای نشي، اضافي دي، د هر دور په لحاظ مختلف کیدای شي. او دا قناعت بښونکي رویه ده، چې هر سړی دې په شخصي ژوند کې پخپله د قناعت اصول خپل کړي، د حکومت مسؤلیت دا ندی چې په زبردستۍ سره خلک قانع کړي، دا کار د واعظینو او مبلغینو دی چې هغوی په خلکو کې د قناعت رویې تلقین وکړي، د حکومت مسؤلیت دا دی چې هغه د خپلې زماني اقتصادي معیارونو، شرایطو او ضرورتونو ته په کتو سره د کفاف لپاره مقدار او سطح تعین کړي او بیا هغه د خپلو عوایدو او وسایلو نه پوره کول یقیني وګرځوي.

د اسراف مخنیوی:

دیني علماءِ کرام هم مسؤلیت لري، چې د عامو خلکو تربیت وکړي او د اسراف یې منع کړي، اسراف یواځې د زیاتي سرمایې لګولو نوم ندی، ځینې خلک زیاتې پانګې لګولو ته اسراف وایي، لیکن وخت عبث تیرول او ضایع کول هم اسراف دی او هغه څیزونه جمع کول چې ضرور نه وي هم اسراف بلل کیږي. غرض دا چې اسراف د یو فرد، یوې کورنۍ، یوې ټولنې او یو ولس لپاره بدې پایلې لري، هر داسې کاروبار یا یوه شعبه یا څانګه پرانیستل او په هغه پانګونه کول چې اقتصادي، کلتوري، تهذیبي، تعلیمي او اخلاقي لاسته راوړنه ونلري، د اسراف په زمره کې راځي او اسراف نه د ځان ساتلو لپاره چاروکو او عامو خلکو ته تلقین کول د علماوو مسؤلیت دی، چې هغوی به خواص او عوام دواړه له اسراف کولو منع کوي او پر هغوی سربیره د هر هوښیار او عقلمند انسان مسؤلیت هم دی چې هغه د اسراف په مخنیوي کې کردار اداء کړي.

نن سبا په مروجو نظامونو او حکومتونو کې اسراف پریمانه شتون لري، وسایل بې ځایه اوبې دریغه لګول عامه دي، که هره ټولنه یا ډله او یا حکومت د وسایلو د بېځایه لګولو نه خپل ځان، خپله کورنۍ، خپله ټولنه او خپل هیواد وژغوري، نو ژر به یې مثبتې پایلې ښکاره شي، حکومتونه به د خپلو هغو ډیرو خلکو د ارتیاوو پوره کولو جوګه شي، کوم چې محروم دي او دا کار هم صارفینو تر رویو اړه لري، عظیم الشان قرآن په یو مختصر ایت کې په څومره جامع انداز کې ویلي دي «مومنان هغه خلک دي چې کله مصرف کوي نو نه اسراف کوي او نه بخل، بلکې د دواړو ترمنځ د اعتدال لار غوره کوي». نو د اسراف د مخنیوي لپاره د حکومت او نظام په سطحه ګامونه پورته کول د یو حکومت د ثبات او استحکام لپاره مهم دي.

د اقتصاد نوی تدوین: د اسلامي اقتصاد په برخه کې یو بل اهم کار د هغه تدوین جدید دی، دا د دې لپاره ضروري دی، چې د ډیرو خلکو ذهن کې دا خیال ناست دی، چې په اقتصادي موضوعاتو یا ستونزو بحث کول او ورته حل لارې لټول د مغربیانو کار دی، دا کار هغوی شروع کړی دی، زموږ علماوو او ایمه و په اقتصادي مسائلو او موضوعاتو بحثونه یا څیړنې ندي کړي او نه هغوی معاشي مسائل او مشکلات دومره اهم ګڼلي، چې بحثونه یې وړاندې کړي وای، خو دغه رنګه تاثر سل په سلو کې خطا او ناسم دی، دا چې عام شوی دی، یوه وجه یې دا همده چې د اسلامي امت ایمه و زیاتره لیکنې او کتابونه په عربي کې دي، پخوانی یې اسلوب دی، هم یې د دلائلو انداز یو څه مغلق او د استدلال طرز یې نامانوس دی، په دې وجه د هغوی د اقتصادي تحقیقاتو او څیړنو څخه د نن عصر خلک خبر نلري.

د علماوو په وینا نه یواځې په اسلامي تاریخ کې بلکې د بشریت په تاریخ کې د « مالي او اقتصادي چارو» په اړه لومړی غوره کتاب امام ابو یوسف لیکلی دی، ډیرو ته د دې علم شته چې امام ابویوسف د دوهمې هجري پیړۍ تر ټولو نومیالی فقیه عالم و، د هغه« کتاب الخراج» په دې موضوع تر ټولو لومړی او قدیم کتاب دی، په کوم کې چې هغه د مالي او عامه چارو د بهبود لپاره ګڼ افکار او اصول وړاندې کړي دي، دا چې یاد کتاب د عباسي خلیفه «هارون الرشید» په نوم د یو یادابنت په بڼه ترتیب کړی دی، نو په هره برخه کې چې کومه خطا ورته په نظر ورتله، هغه یې ښکاره کړې ده، خلیفه یې په اړه متوجه کړی دی او د اصلاحولو تاکید یې کړی دی، او هارون الرشید ته یې دا مشوره هم ورکړې ده چې د مالي چارو په څانګه کې چې څومره کسان او مامورین ګومارل کیږي، هغوی دې « اهلِ علم، اهلِ دین، اهل الرائیه، او باکرداره» وي. امام ابو یوسف په دې کتاب کې د خلافت د عوایدو زرایع، د حکومت مسؤلیتونه، د حکومت لګښتونه او د اسلام مالي نظام په اخلاقي اړخونو باندې په تفصیل سره رڼا اچولې ده.

او کله چې امام ابو یوسف کتاب الخراج لیکه، هم مهال ورسره څو نورو علماوو هم په مختلفو مالي موضوعاتو باندې کتابونه ولیکل، اوس چې د امام ابویوسف کتاب له عربۍ نه نورو ګڼو ژبو ته ژباړل شوی دی او نړۍ کې ډیر خلک ترې خبر دي او بیا د هغه وروسته په دریمه پیړۍ کې د «کتاب الاموال په نوم نورو علماوو هم کتابونه ولیکل چې د هغوی په سر کې د امام ابو عبید «کتاب الاموال» راځي، کوم چې اوس هم شتون لري. همدا راز د امام ابو عبید د شاګرد حمید بن زنجویه « کتاب الاموال» په درې ټوکونو موجود دی، امام حمید بن زنجویه د خپل استاد ابو عبید نه پوره استفاده کړې ده او هم یې زیاتونې کړي دي او دا دواړه کتابونه د اسلام د مالي نظام باره کې د علماوو په نظر غوره کتابونه دي، تر دې چې علامه حافظ ابن حجرعسقلاني هم د مالیاتي فقهې په باره کې د امام ابوعبید کتاب ترټولو غوره کتاب بللی دی.

په اسلام کې مالي چارې په ښه توګه تنظیمول درونه مسؤلیت او زیات اهمیت لري، په دې وجه په هر دور کې علماوو کتابونه او څیړنې کړي دي، لکه د تصوف، ادب، تاریخ او اخلاقي علم پوهانو هم کتابونه لیکلي دي، د مثال په ډول: د تصوف مشهور عالم «ابوبکر بن ابی الدنیا» چا چې په زهد او استغنا کې نوم لره، هغه هم دې موضوع سره د زیاتې علاقمندۍ په وجه د «اصلاح المال» په نوم کتاب لیکلی دی، کوم چې د مالیاتو په باره کې د شریعت له اخلاقي لاربنوونو څخه بحث کوي، نوموړی هم د امام ابوعبید ﷺ شاګرد دی او په زړه پورې دا ده چې استاد د مالي چارو په قانوني او فقهي اړخونو کتاب لیکلی دی او شاګرد یې «ابن ابي الدینا» د مالي امورو په اخلاقي اړخ کتاب لیکلی دی، یعنې استاد او شاګرد د یو بل د کار تکمیل کړی دی.

تر دې پورې چې اسلامي ادیبانو هم په دې کار کې خپله ونډه دریغ کړې نده، د تجارت، معیشت، او حکومت موضوع څرنګوالي په اړه یې بحثونه او کتابونه لیکلي دي. لکه د تجارت په موضوع د مشهور ادیب «جاحظ» کتاب باره کې دا مشهوره ده، چې هغه د تاریخي پلوه زیات اهمیت لري او ترې د تجارت کولو طریقو پېژندنه په ښه توګه کېږي، دا څومثالونه خو د متقدمینو د دورې وو، چې هغوی دې موضوع ته له علمي، فقهي،تاریخي او اخلاقي پلوه زیات اهمیت ورکړی دی او په اړه یې عمده کتابونه ترتیب کړي دي.

او هر چې د عمومي اقتصادي، معاشي او مالي افکارو تعلق دی، په اړه یې نومیالیو فقهاوو ګڼ ابواب او کتابونه ترتیب کړي دي، په خاصه توګه زموږ داحنافو معتبرامام او عالم امام سرخسي رحمه الله، مشهور شافعي عالم علامه ابوالحسن علي ماوردي، امام غزالي، علامه ابن تیمیه، ابن قیم او علامه شاطبي؛ ټولو پر دې موضوع ضخیم او ګرانقدر علمي ابواب او کتابونه بشپړ کړي دي او پر هغوی سربېره مؤرخینو کې د علامه ابن خلدون او مقریزي اقتصادي او عمراني افکار هیڅکله پټ ندي، په اخلاقي معلمانو کې د علامه جلال الدین دواني، مولانا روم او امام شاه ولي الله رح نومونه د یادولو وړ دي، چا چې په تفصیل سره مالي مسائل او احکام څېړلي دي.

د شاه ولي الله رح په اړه دا یادونه هم ضروري ده، چې د اقتصادي او مالي چارو په باره کې د هغه افکار او کتابونه خو ډیر مشهور دي، چې په عربۍ سربېره فارسي او اردو ته هم نقل شوي دي او شاه صاحب دا خصوصیت هم لري، چې هغه په اقتصادي نظریې د بحث ترڅنګ د اقتصادیاتو په اخلاقي اړخونو هم بحث کړی دی، اهمیت او ضرورت یې څېړلی دی او هم یې د خپلې زمانې په اقتصادي احوالو، معاشي ستونزو او حقایقو غور کړی دی. په باب یې ګڼ شمېر وړاندیزونه او اصول ذکر کړي دي، دا خبره شاید د ډیرو خلکو په علم کې هم وي چې شاه صیب د خپلې زمانې له واکمنو سره د دې لپاره به هم تعلقات پالل څو هغوی ته د اسلام او مسلمانانو مصالح او حقوقو لورته متوجه کړي، د اسلامي سیاسي او مالي نظام په برخوکې ورته مشورې ورکړي، صحیح رهنمائي وکړي او هم د وخت

واکمنو به ورځخه د مشورو په اخستلو کې باک نه محسوساوه، تر دې چې مغول واکمن «محمدشاه او احمدشاه» به پخپله مدرسې ته ورتلل او هلته یې د مختلفو معاملاتو او قضایاؤ په اړه ترې اسلامي رهنمائي ترلاسه کوله.

نو لنډه دا چې د اسلامي مالي نظام په برخه کې د امت علماوو او فقهاوو دوامدار کار کړی دی او د مسلمانانو صحیح رهنمائي یې کړې ده، نن موږ هم د هغو نه په استفاده کولی شو، د شته اقتصادي ستونزو او مشکلاتو حل لپاره د اسلامي شریعت په رڼا کې حل لارې پیدا کړو او د غربیانو په اقتصادي نظریاتو باندې هم اسلامي مفکرانو نیوکې کړي، کوم څېز ته چې د صارف (خریدار) عقلیت ویل کېږي. د مثال په توګه د مصرف یا لګښت اسلامي نظریه د غربیانو له نظریې سره توپیر لري او اسلامي علماء پرې نیوکې لري او هر چې د صارف رویه ده، نوې خبره نده؛ بلکې اسلامي علماؤ پرې پخوا بحثونه کړي دي، چون د هغوی په اند اصطلاحات او عنوانات مختلف دي، په وجه یې په بادئ النظر کې دا تعین مشکل کېږي، چې په دې مبحث کې هغه مسائل هم شاملیدای شي، کوم چې لوی اقتصادي مسایل دي.

او لوېدیځوالو دا خبره هېره کړې ده چې د اساس له مخې د صارف رویه اخلاقي او کلتوري مسئله ده، یومخ معاشي او اقتصادي مسئله نده، معاشي اړخ یې محدود او معمولي دی چې د اسلامي امت ایمه ؤ پرې ګټور بحثونه کړي دي، د امام غزالي په کتابونو او د نورو علماوو په کتابونو کې دا بحث موندل کېږي، که هغه ټول د نن په اصطلاحاتو کې ترتیب او ځای شي نو د اسلامي اقتصادي افکارو لړ کې به نوې نمونې بیرون راووځي.

اوس هغه اقتصادي بریا څه ده؟ په مغرب کې یې تصور جلا دی او د اسلامي شریعت له لیده یې جلا دی، دا چې د انسان «غایة الغایات» څه دی؟ ایا د هغه د وجود مقصد دا دی چې هغه د ګټلو ماشین شي یا دا چې د هغه غایة الغایات د کوم بل څېز حصول دی او مادي وسایل د هغه لپاره د محض وسیلې او ذریعې حیثیت لري. د اسلامي لاربنوونو له نظره د مال کسب في نفسه یعنې پخپل ذات کې فضیلت ندی بلکې د و سایلو د حصول ذریعه او وسیله دی او همدا وسایل د کوم بل لوړ اخلاقي، انساني او روحاني مقصد د استعمال لپاره دي، دېته ورته کیفیت د بریا او ترقی د تصوراتو دی، د دولت، ترقی او اقتصادي بریا لاندې عنوانات؛ چې کله د اسلامي لاربنوونو لاندې ځای شي نو د ټولو اصطلاحاتو به یو نوی مفهوم متعین کېږي او د هغه مفهوم په پام کې نیولو سره به په نوې بنه د اسلامي معیشت ترتیبولو سره مرسته وکړي.

خو دا ټول کارونه د یوې نوې اسلامي معاشي او اقتصادي پالیسی د تشکیل لپاره په یو وخت کې شروع کول ضروري دي، په پای کې د الله تعالی نه دعا کوو چې په دې لړ کې موږ ته کما حقه د خپلو مسؤلیتونو د اداء کولو توفیق راکړي څو د یو جامع اسلامي اقتصاد په تشکیل او تکمیل کې بریا ترلاسه کړو.

د شهامت دارالافتاء

کور او نمره کې زکات

پوښتنه: موږ د ژمي لپاره په جلال آباد کې خپل کور لرو او دوبې کې کابل ته ځو؛ ۱۷ کاله مخکې مو په کابل کې د خپلې هستوګنې لپاره په ۱۵۰ لکه روپیو یو کور واخست چې هر دوبی ورځو، پکې کابو ۵ میاشتې تېروو؛ د کور څنګ ته مو یو بل کور خرڅېدلو، هغه مو هم پدې نیت واخست، چې که کور راباندې تنګ شو، یو ورور به ور ووځو یا به پکې مهمانخانه جوړه کړو؛ خو سمدستي مو ورته اړتیا نشته، نو په کرایه مو ورکړیدی؛ د کوڅې سرته یوه نمره څمکه په ښه نرخ خرڅېدله؛ کال وړاندې مو پدې نیت واخستله چې که ښه خریدار پیدا شو، پرې به یې خرڅه کړو ګټه به راته وکړي.

نو پوښتنه دا ده، چې زموږ په یادو ۳ ځایونو کې په تولو، که په یو یا دوه وو باندې زکات فرض دی؟ که په یو هم ندی فرض؟

الجواب باسم ملهم الصواب

ستاسې دوه هغه کورونه چې د تجارت نه بلکې د هستوګنې په اراده مو اخستي پکې زکات نشته. زکات یواځې په هغه نمره کې دی چې د تجارت په نیت مو اخستې ده. کله چې ستاسې د نغدو او د تجارت د مالونو د زکات ورکولو وخت راغلو نو ددې نمرې د اخستلو نه بلکې د خرڅلاو قیمت به معلوم او په هماغه حساب به یې زکات ورباسئ!

لما فی الدر المختار والاصل ان ما عدا الحجرین والسوائم انما یزکی بنیة التجارة ... و شرط مقارنتها لعقد التجارة .... ولو نوی التجارة بعد العقد او اشتری شیئا للقنیة ناویا أنه ان وجد ربحا باعه لا زکاة علیه. (رد المحتار ج۲ ص۲۷۳)

د استعمال په ګاڼه کې د زکات حکم

پوښتنه: موږ څلور وروڼه یو؛ د هر یو مېرمن له ۱۰ تولو زیات سره زر لري او شکر زکات یې هر کال ورکوو؛ ځینې خلک وايي: کوم سره یا سپین چې مېرمن یې د خپل ډول سینګار لپاره کاروي پکې زکات نشته، آیا دا خبره سمه ده؟

الجواب باسم ملهم الصواب

سپین او سره زر چې په هر شکل او صورت کې وي؛ کارول کېږي او که نه، د تجارت لپاره اخستل شوي وي او که د ساتلو په نیت؛ په هر حالت کې پکې زکات شته، چې نصاب ته ورسېږي او کال یې پوره شي.

فی الدر المختار ولو تبرا او حلیا مطلقا، مباح الاستعمال اولا، ولو للتجمل والنفقة لانهما خلقا اثمانا فیزکیها کیف کانا. ج۲ص۲۶۷

والله تعالی اعلم

د موسی لښکر

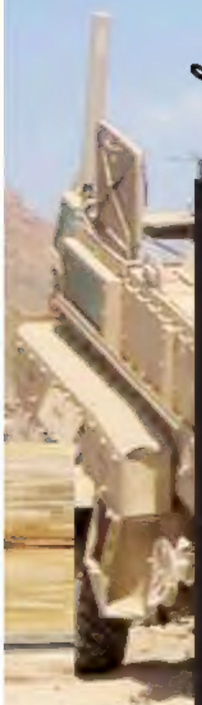

مولوي بدرالدين حقاني

د کرېملين له نړېدو، شو د سپينې ماڼۍ وار
بيا ميدان ته شو پاړو، منتر وايي د ښامار

سور ښامار و د مشرق زهرجن له حده تېر
له آمو به راوښتل څه ځواکونه وو سرتېر
د ايمان د توري شرنګ له يرغل کړ توبه ګار

د قلزوم په غاړه دی د موسی غريب لښکر
ابرهه سره محمود په هاتيانو زورور
اور به ګورو د نمرود چې په چا به شي ګلزار

زه پاړو يمه د حق منتر ګويمه د فن
يخومه تري زړه په توپي د مېکناټن
دغه هم ده اولاده د هغه سورمخي پلار

خيالي نوم خيالي واکمن د ماضي په حال او قال
د ذلت غبار يې پروت په تندي دی لکه خال
چې نعره شوه د تکبير د کوم عصر په واکدار

د وطن پوهان مې کړي تمسک په کوم حجت
څومره پاتې دی ناموس عقيده او حريت
لا کړي وېره د کيوبا چې به شمه ګرفتار

نه کثرت او نه قلت نه ماديات طرفداري
نه د ځمکې تنګېدل نوم کېدی شي د بري
ازادۍ ته بدرالدين مطمئن دی اميدوار

shahamat

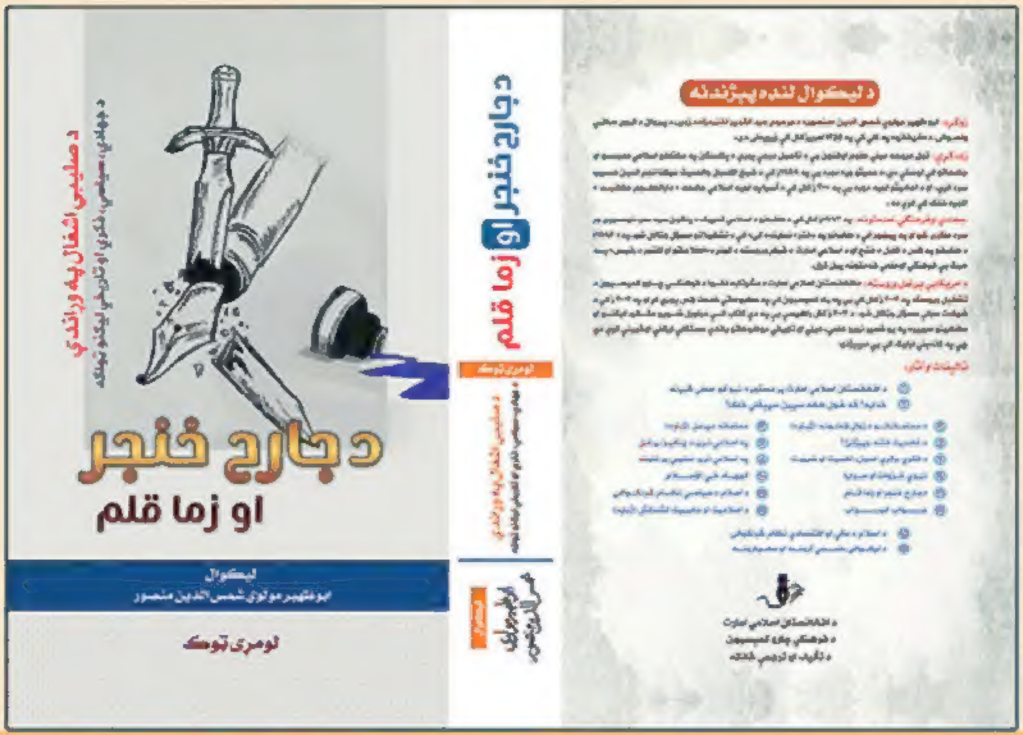

«د جارح خنجر او زما قلم» مهم کتاب چاپ شو!

د جارح خنجر او زما قلم (کتاب) د شهامت مجلې د مسؤل ابو ظهير مولوي شمس الدين منصور صاحب د جهادي، سياسي، فکري او اجتماعي مقالو ټولګه ده. يادشوی کتاب د فرهنګي کميسيون د تأليف او ترجمې ادارې له لوري په ښه صحافت پر مناسب کاغذ په ۵۹۰ صفحو کې چاپ او خپور شوی.
د جارح خنجر او زما قلم په پيل کې د تأليف او ترجمې ادارې ياداښت، د کتاب د اهميت په اړه د حافظ نور احمد سعيد لنډه ليکنه او د سريزې پر ځای تر سر ليک لاندې د ليکوال ابو ظهير مولوي شمس الدين منصور صاحب ليکنه يو په بل پسې راغلې دي.
منصور صاحب پر مختلفو موضوعاتو ګڼې ليکنې او څېړنې ترسره کړې دي، په دې کتاب کې يې د هغو جهادي، سياسي، فکري او اجتماعي مقالو يوه برخه راټوله کړې چې تېرو شلو کلونو کې يې ليکلې دي.
د جارح خنجر او زما قلم په چاپ سره د تأليف او ژباړې ادارې د چاپ شوو اثارو شمېر ۲۶ ته ورسيد، همدې ادارې په لنډه موده کې ګڼ علمي، جهادي او سياسي کتابونه چاپ کړي او اوس ددوو علمي اثارو د تصحيح چارې روانې دي، ان شاء الله تعالی ژر به چاپ ته چمتو کړل شي.
د جارح خنجر او زما قلم کې د ګران هيواد سياسي او ټولنيز حالات او په ټوله کې د اسلامي نړۍ حاکم وضعيت او د لويديځ استعمار دمنافقت او وحشت دردوونکې او ويښوونکې کيسې او واقعې ذکر شوې، ددې کتاب لوستل مو د مسلمان ملت محکوميت او د واکمنانو غفلت ته متوجه کوي او دې ته مو هڅوي چې د موجوده حالت څخه د راوتلو لپاره په جهادي، علمي، دعوتي او فکري ډګرونو کې لا ډېر کار او هر اړخيزو هڅو ته دوام ورکړو.
نو د جارح خنجر او زما قلم له لوست او کتنې څخه هيڅوک بايد ځان بې برخې نه کړي، خپله يې هم بايد ولولو او نور ته يې هم د مطالعې ترغيب ورکړو.